S|

T43 d5

Waarheid of Laster?

(Naar aanleiding van het werk „De Ritueele Moord".
Een onhoudbare beschuldiging.)

DOOR

NEOFITUS.

HAARLEM.
W. KÜPPERS
1902.

1902

WAARHEID OF LASTER?

Vcil. Fr. Berend.
7.6.19
C.

WAARHEID OF LASTER?

(Naar aanleiding van het werk „De Ritueele Moord".
Een onhoudbare beschuldiging.)

DOOR

NEOFITUS.

HAARLEM.
W. KÜPPERS
1902.

VOORWOORD.

De omstandigheden waaraan dit vlugschrift zijn ontstaan te danken heeft, zijn genoegzaam aangegeven in de inleiding van het eerste hoofdstuk Een voorwoord zou dus gevoeglijk achterwege hebben kunnen blijven. Evenwel dient er een en ander gezegd te worden, wat in de brochure zelve of achterwege is gebleven of niet voldoende werd toegelicht. Het behandelde onderwerp: het onloochenbaar en geschiedkundig bewezen bestaan van een ritueelen moord bij de Joden van alle eeuwen en alle landen na de verstrooiing kan niet gelogend worden. Dat het aan velen, jà aan de meesten hunner onbekend is, willen wij gaarne aannemen en volmondig toestemmen, wij hebben toch uit den mond van talrijke getuigen gehoord, dat dit groote geheim slechts aan weinigen en dan nog alleen aan de meest vertrouwbaren wordt toevertrouwd en het is slechts aan het toeval, ook aan onverwachte bekentenissen te danken dat dit geheim is uitgelekt en bekend geworden in die kringen, vooral, voor welken men het 't liefst verborgen hield. Wij willen gaarne aannemen dat vele joden ter goeder trouw zijn, wanneer zij bij al wat hun heilig en dierbaar is zweren, dat het gebruik van bloed hun ten strengste verboden is, ofschoon die zelfde ontkenners verlegen zouden zijn met het antwoord, wanneer men hun vroeg waarom dan wel het bloed der Besnijdenis genuttigd wordt.

Bij zekere niet-joden wordt het onthullen van dit Bloedgeheim beschouwd als een formeele *Judenhetze*, een opzweeping, van de volkshartstochten tegen de joden, een fanatiek drijven, en dies al meer. Wij laten die groote woorden gaarne aan deze bestrijders; zij missen allen reden en zijn dientengevolge misplaatst en treffen geen doel.

In onze eeuw, in onze dagen wordt het anti-semitisme niet gevoed, niet aangevuurd door het onthullen van een feit van louter ritueel-religieusen aard. De eer, wegens zijn godsdienst en geloof gehaat en vervolgd te worden, geniet alleen de Katholiek die, getrouw aan zijn Kerk, de beginselen van liberalisten, vrijmetselaars en joden bestrijdt en het harnas durft aantrekken voor de verdediging van zijn geloof, van de rechten zijner Kerk, en van zijne staatsburgerlijke rechten, die even onaantastbaar zijn als die van welken anderen Staatsburger dan ook Wanneer het anti-semitisme sinds een halve eeuw en vooral in de laatste kwarteeuw groote verhoudingen heeft aangenomen, dan liggen daar geen ritueel-godsdienstige motieven ten grondslag, maar wel een zucht naar zelfbehoud, een verdedigen van eigen land, eigen instellingen, van de nationale eer en den nationalen rijkdom, die door het taai nastreven van een bepaald doel door het jodendom ten zeerste bedreigd worden.

Men schijnt, vooral ook in Katholieke kringen, nog algemeen de meening te zijn toegedaan, dat de joden nog thans leven volgens de Mozaïsche wet. Deze meening is verkeerd. Alleen de uiterlijke schijn van de wet van Mozes bleef bewaard, maar de geest er van is verwrongen, verdraaid, verbasterd, misvormd door de spitsvondigheden der rabbijnen die den Talmud samenstelden en hen die er later hunne commentaren opleverden. Waar, om slechts een voorbeeld te noemen, vindt men in de voorschriften van Mozes over de viering van den Sabbath de kleingeestige en kinderachtige bepalingen die dien dag tot een kwelling maken voor de joden die haar in alle punten volgens die voorschriften zouden willen vieren?

Wij geven gaarne toe dat de ritueele moord een monstruositeit is, waaraan het moeite kost geloof te slaan ; maar hoeveel monsterachtigheden vindt men niet in de godsdiensten van andere volken en naties die op een hoogen trap van beschaving stonden en nog staan ; hoeveel monsterachtige en afschuwelijke afdwalingen niet bij sommige sectarissen en ketters ?

Wanneer de menschelijke geest eenmaal het licht der openbaring mist, is hij in staat tot het laagste en ongelooflijkste af te dalen. En voor die monsterachtige afdwaling der rabbijnen lag een diepe en ernstige reden voor de hand, waarvan ons de sleutel is gegeven door de zoo treffende onthullingen van Rocca d'Adria. «Het bloed van een Christenkind is noodzakelijk voor het heil onzer zielen,» verklaarden de joden van Trente. Ongeveer hetzelfde vernamen wij van de joden van Damascus. En hoe kon zulk bloed nuttig zijn voor het heil hunner zielen ? Rocca d'Adria zegt het ons. De joden, althans hunne groote meesters, hunne rabbijnen, gelooven, dat de Messias *gekomen is* en dat J. C. de Messias was. Zij wisten uit de H. Schriften, uit de voorspellingen van hunne Profeten dat zij door de verdiensten van den Messias alleen konden zalig worden ; zij wisten dat hij de Beloofde was van voor eeuwen, de lang verwachte, naar wiens komst geslachten en geslachten vurig verzucht hadden. Maar zij hadden hem miskend, vervolgd, gedood, de schuld van zijn bloed op zich genomen, van dat Bloed, waardoor zij alleen zalig konden worden. Dat begrepen, erkenden zij toen het te laat was. Er bleef slechts een middel op om goed te maken wat zij misdreven hadden, om van de bloedschuld vrij en aan de bloedverdienste deelachtig te worden ; en dat eenige middel was : zich tot het Christendom bekeeren.

Daartegen verzette zich hun halsstarigheid, hun verblindheid. Om nu toch, zoo niet onmiddellijk dan toch middellijk door dat goddelijk bloed tot de eeuwige zaligheid te geraken, namen zij het bloed van een onschuldig christenkind dat door dat Bloed was vrijgekocht Dat is het *Aficomen*, waarvan Rocca d'Adria spreekt.

Deze gedachtengang is zóó logisch, zóó afdoende tegen alle

opwerpingen, dat hij ons de oplossing, de sleutel geeft voor hetgeen er onbegrijpelijks, onaanneeembaars, ongelooflijks was in dat ritueel gebruik van Christenbloed. Hierop wilde ik in dit voorwoord nogmaals allen nadruk leggen.

NEOFITUS.

WAARHEID OF LASTER?

(Naar aanleiding van het werk „De Ritueele Moord. Een onhoudbare beschuldiging.)"

I.

Dezer dagen verscheen in ons land een vertaling van het werk van Dr. Frank, Katholiek priester en oud-afgevaardigde van den Duitschen Rijksdag en den Beijerschen Landdag, ten titel voerende «De Ritueele Moord, een onhoudbare beschuldiging.»

Voor dit werk leverde Mr. P. J. M. Aalberse, advocaat te Leiden, een voorrede, terwijl de Vertaler er een «Nawoord» aan toevoegde.

Na de weinig vleiende beoordeelingen van «Tijd» en «Maasbode» over dit werk, zou het den schrijver van dit en de volgende artikelen niet ingevallen zijn zich aan de weerlegging er van te zetten, ware het niet dat de Vertaler hem op een buitengewoon heftige wijze heeft aangevallen over zijn artikelen in «DE(N) KATHOLIEKE(N) GIDS», tot opschrift dragende: «Waarom zijn wij Anti-semieten?» [1])

De heftigheid, waarmede Neofitus in dat «Nawoord» wordt behandeld, geeft stof tot denken en de Vertaler heeft wellicht gemeend Mr. Aalberse, die als paranymfus zijn werk heeft opgevoerd, een dienst te bewijzen door den stoutmoedigen Neofitus, die zich weinig ingenomen had betoond met de lezing door Mr. A. ten gunste der Joden gehouden, eens geducht te kapittelen. Is 't werkelijk zijn bedoeling geweest dan heeft hij waarlijk zijn

1. April 1900.

doel voorbij geschoten en Mr. A. een slechten dienst bewezen.

Wat daar overigens van zij, dit Nawoord stelt het mij ten plicht dien hatelijken (quasi geestigen) aanval terug te wijzen, hetgeen mij bovendien de gelegenheid verschaft eenige niet onbelangrijke bladzijden toe te voegen aan mijne ten vorige jare openbaar gemaakte artikelen. «Waarom zijn wij Anti-Semieten?»

Wij zullen het werk. «De Ritueele Moord» niet op den voet volgen en niet trachten al de dwaasheden ervan te weerleggen; wilden wij dàt doen dan zouden wij een boekdeel moeten schrijven dat zeker den dubbelen omvang zou hebben van genoemd werk; de recensent van de «Tijd» zegt er immers van dat het langdradig is en geen bewijzen levert voor hetgeen het zegt, zoodat een op den voet volgen bijna onmogelijk is. Het spreekwoord zegt toch dat een dwaas meer kan vragen dan zeven wijzen kunnen beantwoorden, en zoo zou het ook ons onmogelijk zijn op alle scheeve voorstellingen en onbewezen beweringen in te gaan.

Hetzelfde dient ook gezegd te worden van de in het «nawoord» door den Vertaler aan ons adres gerichte beleefdheden. Deze is waarlijk al te naïef. Hij richt tot ons o. a. de volgende woorden: «Wij zijn heusch benieuwd om die collectie (van bewijzen) bij elkaar te zien, maar dan, wat ik u bidden mag, Neofitus: geloofwaardig[1] en eerlijk! gezaghebbend en geleerd!! Dus geen naschrijvers asjeblieft, die maar gedachteloos copieeren wat zij bij andere anti-semieten pasklaar vonden, en die dan soms nog de onbeschaamdheid hebben, om 't voor eigen werk, eigen studie, eigen geleerdheid uit te geven.»

Ik noemde den Vertaler naïef; dat woord is te zacht; ik had moeten zeggen dom, onbeschaamd, brutaal. Hoe! iemand die niet anders levert dan de vertaling van een werk dat geen bewijzen, geen bronnen bijna aanwijst, van een werk dat blijkbaar alleen geput is uit geschriften van pro-joden, zoo iemand durft eigen studie, eerlijkheid, geen napraterij eischen van iemand die hetgeen hij schreef althans geput heeft uit de werken van een dozijn schrijvers. Waarlijk, 't is sterk.... en arrogant. Schrijver van deze artikelen heeft de joden-kwestie reeds bestudeerd toen de Vertaler van het werk «de Ritueele Moord» misschien zijn broek nog op de school- of collegebanken versleet,

1. N.B. De spatieering is niet van mij, maar van den vertaler.

althans zeker reeds sinds een twintigtal jaren. En dan durft men hem van napraterij beschuldigen!

Wanneer deze onpartijdige (?!) Vertaler ons artikel «Waarom zijn wij anti-semieten?» eens met aandacht en zonder vooroordeel wil nalezen, dan zal hij daarin geen enkel hartstochtelijk woord, geen enkele opruiende zinsnede aan het adres der Joden vinden, maar zal hij moeten erkennen dat het met de meeste objectiviteit en kalmte is geschreven en een open strijdpunt behandelt, waarover een ieder vrij zijn eigen meening mag hebben en mag verkondigen. De heer Netscher in de «Hollandsche Revue» en Hein de Jong in de laatste aflevering van De(n) «Katholieke(n) Gids» oordeelden anders over de artikelen van Neofitus. Toen het proces van Tisza-Eszlar de geheele wereld in beweging bracht (1882) had deze reeds een leeftijd bereikt die hem, geholpen door grondige studie, wel in staat stelde een eigen en onbevangen oordeel te vormen over deze geruchtmakende zaak, die hij, door zijn ambt en positie, verplicht was met allen ernst te volgen en te bestudeeren.

Kan de Vertaler dezelfde getuigenis afleggen?

Doch genoeg hiervan; wij zullen nu tot de daadzaken komen.

Wij hebben reeds gezegd dat wij noch Dr. Frank, noch den Vertaler op den voet zullen volgen; de redenen, waarom wij dat niet zullen doen, hebben wij aangegeven.

Ten einde de lezers van dit Tijdschrift in de gelegenheid te stellen zelven een oordeel te kunnen vormen over de houdbaarheid of de niet-houdbaarheid van de beschuldiging betreffende den Ritueelen Moord, zullen wij de drie voornaamste processen desbetreffende volgens de authentieke en onverdachte bronnen weergeven, n.l. die van Trente (1475), Damascus (1840) en Tisza-Eszlar (1882); wij zullen, waar het noodig en dienstig is, door een kleinere letter refuteeren wat Dr. Frank en de Vertaler er tegen aanvoerden, terwijl wij aan eenige andere feiten van denzelfden aard het noodige ter nadere opheldering zullen toevoegen.

Voorloopig, ten bewijze hoe partijdig of onwetend Dr. Frank de feiten mededeelt, diene hetgeen deze schrijft over den moord in Tyrnau (1494). Hij zegt n. l. dat de joden, na op de pijnbank gebracht te zijn, bekenden dat Christenbloed door hen voor de vier volgende doeleinden wordt gebruikt. «Vooreerst zij waren op gezag der ouderen overtuigd dat het bloed van een christen een goed middel was tot genezing van de wonde der besnijdenis.

Ten tweede: zij meenden dat dit bloed, in het eten gemengd, zeer krachtig werkte tot opwekking van wederzijdsche liefde. Ten derde: daar mannen zoowel als vrouwen bij de joden aan maandelijksch bloedvloeien lijden (ik cursiveer. Neof.), hadden zij beproefd en ondervonden dat het bloed van een christenmensch drinken, daarvoor een zeer geschikte medicijn was. Ten vierde: de Joden hadden een overoude, doch geheime wet, die hen verplichtte, in een of andere plaats dagelijks aan Jehova een offer van christenbloed te brengen, en dit jaar waren de Joden van Tyrnau door het lot daartoe aangewezen.»

Tot zooverre Dr. Frank.

Laten wij nu eens zien wat de Bollandisten — die men zeker niet van onwetenschappelijk napraten zal verdenken — van deze zaak zeggen. Op den 17den April — de Bollandisten geven in hun Acta Sanctorum voor elken dag der maand de levens der Heiligen wier gedachtenis dan gevierd wordt — waar zij over den gelukzaligen Rudolf van Bern, waarover later, en andere door de Joden gedoode kinderen spreken — zeggen zij het volgende: «Antonius Bonfinus zegt in zijn 3de Boek, 5de Decade van zijn Geschiedenis van Hongarije het volgende: «Door foltering van de oude (joden) naar de redenen van zulke zware misdaden (n. l. van den moord door de joden in 1494 te Tyrnau op een kind bedreven), gevraagd zijnde, vonden zij vier redenen waarom de joden toen in Tyrnau en dikwijls elders die misdaden bedreven. Eerstens: omdat zij overtuigd waren op 't gezag van hunne oudsten, dat het bloed van een christen op de wonde der besnijdenis gebracht, een goed middel was om het bloeden te doen ophouden. Ten tweede: omdat zij geloofden dat in spijs gegeven het de wederzijdsche liefde doet behouden. Ten derde: omdat zij ondervonden hadden dat het drinken van christenbloed een goed geneesmiddel was bij de menstruatie en andere kwalen bij mannen en vrouwen (ik cursifeer. Neof.) Ten derde: omdat zij een oude maar geheime wet moesten opvolgen, krachtens welke zij door dagelijksche offers in een of andere plaats, aan God christenbloed moeten offeren, en dat dit jaar het lot op de joden van Tyrnau was gevallen.»

Bij Dr. Frank wordt gezegd dat het bloed moet dienen als geneesmiddel bij de maandelijksche bloedvloeiing van mannen en vrouwen en met deze menstruatie bij mannen wordt elders in het boek niet weinig den draak gestoken. In den oor-

spronkelijken latijnschen tekst staat evenwel bij de menstruatie en andere kwalen bij mannen en vrouwen, wat zeker nogal een groot onderscheid maakt. Welke die ziekte der Joden is leert ons Dr. Ferdinand Castelein, professor aan de Universiteit van Rijssel en belast met den cursus over huid- en venerische ziekten, in zijn werk „La circoncision est-elle utile? in 1882 te Parijs in 't licht gegeven. Op blz. 9—10 zegt deze: „Les maladies vénériennes ont eté pendant très longtemps considérées comme la juste punition de la débauche pour que l'on eût institué une opération (la circoncision) destinée à en amoindrir les conséquences. Mais en est-il de même d'une maladie très répandue chez les Juifs? Je veux parler de la gomorrhée batarde, ou de la balanoposthite, pouvant survenir même en dehors de tout rapport.„

Later zullen wij ook zien dat Christenbloed bij de huwelijken der joden wordt gebruikt, in den vorm van een fijn poeder dat op een gekookt ei wordt gedaan, waarvan elk der beide echtelieden de helft moet opeten. Dit is dus de spijs die de wederzijdsche liefde moet bevestigen.

Wij zullen nu eenige bewijzen leveren en beginnen met het proces van Trente, waarvan wij de bijzonderheden aan de Civiltà Cattolica ontleenen.

Dr. Frank noemt de C. C. een Italiaansche courant (?!) Een ieder die eenigszins op de hoogte is van de buitenlandsche litteratuur weet, dat de Civiltà Cattolica een sedert meer dan 50 jaar bestaand tijdschrift is, onder de redactie van de meest geleerde Jezuïeten van Rome en elders, dat de geheele wereld door erkend wordt als een der beste en wetenschappelijkste periodieken der wereld en waarvan de artikelen een groot gezag hebben.

De vertaler van het werk „de Ritueele Moord„ zal mij nu misschien weer van napraten beschuldigen; maar aangezien ik de processtukken, die in het Archief van het Vaticaan bewaard worden, niet bij de hand heb, moet ik wel te rade gaan bij een eerlijk en gezaghebbend tijdschrift — dat ze wèl bij de hand had en kon raadplegen.

Proces van Trente (1475).

Ik vertaal letterlijk uit de Civiltà Cattolica, Jaargang 1881, deel VIII blz. 225 en volgende.

«Wij zullen nu volbrengen hetgeen wij in onze aflevering van 20 Aug. ll. aan onze lezers beloofd hebben, nl. het authentieke bewijs leveren van het bestaan van een godsdienstige talmudisch-rabbijnsche wet, die de Joden noodzaakt om hun Paschen met

Christenbloed te vieren. Wij hebben hiervoor gebruik gemaakt van twee regelmatige en authentieke processen, nadat wij vooraf nog eenige documenten hebben zien in handen te krijgen, die ons nog ontbraken voor de geheele toelichting der zaak. Men wist inderdaad reeds met een zekerheid die niet toeliet er aan te twijfelen al zou men het ook willen, dat, afgezien van het oudste en meest authentieke proces in de kerkelijke en profane geschiedenis de moorden op christenkinderen, nu hier dan daar en in verschillende deelen der wereld door de Joden bedreven ten tijde van hun en ons Paschen, (en ook nu, terwijl wij dit schrijven, meldt men ons uit Alexandrië in Egypte dat daar een proces aanhangig wordt gemaakt van een joodschen moord op een Christenkind, dat daar met Paschen in 't jaar 1881 verdwenen is), talrijk en beroemd zijn, maar zoo is het meest beroemde onder allen en datgene wat juridiek het best bewezen is, de moord in Trente op den 24sten Maart 1475, welke dag in dat jaar op Witten Donderdag viel, bedreven op een kind van negen-en-twintig maanden, Simon genaamd, en dat nu vereerd wordt onder den naam van den gelukzaligen kleinen Simon van Trente. Van dezen moord en van de geringste omstandigheden schreven de Bollandisten het breedvoerigst, zooals zij gewoon zijn, in deel IX van de Acten der Heiligen (Acta Sanctorum), boek 3, van Maart onder dagteekening van den 24sten dierzelfde maand, waar men alles vindt wat elders bekend en aangewezen wordt over deze beroemde gebeurtenis. Maar noch dáár noch ergens anders vindt men een enkele aanwijzing over het bestaan van het origineel proces in eenig Archief. En dàt niettegenstaande diegenen der Bollandisten welke de acten van den Gelukzaligen Simoncino (kleine Simon) opstelden, zich toen juist te Trente bevonden, waar zij zeker in de Archieven het proces zouden gelezen hebben, wanneer het daar bewaard ware gebleven. Maar Gode zij dank, het bestaat in een authentiek exemplaar in het geheim Archief van den H. Stoel op het Vaticaan, waarheen het met de overige van de geheime Archieven is overgebracht uit het kasteel van Sant Angelo, waar zij zich ten tijde van Benedictus XIV bevonden. Deze (n l. Benedictus XIV) is, zoover wij weten, de eerste en eenige, die gewag maakt van het zich daarbevinden van dit proces in Boek 3. Hoofdst. 15, Nommer 6 van zijn werk over de Cannonisatie, waar hij, van den Gelukz. Simoncino sprekende, zegt, super cuius obitu autenticus existit processus in archi-

vio segreto Castri S. Angeli de Urbe, quem Bollandiani, caeterique omnes qui deeo scripserunt, ignorarunt. (Hetgeen beteekent: Over wiens dood een authentiek proces bestaat in het geheim Archief van het Kasteel Sant' Angelo in deze stad, hetgeen aan de Bollandisten en alle anderen die over hem schreven, onbekend was. — Vert. van Neof). Niettegenstaande bleef het tot op heden geheel onbekend, zooals het was vóór Benedictus XIV er melding van maakte; vooral wat betreft het volle licht dat daaruit straalt over de misdadige geheimen van het talmudische rabbinisme.

Toch is het duidelijk voor hem die het ziet, dat het reeds en door meer dan één niet alleen gelezen maar ook bestudeerd en ook op veel plaatsen door kantteekeningen aangenoteerd is, en wel juist op die plaatsen waar het duidelijkste de geheime boosheid van de tegenwoordige joodsche wet aan den dag treedt. En daarom is het des te zonderlinger dat men er geen enkele aanduiding van vindt in de talrijke geschriften die ex professo trachtten den sluier te verscheuren, die tot dusverre zulke misdadige gemeenheden bedekte, die slechts nu en na meer dan vierhonderd jaren bestemd zijn om als geschiedkundige waarheid bewezen te worden, in plaats van slechts, zooals tot heden toe, met eenigen wijfel te worden vermoed, of, op zijn best, door eenige niet onwaarschijnlijke vermoedens geraden te worden.

En het zou ook nu nog en wie weet voor hoe langen tijd en voor altijd verborgen zijn gebleven, zoo niet eenige even geleerde als welwillende personen, die het proces zagen en het groote gewicht er van erkenden voor onze verhandeling en 't algemeen tot volmaakter kennis van het talmudische jodendom, dat ons voorheen tot groot nadeel voor de christelijke maatschappij verborgen was gebleven, er ons niet alleen op gewezen hadden, die er zelfs niet aan dachten, maar ons ook vrijwilllig hulp boden, waaraan wij het te danken hebben dat wij het in korten tijd openbaar kunnen maken ten algemeene nutte. Wij gelooven dat het niet aan personen zal ontbreken die het in zijn geheel en in zijn oorspronkelijk latijn zouden willen drukken en het met kantteekeningen en illustraties voorzien, zooals het past voor zulk een belangwekkend geschiedkundig document...

Wij echter zullen, zooals ons dat door den aard en de hoedanigheid van onze verhandeling geoorloofd is, en ook terwille van dezen of genen onzer lezers die wij allen ten dienste willen

zijn, ons vergenoegen met letterlijk die gedeelten uit het proces te vertalen, die meer in 't bijzonder betrekking hebben op datgene wat wij voornamelijk en bijna uitsluitend wenschen te bewijzen.

Ons doel is dan ook waarlijk niet om een openstaande deur open te loopen, door b. v. b. met dit proces te bewijzen dat de Gelukz. Simoncino door de Joden werd vermoord. Dat weten en gelooven tegenwoordig zelfs de Joden. Wij willen evenmin den reeds ingeslagen spijker over het joodsche gebruik om christenkinderen ten tijde van hun en ons Paschen te vermoorden, vaster inslaan.

Die spijker is reeds ingeslagen en ook nu en op zooveel plaatsen in de hoofden der christen volkeren gedrongen, zoodat, nu, evenals in de oudste tijden, er bijna geen jaar voorbijgaat, dat in sommige landen en voornamelijk in het Oosten de arme joden het moeten gevoelen en soms, zooals wij willen gelooven, ten onrechte. Zóó moeielijk is het om dien spijker, die zoo diep ingedrongen en zelfs omgeklonken is bij bijna alle volkeren door de ondervinding vooral van de verloopen eeuwen, er weer uit te halen. 't Is ook niet noodig in de puntjes aan te toonen hoe deze moord van Trente, evenals zoovele andere, door de Joden bedreven werd uit haat, minachting en bespotting van het lijden en de kruisiging van Christus en in 't algemeen van de christenen en het Christendom. Wien is het werkelijk onbekend dat de Joden Christus en de Christenen haten? En is het wel noodig zulk een duidelijke en natuurlijke zaak uit onuitgegeven processen te bewijzen? Spreekt de zaak niet vanzelf? Is er wel een Christen en zelfs een Jood ter wereld die er in 't minst aan twijfelt? Dat zijn alle dingen die te meer gekend en geloofd worden door allen, naar gelang zij meer ontkend worden door de Joden en hunne vrienden, die soms meer Jood zijn dan de Joden zelven.... Het is ons alleen te doen om te weten of deze moorden op Christenen door de Joden, bedreven worden om te gehoorzamen aan hun rabbijnsch-talmudische wet, en dus uit een geest van godsvrucht, devotie en afschuwelijken godsdienst, die den Jood in geweten verplicht om zich van Christenbloed te bedienen om zijn Paschen te vieren. Dit werd door zeer velen op goede gronden verzekerd, door anderen op waarschijnlijke gronden in twijfel gesteld. En daar het ons toescheen dat de zaak uit genoemd proces authentiek bewezen is, is het wel de moeite waard, dat wij

er ons met allen ijver op toeleggen, teneinde aldus een punt in 't klare te brengen dat niet alleen belangrijk is voor de kennis der verledene dingen maar ook voor de kennis der tegenwoordige. Wanneer het werkelijk uit genoemd proces zal bewezen worden dat de Joodsche wet geen Paschen voor werkelijk heilig, ritueel en wettig erkent, tenzij het gevierd wordt met ongezuurde brooden die met christenbloed gekneed zijn en wanneer hetzelfde, zooals wij tot heden gelooven op gegronde wijze te kunnen verzekeren dat na vierhonderd jaren aangetoond zal worden uit het proces dat in 1840 te Damascus werd gevoerd tegen de moordenaars van den Capucijner pater Tomas van Calangiano van het eiland Sardinië, dan ziet een ieder welke gevolgtrekkingen men er noodzakelijkerwijze uit afleiden moet, hetzij over het bepaald grooter aantal moorden dan er juridiek kunnen bewezen worden, hetzij over de plaatsen, waar de vermoedens en de nasporingen van de overheid bij het niet zeldzaam verdwijnen van kinderen ontbreken.»

Wij hebben het inleidend gedeelte van de *C. C.* wat verkort en afgebroken ten einde niet te breedvoerig te worden. Wij laten de *C. C.* nu verder weer aan 't woord.

«Om nu tot het feit te komen, toen dan op Donderdag van de Goede Week van 1475, die dat jaar op den 24 Maart viel, de verdwijning van het kind genaamd Simon, niet ouder dan negen en twintig maanden, bewaarheid was, namen de vader en de moeder, na het tevergeefs gezocht te hebben, hun toevlucht tot den bisschop, die tevens wereldlijk vorst en Heer van Trente was.

Nadat er ijverige nasporingen waren gedaan, ook bij de Joden, kwamen dezen, die het lijk in hun huis hadden en niet wisten hoe het te verbergen daar zij in 't oog gehouden en bewaakt werden, op de gedachte om het in een watergoot te werpen, die onder den grond door de kelders van veel huizen en ook door de hunne liep. Veinzende dat zij het daar bij toeval gevonden hadden, wijl het daar door den stroom was heengevoerd, maakten zij de ontdekking zelven aan de Rechtbank bekend, zooals zij later bekenden uit slimme berekening. Zij veronderstelden namelijk, dat de Rechtbank aldus zou geredeneerd hebben: «Als de joden zelven ons het lijk van het kind in handen leveren, bewijst zulks dat zij het niet vermoord hebben, want anders zouden zij het begraven of op een andere wijze vernietigd hebben of doen verdwijnen.»

Maar men redeneerde zoo niet. Want toen men het lijk onderzocht, bevond men dat het kind niet door verdrinking was ge-

storven, maar tengevolge van verwondingen. De Joden trachtten tevergeefs deze te verklaren uit het knagen van wormen en andere oorzaken, en daar zij zich hoe langer zoo meer in hunne antwoorden verwarden, werden zij in den kerker gestopt. Op de pijnbank gelegd bekenden allen dezelfde zaak met alle de geringste bijzonderheden.

De schrijver van het werk „De Ritueele Moord" wil het doen voorkomen alsof alle bekentenissen door de Joden van Trente gedaan, hun door de pijnbank waren afgeperst en dus van nul en geener waarde zijn. Wij zullen straks zien dat zulks niet het geval is geweest.

Evenwel weet ieder dat door de geheele middeneeuwen heen en hier en daar zelfs nog in de eerste jaren dezer eeuw de pijnbank bij elk lijfstraffelijk rechtsgeding aangewend werd. Willen beweren dat alle bekentenissen, daardoor verkregen, van geen waarde waren, zou gelijk staan met te beweren dal alle terechtgestelden onschuldig veroordeeld zijn. Dat de pijnbank soms onschuldigen kan genoopt hebben om een schuld te bekennen die zij niet gepleegd hebben. is mogelijk, zelfs waarschijnlijk, maar wanneer verscheidene beschuldigden afzonderlijk ondervraagd worden, zelfs scherp ondervraagd, d. w. z. met aanwending van de pijnbank, en allen bekennen onafhankelijk van elkander dezelfde misdaad met dezelfde bijzonderheden, dan zal men toch wel niet aannemen dat allen dezelfde leugens hebben verzonnen. Dat zou al een toevalligheid zijn, die niet denkbaar is. Wij zullen verder zien wat daarvan is bij het proces van Trente. De *C. C.* zegt dan ook :

Dit neemt alle verdenking weg dat de pijniging, ofschoon zeer wreed, fabeltjes en uitvindseltjes uit hen geperst heeft. Hoe kan men zeven of acht personen vinden die allen eenzelfde fabeltje uitdenken? Allen werden dan ook tot een gruwzamen maar verdienden dood veroordeeld, en daar het volk terstond begonnen was het kind als Gelukzalig en als Martelaar te vereeren, ook wegens de vele mirakelen die op zijn graf voorvielen, heeft paus Sixtus IV, naar billijkheid willende dat in zulk een kiesche zaak niets geschiedde dan op goede gronden door zijn Bul van 1475 (die men lezen kan op Hoofdst. 14, Boek 1. van het werk van Benedictus XIV over de Cannonisatie), allen eeredienst ervan verboden, totdat hij door middel van zijn derwaarts gezonden Commissaris goede inlichtingen had bekomen. Door dezen Commissaris moet dan ook de copie van het authentieke proces naar Rome zijn gebracht dat daar, God zij dank, bewaard wordt in

het Archief van den H. Stoel. Krachtens dit en andere processen betreffende de mirakelen, werd de eeredienst van den Gelukz-Simon goedgekeurd ; ook Gregorius XIII heeft zijn naam in het Martirologium romanum doen inschrijven op den 24 Maart, en Sixtus V stond het feest met officie en Messa propria toe in het geheele diocees van Trente.»

Ik was eerst voornemens om hier het verhaal in te lasschen dat Dr. Frank over het proces van Trente ten beste geeft, maar bij nadere overweging heb ik het raadzamer gevonden eerst het relaas te geven zooals de *C. C.* dat uit het authentieke proces van het Vaticaan heeft getrokken, de lezer kan dan, na het verhaal van Dr. Frank gelezen te hebben, zelf de conclusie trekken welk van de twee verhalen de meeste waarborgen van waarheid en echtheid aanbiedt. Wij vervolgen dus onze uiteenzetting. Zij, die in het bezit zijn van het werk «de Ritueele Moord» kunnen reeds terstond de feiten met elkander vergelijken.

«Na op deze wijze het meest opmerkelijke feit te hebben aangestipt, dat men in vele gedrukte levens en geschiedenissen kan lezen, aldus vervolgt de *C. C.*, moeten wij tot het proces komen, dat ons vele tot dusverre onbekende dingen zal ontsluieren, die allen zeer waar en zeer belangrijk zijn, zooals wij zullen zien. Eerst en vooral deed de Podesta of gouverneur van Trente, Johannes de Salis, van Brescia, doctor in de rechtsgeleerdheid en afgevaardigd door den Prins-bisschop voor het onderzoek van het feit, eensklaps de verdachte Joden gevangen nemen, wier namen achtereenvolgens in de verschillende verhooren zullen genoemd worden.

Maar alvorens hen te ondervragen (zegt op Folio VI verso het proces, dat wij letterlijk vertalen), beval genoemde Podesta, die een informatie wilde hebben of het waar was dat de joden gewoon zijn christenkinderen te vermoorden en hun bloed te nemen, zooals men zeide, en hoe en waarom zij het deden, dat zekere Jan of Johannes, een christen uit Feltro, die in de gevangenis zat, maar vroeger jood was geweest en nu, zooals men zeide, sinds zeven jaren christen, voor zich te brengen. En deze Johannes, voor den Podesta gebracht, na op de heilige Schrift gezworen te hebben de waarheid te zullen zeggen, antwoordde, als boven ondervraagd zijnde : — Dat het waar was en het ongeveer vijftien jaar geleden kon zijn dat Sachetus van Duitschland (Sachethus de Alemannia), vader van getuige, tijdens zijn leven aan hem, getuige, had gezegd, dat het ongeveer veer-

tig jaar kon geleden zijn, toen genoemde Sachetus, wonende in de stad Landshut van Beneden-Duitschland en daar met zijn gezin vertoevende, dat eenige joden in genoemde stad, omtrent den Paaschtijd een zeker mannelijk kind doodden om zijn bloed te hebben en zich daarvan bedienden. En dat de zaak aan den Heer der stad werd bekend gemaakt, van welken heer ik mij den naam niet meer herinner. Deze Heer deed alle daar wonende joden der plaats gevangen nemen, uitgezonderd eenige die ontsnapten, onder welken ook de vader van getuige was, die de vlucht nam en ter nauwernood ontkwam. En om den dood van dat aldus gedoode kind, zeide de vader van hem, getuige, werden vijf en veertig Joden verbrand, maar hij had hem niet verder verklaard op welke wijze genoemd kind was gedood, noch door wien.

Ondervraagd zijnde of hij, getuige, toen hij jood was, zich ooit bediend had van gemeld bloed en of hij ooit gezien had dat zijn vader Sachet zich van gezegd bloed had bediend en hoe en waarom; antwoordde hij: «dat hij, volgens zijn meening, niet verplicht was te antwoorden of hij zich van dat bloed had bediend of niet, en dat zijn vader, tijdens zijn leven, op den dag van het Paaschfeest der Joden, voor het avondmaal, en ook op den volgenden dag, na het Paaschfeest, voor het avondmaal, en ook op den volgenden dag, van dat bloed nam, en het in zijn glas deed, in hetwelk wijn was en vervolgens de tafel besprenkelde, terwijl hij het geloof der christenen vervloekte. Hij zeide ook dat men van dat bloed in het deeg deed, waarvan men koeken maakte en zulks voor den dag van hun Paaschfeest. Die koeken aten de Joden dan op genoemden dag van het Pascha. Hij wist verder niet waarom en hoe deze koeken gemaakt werden. En hij zeide dat de oudere Joden eveneens van die koeken maakten, zooals hij zag doen en hoorde; zeggende dat deze dingen onder het grootste geheim door hen gedaan worden. Hij zeide dat hij deze dingen wist zooals hij boven gezegd had.»

De *C. C.* voegt hieraan toe: «Deze kortbondige verklaring is niet van belang, ook historisch, ontbloot, daar zij, naar het schijnt, het eenige document is dat ons over die verbranding van 45 joden 40 jaren te voren, n.l. in 1420, in genoemde stad van Beneden-Duitschland is overgebleven. Maar zij is ook ten hoogste belangrijk door dat ontbreken van eenige verbazing, waarmede Johannes, de zoon van Sachet, dit joodsch gebruik verhaalt als iets gewoons en algemeens. En men zal later zien dat alles bevestigd werd

door de Joden van Trente, zoowel wat betreft het gebruik in het algemeen, als wat betreft de bijzonderheid van het mengen van het bloed in den wijn en het zegenen van de tafel met denzelven en het bereiden van het deeg voor de koeken en de ongezuurde brooden van het joodsche Pascha met hetzelve.

Deze booze praktijken, de wijze, de ritus en woorden en het waarom, met alle, zelfs de geringste bijzonderheden, zullen ons breedvoerig onthuld worden door de ondervragingen en de antwoorden van de Joden van Trente, die wij een voor een in onze volgende artikelen zullen mededeelen.

II.

Alvorens verder te gaan moeten wij de opmerking maken dat de *C. C.* bij de meest belangrijke punten den letterlijken latijnschen tekst van het anthentieke proces weer geeft. Hoe belangrijk voor menigeen soms de kennismaking met dezen tekst moge zijn, hebben wij toch gemeend dien niet te moeten overnemen, omdat onze verhandeling daardoor nog uitgebreider zou worden dan zij nu reeds worden zal. Wij volstaan met de vermelding dat de vertaling letterlijk naar dezen latijnschen tekst genomen is; evenwel zullen wij aangeven op welke folios van het proces die voornaamste punten te vinden zijn. Na deze opmerking laten wij weer het woord aan de *C. C.*

«Toen nu de Podesta van Trente, zooals wij verhaald hebben, de korte verklaring had verkregen over het joodsche gebruik om het Paaschfeest te vieren met Christenbloed, en toen hij aldus een ander ernstige aanwijzing had gekregen die in het oog van iedereen het gewettigde vermoeden rechtvaardigde van hetgeen de stem des volks, het corpus delicti-zelf en andere omstandigheden de joden van Trente beschuldigden; en daar hij dus, volgens de wetten en de procedure van dien tijd wettig kon en mocht overgaan tot de strenge ondervraging en tot de tortuur van de beschuldigden die hun schuld ontkenden; begon genoemde Podesta met de andere officieren (rechters) in de eerste plaats den jood Bonaventura te ondervragen, die kok was in het huis van Samuel, waar ook de synagoge was en de moord beraamd en volvoerd was en het joodsche Paaschfeest gevierd werd. Deze Bonaventura, de kok, had oogenschijnlijk den eersten rol gespeeld bij de schelmachtige veinzerij dat hij, bij toeval, toen hij in den kel-

der afdaalde, het lijk van het kind in den waterstroom had gevonden, die, van andere huizen komende, daar doorliep. Deze kelder wordt in het venetiaansch latijn van het proces c a m p a n of c a n e p a n genoemd, hetgeen c a n o v a, d w.z. c a n t i n a (kelder) beteekent, zooals het ook tegenwoordig nog in het venetiaansch dialect van Trente gebruikt wordt. In het Italiaansch beteekent c a n o v a, zooals bekend is, gewoonlijk de plaats, waar wijn in 't klein wordt verkocht, maar men gebruikt het ook wel, zooals de C r u s c a leert, voor den wijnkelder of den kelder waar men de vaten en den wijn bewaart. En daar Bonaventura, zooals natuurlijk is, begonnen was met aan de rechters het fabeltje te vertellen dat de joden onder elkander hadden opgemaakt over de ontdekking van het lijk in de c a n o v a of c a n t i n a in den waterloop (zooals later alle medeplichtigen, de een na den ander, getrouw napraatten bij hun eerste ondervragingen) eindigde hij, op de pijnbank gebracht, met alles te bekennen op dezelfde wijze en met alle de geringste bijzonderheden van plaats, tijd en personen, zooals zijn makkers het later ook bekenden. Dit toont op zichzelf reeds aan, dat geen andere pijniging dan die der waarheid uit zooveel verschillende monden dezelfde bekentenis kon persen. Na zijn volledig en volkomen verhaal van het wreedaardig bedrijf, werd hij, zonder ooit nog over de reden van het feit ondervraagd te zijn, weggezonden. En zoo geschiedde ook met een anderen jood, eveneens Bonaventura geheeten, een neef van Israël, zoon van Mohar, een jood van S b i r t e n b e r g (Wurtemburg of Wittemberg?), zooals men in het proces leest.

Eindelijk kwam de beurt aan Israël, de zoon van Samuël, in wiens huis alles was voorgevallen. Nadat deze Israël in verschillende verhoren was blijven ontkennen, zeide hij eindelijk op den 9e April (Folio XXVII r e c t o) S i n a t i s m e (d. w. z. maak mij van de pijnbank los) en ik zal de waarheid zeggen. Nadat hij geheel en al los was gemaakt en ondervraagd zijnde dat hij de waarheid zou zeggen, antwoordde hij, dat in de week van hun Paschen, die pas voorbij was, en die viel in de week welke bij Goede Week noemen en twee of drie dagen voor genoemden Donderdag en terwijl Mozes, Samuël, Angelo, Tobias, Kohar en hij, Israël, zich 's morgens in het huis van Samuël in de zaal (in Salis, die elders in het proces ook Scholis, d. w. z. in de School, namelijk de kamer in het huis van Samuël tot Synagoge bestemd) bevonden, en toen de godsdienstoefeningen reeds geëindigd waren,

werd er onder hen gezegd, dat er geen mogelijkheid bestond om de koeken te maken, welke zij gewoon waren op hun plechtigen-dag te eten, n. l. op hun Paaschfeest, dat den volgenden Donderdag inviel. En dat wel, «omdat niemand bloed had van een christenkind.» De Joden van Trente moesten dus hunne koeken of de ongezuurde brooden maken welke alle Joden gewoon zijn op hun Paschen te eten. Maar zij konden ze niet maken. En waarom konden zij ze niet maken? Omdat niemand bloed van een christenkind had. Het bloed van een christenkind was dus voor de Joden noodig om het deeg voor hunne ongezuurde brooden te kneeden. En zij hadden dat niet precies noodig om schande en spot te brengen over het Paschen der Christenen, maar om waardiglijk hun Paschen te vieren.

Toen zij dan dat gebrek aan christenbloed bemerkten en overwegende dat de Joden dat jaar in Trente hun Paschen niet volgens de wet konden vieren, zeide Samuel, de vader van Israël, die aldus zijn verhaal vervolgde (Folio XXVII verso), «dat men er in moest voorzien om een of ander christenkind in handen te krijgen. En er werd onder hen, die tegenwoordig waren, overeengekomen dat men honderd dukaten zou geven aan dengenen, die hun een christenkind bezorgde, waaruit zij het bloed konden tappen. Nadat dit bevel gegeven was, verlieten zij de school; d. w. z. de Synagoge.

Honderd dukaten was voor dien tijd een zeer groote som, zegt de *C. C.*; maar de Joden wisten wel dat dit geld hun honderdvoudige winst zou afwerpen, omdat zij van het verkregen bloed aan andere Joodsche gemeenten kleine gedeelten konden verkoopen, zooals uit de latere verhooren en verklaringen zal blijken.

Nadat Israël verder verteld had hoe men het kind Simon in handen kreeg en de ritueele marteling die men het deed ondergaan om er het bloed uit te trekken dat noodig was voor de koeken, werd hij weer in de gevangenis terug gebracht. En toen hij den 13 April aan een nieuw verhoor werd onderworpen en hem gevraagd werd (Folio XXIX recto): «Waarom de Joden zich van dit bloed bedienen,» antwoordde hij: «Omdat men onder ons zegt, dat, wanneer er geen bloed in de koeken wordt gedaan op het Paaschfeest, zij allen zouden stinken.» Hiermede wordt volgens de rabbinische wetgevers een geestelijke stank verstaan wegens het niet opvolgen der wet, maar de onwetendheid en het

bijgeloof, aan de Joden algemeen eigen, deden dezen moreelen stank in eigenlijken en natuurlijken zin opnemen.

«Ondervraagd zijnde wat dat eten van christenbloed beteekende en waarom zij het in de koeken aten, antwoordde hij: omdat het een herinnering is aan het bloed dat de Heer aan Mozes beval te sprenkelen op de deurstijlen van de huizen der Joden, toen die Joden onder de knechtschap van Farao waren.»

Israël antwoordde niet dat dit eten van christenbloed een bespotting beteekende van het christelijk Paschen. Neen. Hij antwoordde dat het een ritus of een bepaald Joodsche geschiedenis verbeeldde, geheel onafhankelijk in den geest der Joden van het christelijk Paschen, van het Lijden van Christus en van de Goede Week.

«(Gestrenger) ondervraagd zijnde dat hij beter de beteekenis van gemeld bloed zou zeggen, en of zij het ook om een andere reden namen, antwoordde hij dat hij dat niet wist.

«Ondervraagd zijnde om de woorden te zeggen waarvan zij zich bedienden toen zij het kind staken en terwijl zij het bloed er uit trokken, antwoordde hij, dat zij de volgende woorden spraken: «Cosi fo fato al Dio dei Christiani, che non è vero Dio: e che vegnirà zentiluomini su li cavalli e su li gamboli. D. w. z. Aldus werd gedaan aan den God der Christenen, die niet den waren God is; en er zullen (met den Messias) edellieden komen te paard en op kameelen (?) om ons te verlossen.»

Het is waarlijk opmerkelijk dat twee eeuwen later een tot het Christendom bekeerde Jood, Paulo Medici, uit de XVIIe eeuw, ons in zijn werk «Riti e Costumi degli ebrei,» (godsdienstige gebruiken en gewoonten der Joden), Turijn, 6e editie, 1874 blz. 154) leert, dat dezelfde woorden ook toen nog door de Joden gebruikt werden (en zeker ook nu nog worden) bij de viering van hun Paschen. Zij zeggen nl.: «Wie honger heeft, kome, en houde het Paschen hier. Het volgende jaar in het land van Israël.» Hetgeen overeenkomt met dat: «Vegnirà zentiluomini su li cavalli, wat beteekent: Het volgende jaar zal de Messias komen.

Ofschoon het proces ons tot dusverre reeds veel ongehoorde dingen heeft geleerd, blijft ons evenwel nog veel anders te leeren. Want het verhoor van Israël voortzettende en gevraagd zijnde

(Folio XXIX verso) «hoeveel bloed zij uit de wonden van het kind opvingen,» .antwoordde hij: «dat het ongeveer anderhalven schotel was en dat Tobias al dat bloed had.» En verder ondervraagd zijnde vervolgde Israël: dat zij onder elkander beraadslaagden om van dat bloed (Folio XXX recto) aan hunne verwanten te zenden, zonder nader aan te duiden aan dewelken.

Ondervraagd zijnde hoe de Joden van Trente in vroegere jaren deden om van dat bloed te hebben, om er hun ongezuurde brooden van te maken, zooals hij boven zeide, antwoordde Israël (Folio XXX recto) dat het ongeveer vier jaar geleden kon zijn, dat hij, Israël, in de handen van zijn vader een glas zag, waarin zooveel bloed was dat het den bodem van het glas bedekte, en dat was gestold en hard bloed. En hij zeide (men lette hier wel op) «dat zijn vader aan hem, Israël zeide, dat hij dat bloed van zekeren jood had gekocht, die het uit Duitschland had gebracht; maar hij zeide verder niet wie dat was »

Toen Israël aan dit punt was gekomen en zag dat hij te ver was gegaan in het onthullen van geheimen die geen enkele christen ooit zou vermoed hebben (voornamelijk dit laatste van joodsche reizigers en kooplieden in christenbloed), trok hij zijn woorden in en zeide dat hij tot dusverre had gelogen.» Maar na andere verhooren en nieuwe pijnigingen, bevestigde hij op den 19en April en lichtte hij toe (altijd overeenkomstig de vorige en de volgende getuigen) alle omstandigheden die reeds over den moord waren bekend, zelfs in de meest onverschillige en geringste bijzonderheden. En toen hij voornamelijk ondervraagd was (Folio XXXI verso) «of het bloed van een christenkind noodzakelijk was voor hen, joden, zooals hij gezegd had, en hoe zij in vroegere tijden deden»; antwoordde hij: «dat het nu vier of vijf jaar geleden kon zijn dat Samuel, zijn vader, ongeveer een half glas van gezegd bloed kocht; zooals zijn vader hem zeide; maar hij wist niet voor welken prijs en van wien hij het gekocht had.» Ondervraagd zijnde dat hij nauwkeurig zou zeggen van wien zijn vader dat bloed gehad had, antwoordde hij dat hij het niet wist.

Maar wij zullen het later vernemen, met andere belangrijke dingen, van de getuigen die beter ingelicht waren aangaande den naam en geslachtsnaam van dien reizenden jood, handelaar in christenbloed.

Den 10en Juni opnieuw en voor de laatste maal ondervraagd zijnde, zoowel over eenige omstandigheden betreffende den moord

(waarmede wij ons voor het oogenblik niet zullen bezighouden) als voornamelijk opnieuw over de ware reden; werd hem gevraagd (Folio XXXII recto) «waar het bloed van genoemd kind werd geborgen en hoeveel bloed zij uit het kind verzamelden.» Hij antwoordde: «dat hij niet weet waar dat bloed is; maar dat hij zijn vader Samuel had hooren zeggen, dat hij dat bloed in zijn kamer in een hem toebehoorende kist had en dat het bloed, dat zij verzameld hadden, in zijn geheel weinig meer dan een halven schotel vol kon zijn.» En hij zeide dat hij, Israël, zelf hielp om genoemd kind te vermoorden, als beleediging voor den God der Christenen en om deszelfs bloed te hebben. En ondervraagd zijnde, antwoordde hij verder, «dat zij van het bloed van dat kind niet in de ongezuurde brooden deden, omdat de Donderdag waarop zij het kind doodden, hun Paschen was, waarop het niet geoorloofd is de koeken te maken. Maar hij wist niet of Samuel, zijn vader, van dat bloed in zijn glas had gedaan toen zij dien avond het maal gebruikten, zooals men gewoon is op den Paaschdag te doen. Hij zeide dat de Joden, die huisvaders zijn, op het feest van Paschen en voor het avondmaal een weinig bloed van een christenkind nemen, en daarvan in hun glas vol wijn doen en daarmede de tafel besprenkelen. Hij zeide dat zijn vader met genoemden wijn op dien Donderdag-avond de tafel besprenkelde. Maar hij zeide niet te weten of hij er bloed in had gedaan.

Ten slotte werd Israël gevraagd (Folio XXXII verso) «de namen te noemen van hen die tegenwoordig waren toen genoemd kind vermoord werd, en wie hielpen om het te vermoorden.» Hij antwoordde dat het de genoemde Mozes de Oude, Samuel; Mohar, zoon van Mozes; Bonaventura zijn zoon; Vitale; Bonaventura de kok; Tobias en hij, Israël, waren.»

Hierna werd deze naar de gevangenis terug gebracht en niet meer ondervraagd.

Na Israël kwam de beurt aan Vitale om verhoord te worden. Deze Vitale had bij de vorige verhooren een buitengewone hardnekkigheid aan den dag gelegd en bovendien een zeer groote slimheid om den onwetende te spelen; maar den 13 April werd hem door den Podesta een strik gespannen waarin hij zich liet vangen. Want hij werd in een kast onder den trap gestopt (Folio XXXIX verso), welke kast daarna gesloten werd. Daarop werd Israël, de zoon van Samuel, voorgebracht, welke Israël, bij

den gesloten kast staande waarin Vitale was, zooals boven gezegd is, ondervraagd werd dat hij degenen zou noemen die tegenwoordig waren toen het kind vermoord werd.

Welke Israël antwoordde: dat het de genoemde Samuel, Tobias, te zamen met de anderen waren.

Nadat hij dit gezegd had, liet men Israël niet verder spreken, maar werd hij in de gevangenis teruggevoerd.

En Vitale werd daarop uit de kast gehaald. En ondervraagd zijnde dat hij de waarheid zou zeggen: antwoordde hij dat de heer Podesta zich tevreden moest stellen met hetgeen genoemde Israel gezegd had.

En ondervraagd zijnde wat Israël had bekend? antwoordde hij: dat de heer Podesta zelf wel gehoord had wat hij gezegd had. Men kon niets verder uit hem krijgen, behalve dat hij, ondervraagd zijnde waar het kind vermoord was; antwoordde: dat het in de keuken vermoord werd.

En verder antwoordde hij niets. Hij beloofde evenwel dat, wanneer men hem van de koord losmaakte, hij spreken zou. Hij werd daarop losgemaakt en in den kerker teruggevoerd. Hij had inderdaad wel begrepen dat het noodeloos was in het zwijgen te volharden nadat Israël gesproken had, zooals hij in de kast zelf gehoord had, en hij had gedeeltelijk bij vergissing reeds de bekenteris van Israël bevestigd.

En daarom eindigde ook hij met op den 14en van genoemde maand April (Folio XL recto) en den 17en daaraanvolgende (Folio XLI verso) getrouw alles te verhalen, zooals de vorige en de volgende getuigen, wat betreft de volbrenging van den moord en al de geringste omstandigheden daarvan. Maar wat de reden er voor betrof, (waarmede wij ons nu bijzonderlijk zullen bezighouden), voegt hij aan de gezegden van Israël andere, tot dus verre onbekende en ongehoorde bijzonderheden toe, die wij nu zullen mededeelen.

Den 18 April (Folio XII verso) namelijk ondervraagd zijnde: «Tot welk doeleinde hij verlangde het bloed van genoemd kind te hebben?» antwoordde hij: «om dat bloed te hebben en het te mengen in het deeg waarvan zij hunne ongezuurde brooden maken, die zij vervolgens op den dag van hun Paschen eten.»

Ondervraagd zijnde waarom hij het kind zoo stak en zijn vleesch aldus verscheurde, en met welk doel zij het bloed van een christenkind eten, antwoordde hij, dat hij dat reeds gezegd had. Maar

om de zaak duidelijker te maken voegde hij er plotseling bij: «Behalve dat het voor de Joden noodzakelijk is om elk jaar het bloed van een christenkind te hebben, en daarvan in hun ongezuurde brooden te doen.»

Maar wij wisten tot dusverre van geen enkelen datgene wat Vitale, zijn verklaringen voortzettende, openbaarde, door er aan toe te voegen: «Dat hij al het bovengezegde had hooren zeggen van zijn meerderen; n. l. van Samuel en van Mozes den Oude, inwoners van Trente, en van Salomon, den oom van Vitale, die te Monza, op het grondgebied van Milaan woont.

Vitale verbleef ongeveer drie jaren bij dien oom; in dien tijd at hij, op den dag van hun Paschen, ongezuurde brooden met bloed als boven; zooals genoemde oom hem gezegd had.»

Terwijl het verhoor van Vitale werd voortgezet, vroeg men hem (Folio XVL verso) «Of hij, Vitale, dit jaar ongezuurde brooden had gegeten, waarin bloed van een Christenkind was?» Hij antwoordde: «Op den dag van Goeden Vrijdag maakte men ongezuurde brooden of koeken. En Samuel en Mozes zeiden hem dat men in die brooden of koeken bloed had gedaan van het Christenkind, dat zij Donderdag gedood hadden. En hij zeide dat hij verder niet weet wie het bloed in de ongezuurde brooden of koeken heeft gedaan. Tenzij het Bonaventura ware, de kok van Samuel, die het brood maakt.»

En daar met het verhoor van dien dag het gedeelte geëindigd was wat betrekking heeft op de reden en het waarom van den moord, verhaalde Vitale den 9 Juni (Folio XLII recto en volgende) nauwkeurig het geheele feit en den ritus (als iemand die er van 't begin tot het einde bij geweest is), zoodat wij hier alles kunnen mededeelen. Derhalve ondervraagd zijnde dat hij beter de waarheid zou zeggen, antwoordde hij: «Dat op den dag van het Paaschfeest van hen, Joden, die de Donderdag was welken de Christenen Witten Donderdag noemen, bij het vallen van den avond, het juiste uur weet hij niet nader te zeggen, hij, Vitale, in het huis van Samuel zijnde, in de kamer ging die vóór de Synagoge is. In deze bevonden zich de genoemde Mozes de Oude, Samuel, Israël, zijn zoon, Mohar, zoon van Mozes den Oude, Bonaventura, zoon van Mohar, Bonaventura de kok, en Tobias.

Daar bond genoemde Samuel een doek om den hals van zeker kind dat daar was, welk kind Mozes de Oude, op een soort bank zittende, op zijn knieën hield. Dien doek trokken Mozes en Sa-

muel straf om den hals van het kind, opdat men het niet zou hooren als het schreeuwde. En Mozes kneep met een soort tang, die hij in de hand hield, een weinig vleesch uit de rechter kaak van het kind. Hetzelfde deden Samuel en Tobias. Welke Tobias met een soort schotel van tijd en wijle het bloed opving dat uit de kaak van het kind vloeide, soms ook hield Mohar den schotel. En al de genoemden en ook hij, Vitale, hadden naalden in de handen waarmede zij gezegd kind staken, daarbij sommige woorden in het Hebreeuwsch zeggende die hij niet kent. En vervolgens knepen zij met dezelfde tang vleesch uit het rechterbeen van het kind, aan de buitenzijde. Maar hij weet niet wie de eerste of de tweede was die het vleesch uit het rechterbeen kneep. En hij zegt dat het bloed, hetwelk uit de wonde van het been vloeide, in een schotel werd opgevangen.

En hij weet niet wie dien schotel vasthield. Vervolgens namen Samuel en Mozes, op een bank zittende, die daar was geplaatst, genoemd kind, en zij zetten dit, tusschen hen beiden die zaten, op zijn voeten en hielden het recht overeind, met hunne handen op deze wijze: Terwijl Mozes, aan de rechterzijde van het kind zittende, het kind overeind en deszelfs rechterarm uitgestrekt hield, deed Samuel, die aan den linkerkant zat, daar hetzelfde. En Tobias (hij meende dat het Tobias was) hield de beenen van het kind vast. Aldus overeind staande en met de armen uitgestrekt, scheen het alsof het kind gekruisigd was. En terwijl het kind zoo stond, staken alle genoemde joden, die er om heen stonden, genoemd kind met de naalden. En ook hij (Vitale) stak het, zooals hij boven zeide.

En terwijl zij dit deden, stierf het kind.»

Wie van de lezers mocht gelooven dat deze de wreedste bijzonderheden van den moord zijn geweest, vergist zich zeer, zooals hij verder zal zien. Maar laten wij voor het oogenblik de onthullingen van den Levit Vitale voortzetten.

Vitale werd vervolgens ondervraagd (Folio XLIII recto) «wat dat voor naalden waren, waarmede zij staken, en hij antwoordde «dat het een soort koperen naalden waren, en nadat men hem verschillende soorten van naalden had getoond, koos hij er een naald met knop uit, zeggende dat die naald met knop gelijk was aan de naalden waarvan zij zich bedienden, zooals boven gezegd is.

«Ondervraagd zijnde, waarom zij genoemd kind zoo verwondden en waarom zij het zoo staken? antwoordde hij: dat zij het zoo ver-

wondden om zijn bloed te hebben, zooals hij boven zeide, en dat zij het zoo staken en de handen uitstrekten ter herinnering aan Jesus.»

«Ondervraagd zijnde of dat tot goede of kwade herinnering was? antwoordde hij dat het was tot smaad en hoon van Jesus, den God der Christenen, zeggende dat zij elk jaar herinnering houden van genoemd Lijden.»

«Ondervraagd zijnde op welke wijze zij die gedachtenis houden? antwoordde hij dat de joden elk jaar de gedachtenis houden van genoemd Lijden, doordien zij elk jaar bloed van een christenkind in hun koeken of ongezuurde brooden doen.

Wij komen nu aan de hoogst belangrijke verklaringen van Samuel. Deze was reeds den 30 Maart in verhoor geweest (Folio XLVII verso), maar had toen het fabeltje opgedischt van het vinden van het kind in den waterloop. Bij zijn verhoor op den 31 Maart (Folio XLVIII verso) had hij gezegd «dat hij, Samuel, noch eenige andere jood moordenaars zijn, en dat geen enkele van dezen schuldig is; ook geloofde hij niet dat het kind was vermoord geworden, maar dat het verdronken was.» Den 3 April opnieuw ondervraagd zijnde (Folio XLVIII verso) zeide hij: «Heer Padosta, van wien hebt gij vernomen dat christenbloed ergens toe dient of nuttig is?» Waarop de Podesta antwoordde, «dat hij het van de joden, zijn gelijken, vernomen had.»

Den 3 Juni opnieuw ondervraagd zijnde (Folio XLIX verso) dat hij de waarheid zou zeggen, antwoordde hij: dat hij haar zou zeggen en dat hij wilde dat bij zijne bekentenis alleen zouden tegenwoordig zijn de Doorluchtige Heer Kapitein en de Doorluchtige Heer Podesta, en dat hij alles geregeld zou vertellen. En dezelfde Samuel zeide dat hij de waarheid zou zeggen, op voorwaarde dat de Heer Kapitein en de Heer Podesta aan hem, Samuel, zouden beloven, dat zij hem, Samuel, zouden doen verbranden en hem, Samuel, geen anderen dood zouden doen sterven.»

Daar men in die tijden voor zware misdaden gruwzame straffen had, b.v.b. radbraken, het uitrukken van vleesch met gloeiende tangen enz., bedong Samuel, wel wetende, dat hij den dood niet zou ontgaan, den weliswaar wreeden maar toch minder gruwzamen dood door het vuur.

Toen deze voorwaarde was aangenomen begon Samuel breedvoerig (van Folio L recto tot folio LIII recto) te verhalen, en in de eerste plaats hoe onder hen, joden, onderhandeld was

om een christenkind machtig te worden; vervolgens hoe het gevonden, gemarteld, gedood, verborgen en ten slotte aan het Gerecht werd bekend gemaakt, alsof het bij toeval in den waterloop was gevonden. Dat alles op de meest nauwkeurige wijze en altijd geheel overeenkomstig met de voorafgaande en volgende bekentenissen der beschuldigden en medeplichtigen aan den moord. Daar wij die omstandigheden tot later bewaren, zullen wij hier verder gaan met alleen datgene te vermelden, wat meer beantwoordt aan ons tegenwoordig doel, n.l. om steeds beter den aard en het doel te leeren kennen van die rabbijnsche wet, welke alle joden verplicht hun Paaschfeest met ons bloed te vieren.

«Toen Samuel dan ondervraagd werd (Folio LIII recto) waarom de joden gezegd kind vermoordden en met welk oogmerk? antwoordde hij: «Dat het reeds vele en vele jaren was geleden, maar dat hij overigens niet weet hoeveel jaren, tenzij dat het was voor den tijd dat het christelijk geloof zooveel macht had verkregen, dat de wijste joden in het land van Babylon en de omliggende plaatsen, naar men zegt, onder elkander raad hielden. En daar werd beraadslaagd dat het bloed van een christenkind aldus vermoord, zeer voordeelig was voor het heil van de zielen van hen, joden. En dat het bloed tot niets diende wanneer het niet getrokken werd uit een christenkind, welk christenkind moest gedood worden terwijl men er het bloed uit tapte, in de houding waarin Jesus, dien de Christenen als hun God aanbidden, gedood werd. En dat het christenkind van den leeftijd van zeven jaar moest zijn of minder: en dat het niet ouder mag zijn dan zeven jaar, maar dat het liever jonger moest wezen. Hij zeide, dat wanneer het een vrouwelijk kind was, het niet goed zou zijn voor het offer, d. w. z. voor het aftappen van het bloed en dat het bloed van een vrouw, al ware die ook jonger dan zeven jaar, niet goed zou zijn. En de reden daarvan is, dat daar Jesus, dien wij christenen als God aanbidden, gekruisigd is geworden, en daar men dit doet om hem te hoonen en te bespotten, meenen de joden dat het passend is, dat degene, aan wien zij het bloed onttrekken, een mannelijk en geen vrouwelijk kind moet zijn. En hij zeide dat zij, Italiaansche joden, zulks niet in hunne geschriften hebben, maar men zegt wel dat daarvan schrifturen bestaan bij joden van over de zee. En dat de oudste en edelste Italiaansche joden dat onder elkander als een geheim bewaren, en dat de een het opvolgend aan den ander mededeelt; maar dat er verder niets over geschreven staat bij hen, joden.»

Op de hooge belangrijkheid van deze verklaring behoeft wel niet gewezen te worden, alleen willen wij doen opmerken dat, volgens haar, het godsdienstig gebruik van christenbloed werd ingevoerd te Babylon, eer het geloof der Christenen zulke groote macht had. Wanneer men nu weet dat de Talmud en de Cabala, volgens de verklaring der Joden zelven, door de Rabbijnen in de 5e eeuw der Christelijke jaartelling te Babylon werden opgesteld, dus vóór de algemeene verspreiding van het Christendom; verder: dat het gebruik van christenbloed in geen hunner geschriften wordt vermeld, maar bij mondelinge overlevering op de oudste en wijste Joden wordt voortgezet, dan hebben wij hier de verklaring waarom de Joden zich altijd beroepen op hunne boeken, wanneer zij het bestaan van dat gebruik ontkennen. Dit alles zal uit de verdere bekentenissen nog duidelijker aan het licht komen. Gaan wij voort met het mededeelen van de bekentenissen van Samuel.

«Ondervraagd zijnde (Folio LIII verso) wie in verloopen jaren in zijn huis het deeg had gekneed waarvan men genoemde ongezuurde brooden maakte, antwoordde hij: dat zijne dienstboden het deeg kneedden en de brooden maakten; hij zeide dat het er overigens niet op aankwam of het mannen of vrouwen waren die de brooden maakten, er bijvoegende dat hij, Samuel, zijne dienstboden niet vertrouwde en daarom, als hij het bloed in het deeg der brooden deed, hij het er in 't geheim aan toevoegde. Hij zeide evenwel dat hij het dit jaar onder de oogen van Bonaventura er bijdeed.

Het geheim wordt dus zoo goed mogelijk bewaard; alleen vertrouwde personen kennen het en weten er van.

Ondervraagd zijnde, ging Samuel aldus voort: De joden bedienen zich van dit bloed op den avond van hun Paaschfeest. Voor het avondmaal plaatst de vader des huisgezins zich aan het boveneinde van de tafel. Hij neemt een beker, waarin wijn is, en plaatst dezen beker voor zich. In dezen beker mengt hij bloed van een christenkind. En de andere omstaande leden van het gezin hebben elk een beker vol wijn. En in 't midden van de tafel plaatst hij een bekken, waarin drie ongezuurde brooden zijn, waarin het bloed van een christenkind is. Deze drie brooden worden in het bekken gelegd, en in hetzelfde bekken leggen zij ook een weinig van hetgeen voor het avondmaal (op tafel) is. En de huisvader steekt zijn vinger in het glas en doopt in den wijn, waarin het bloed van het christenkind is gedaan. En vervolgens besprenkelt hij met

den vinger alles wat op tafel is, in 't Hebreeuwsch de volgende woorden uit sprekende: D a m I s z a r d i n C h y n i m h e r o ff d o v e r I s y n p o r e c h m a r b e h o s s e m m a s c h u s p o h o v o s.

Welke woorden de tien verwenschingen (plagen) beteekenen, die God aan het volk van Egypte zond omdat het zijn volk niet wilde vrijlaten; met de meening en de verwensching dat dezelfde plagen aan de Christenen worden gezonden.

Wanneer hij dit gezegd heeft neemt de huisvader gezegde koeken en verdeelt ze allen, een ieder zijn deel van elke koek gevende. En vervolgens drinkt de huisvader den wijn die in zijn glas is, en de verdere aanwezigen drinken eveneens hun wijn en daarna gebruiken allen het avondmaal. En evenzoo doen zij den avond van den volgenden dag. En hij zegt niet te weten of men het bloed nog voor andere doeleinden gebruikt.

De *C. C* geeft de verklaring van deze verbasterde Hebreeuwsche woorden aldus: Z e p a r d e a met het lidwoord verbonden H a z e p a r d e a beteekent k i k v o r s c h e n; C h i n i m heeft de beteekenis van m u g g e n. A r o f of A r o b die van v l i e g. D e v e r of D e b e r kan vertaald worden door P e s t of D o o d. S c h e c h i n door M e l a a t s c h h e i d. B a r a d of B o r a d kan beteekenen H a g e l; A r b e wordt vertaald door S p r i n k h a n e n. C h o s e c h komt overeen met D u i s t e r n i s s e n. M a s c h u t b e c h o r o t (volgens anderen M a s c h u s b e c h o r a s) heeft de beteekenis van D o o d d e r E e r s t g e b o r e n e n, zooals men leest in E x o d u s Hoofdstuk 7 op vers 12.

Zij, die de hedendaagsche godsdienstige gebruiken van het Joodsche Paaschfeest kennen (welke beschreven zijn door Bustorfio, Bartalocci, Leon Modena en Paulo Medici en door zooveel anderen) hebben uit de beschrijving van Samuel in 1475, zelven ook reeds gezien hoe deze overeenstemt met die welke elke jood in 1881 (en ook later) zou kunnen doen, uitgenomen wel te verstaan het gebruik van het christenbloed in het brood en den wijn. Inderdaad verhaalt Paulo Medici, op blz. 152 en volgende van de reeds vermelde Turijnsche uitgave van zijn R i t i e c o s t u m i d e g l i E b r e i, hun Paschen der ongezuurde brooden beschrijvende: «des avonds dekken zij de tafel. Zij plaatsen in het midden van de tafel een overdekt mandje (het b e k k e n van Samuel), waarin zij drie ongezuurde brooden leggen. Op bevel van hunne Rabbijnen moeten alle Joden op dien avond vier glazen wijn drinken. Zij zegenen daarop de geheele tafel en ieder drinkt zijn glas wijn uit,

Het hoofd des huizes neemt de drie ongezuurde brooden, breekt het middelste door, vervolgens het heele en een stukje van het andere en geeft er aan ieder van de aanwezigen van. Zij roepen met luider stem: Dit is het brood der verdrukking dat onze vaderen in Egypte aten. En zij vervolgen in het Hebreeuwsch de geschiedenis van de slavernij en de tien plagen welke God over de Egyptenaren zond. En terwijl zij de tien plagen herdenken storten zij een weinig wijn uit en doen zoo bij elk der tien woorden, (juist zooals Samuel verhaalt). Het hoofd van 't gezin heft vers 6 van Psalm 73 aan: Effunde iram tuam in gentes quae te non noverunt. Stort uwen toorn uit over de volken die u niet kennen. En een uit het huis loopt naar het venster, neemt het bekken waarin de wijn der vervloeking is en stort dien op de straat uit, daarmede bedoelende duizenden verwenschingen, vooral tegen de Christenen, uit te storten.

Wie Giovanni Bustorfio op hoofdstuk XVIII van zijn Sinagoga iudaica en Bartolocci op blz. 736 en volgende van deel 2 van zijn Biblioteca rabbinica en Basnagio op Hoofdst. IV. van deel 6 van zijn Histoire des Juifs wil raadplegen, zal hetzelfde, maar op breedvoeriger en geleerder wijze, vermeld vinden.

Wij keeren nu terug tot de verhooren van Samuel.

Ondervraagd zijnde (Folio LV recto) «of de joden meenen dat het bloed van een christenkind, aldus vermoord, liever op den eenen dag dan op een anderen uit het lichaam van het kind moet gewonnen worden? Of dat het kind liever aldus op den eenen dag dan op een anderen moet gedood worden!» antwoordde hij: «dat men het kind ten allen tijde kan dooden en er het bloed uit trekken. Maar dat het bloed beter is en het offer welgevalliger aan God, wanneer het gedaan wordt in de dagen die nader bij het Paaschfeest zijn. Genoemde Samuel zeide dat hij die dingen wist en geleerd had; niet dat hij ze in zijn boeken had gelezen, maar omdat hij het hoorde zeggen en het leerde van een zijner joodsche meester die Meester David Spring heette, welke de joodsche scholen in Bamberg en Nurenberg bestuurde, onder welken meester hij, Samuel, dertig jaren geleden (in 1445) studeerde. Ondervraagd zijnde, zeide hij, dat genoemde Meester David later naar Polen ging; en dat hij niet weet of hij nog leeft of reeds dood is.»

III.

Wij houden ons overtuigd dat de lezers van dit tijdschrift, na kennis genomen te hebben van hetgeen wij in de vorige aflevering over den ritueelen moord van Trente hebben gezegd, reeds niet meer overtuigd zullen zijn van de onhoudbaarheid van de beschuldiging van ritueelen moord. Evenwel zal allicht deze of gene, die het werk van Dr. Frank gelezen heeft, ons de opmerking maken dat deze het proces van Trente voor vervalscht heeft verklaard en zooveel als te verstaan geeft dat het door den Paus gecasseerd of nietig verklaard is. Voor het oogenblik willen wij daar alleen dit op antwoorden, dat Dr. Frank voor deze bewering evenmin eenigen grond of eenig bewijs levert als voor al zijn andere beweringen. Dr. Frank schijnt, zooals blijkt uit de lijst der door hem geconsulteerde schrijvers, aan het eind van zijn werk medegedeeld, bijna uitsluitend bij joodsche schrijvers te rade zijn gegaan en deze zijn, men zal het ons moeten toegeven, *in casu* niet de bevoegde en meest vertrouwbare gidsen, want niemand kan rechter zijn in zijn eigen zaak. Verder schijnen noch Dr. Frank, noch zijne zegslieden kennis te hebben gehad van het authentieke proces uit het geheim archief van het Vaticaan, dat wij, de *C. C.* op den voet volgende, als leiddraad hebben genomen. Later zullen de lezers zien dat er zelfs vier authentieke processen bestaan, die allen op deze zaak betrekking hebben en de waarheid van den moord van Trente zoo vast en zeker stellen als maar ooit een geschiedkundig feit vast en zeker kon of kan gesteld worden. Wij zullen dat later ter zijner plaatse breedvoerig behandelen, daar wij nu moeten voortgaan met de verhooren der andere beschuldigden in deze merkwaardige zaak. Wij gaan dus verder met het verhoor van Samuel.

«Ondervraagd zijnde waarom zij, de joden, met een tang het vleesch uit de rechterkaak van het kind rukten, en waarom uit het rechterbeen? Waarom zij dat niet in andere (lichaams) deelen deden, en waarom zij het zoo met naalden staken? Antwoordde hij (Folio L verso) dat zij zulks deden, opdat, wanneer de christenen later het lijk van het kind mochten vinden (zooals hun zeker reeds vroeger moet overkomen zijn), zij geen reden zouden hebben om te meenen dat de joden het gesneden hadden om het bloed er uit te halen. Maar zij namen het uit de kaak en uit het been om bovengenoemde reden en zij doorstaken

het met naalden uit afkeer voor hem dien de Christenen zeggen dat God is, zooals hij reeds boven gezegd had.»

«Ondervraagd zijnde (voor de tweede maal) waarom zij het vleesch met een tang uitrukten en er geen insnijdingen met een mes in gaven? Antwoordde hij: Omdat, wanneer het kind later bij toeval werd gevonden, de Christenen zouden hebben kunnen denken dat zij, de joden, het geweest waren, die het gedood hadden om het bloed ervan te hebben. En daarom knepen zij het met tangen. En dat te meer omdat, toen ongeveer twee jaar geleden een kind, Eisembusch (genaamd), gedurende eenige dagen verloren was geweest, en daarna teruggevonden werd, de zeereerwaarde heer Bisschop van Trente, aan wien de zaak was mededeeld, gezegd had, dat de Christenen er wel op moesten letten of genoemd kind snijwonden in het vleesch van eenig gedeelte van het lichaam had, want dat, zoo het kind gevonden werd met snijwonden, de joden het moesten gedaan hebben ten einde het bloed er uit te trekken. En vooral daarom wilden zij het vleesch niet met een mes snijden, maar liever met tangen verscheuren.»

Dit bewijst het algemeen gebruik onder de joden van toen van het bloedig Paschen. Het was inderdaad zoo algemeen dat, wanneer in 't algemeen een kind verloren of verdwenen was, door iedereen geloofd werd dat het door de joden gestolen was. En wanneer het gevonden werd met insnijdingen in het vleesch, men er terstond de gevolgtrekking uit nam dat de joden het bloed er uit hadden getapt voor hun Paschen. Vandaar dan ook dat de joden, door de lange ondervinding geleerd, geen insnijdingen meer deden, maar de kinderen het vleesch met tangen verscheurden, zooals Samuel verhaalde.

Een nieuw bewijs voor de oudheid van dezen bloedigen ritus in de Ghetto's der middeneeuwen. Er blijkt ook uit dat deze wreedaardige marteling van het knijpen met tangen, waaraan de Gelukz. Simoncino van Trente (en wie weet hoeveel andere!) onderworpen werd, eigenlijk niet moet worden toegeschreven aan een grootere wreedheid, maar aan een grootere voorzichtigheid.

«Ondervraagd zijnde (Folio LV verso) of hij of iemand anders van zijn gezin zich bediend had van het bloed van bedoeld kind dat zij op dien Donderdag-avond doodden? Antwoordde Samuel, dat hij, Samuel, op dien avond en voor het avondmaal, van bedoeld bloed in zijn beker deed, waarin hij daarna wijn goot, en dat hij daarna de tafel op de gezegde wijze en in be-

doelden vorm zegende. Hetzelfde deed hij ook den volgenden avond. En hij zeide dat zij dien Donderdag, evenmin als den volgenden dag, koeken maakten, en hij weet ook niet of andere joden van dat bloed gebruik maakten.

Samuel herhaalt hier dus over het zegenen van de tafel met wijn, waarin bloed is gemengd, hetgeen Joannes van Feltro reeds had medegedeeld, en wat Paulo Medici ook te kennen gaf, zooals wij reeds vroeger hebben meêgedeeld.

«Ondervraagd zijnde, zeide Samuel nog (Folio LVI verso) dat, nadat Angelo in Trente was komen wonen, vijf of zes jaar geleden, hij, Samuel, elk jaar met genoemden Angelo en ook soms met Tobias, beraadslaagde over de wijze om een christenkind te dooden en deszelfs bloed te hebben, maar dat zij het nooit konden krijgen behalve dezen keer. En hij zeide dat onder hen, joden, en voornamelijk onder de meest ervarenen (maxime apud peritos), gezegd werd dat het bloed van een christenkind zeer nuttig is voor het heil hunner zielen, zooals hij reeds gezegd had. En wanneer zij het kunnen krijgen, dat zij dan ook met allen ijver moeten trachten het te bekomen. En als zij het niet kunnen hebben, dat zij dan geduld moeten oefenen.»

Uit de nu volgende bekentenis van Samuel zullen wij eindelijk ook den naam vernemen van een dier rondreizende handelaars in christenbloed, waarover in de andere verhooren reeds gesproken is.

«Ondervraagd (dienaangaande) zijnde, verhaalde Samuël (Folio LVI verso):

«Het kan nu ongeveer vier jaar geleden zijn, dat hij in de stad Trente zooveel bloed van een christenkind kocht, als er in een glazen fleschje kan gaan, waarin men gewoonlijk het oogwater doet; welk fleschje een vinger lang was. Dat bloed kocht hij voor vier dukaten van een zekeren jood die, zooals hij meent, Orso de jood werd genoemd. Hij weet niet van welk land hij was; maar hij had het Saksische dialect.»

Hieruit blijkt weer dat die handelaars in christenbloed vooral uit Duitschland kwamen, Saksen, Landshut, Bamberg, Nuremberg enz. Geen wonder, dan ook, dat vooral in Duitschland van zooveel kindermoorden door joden wordt gewag gemaakt.

Samuël deelde verder mede «dat genoemde Orso geloofsbrieven (literas legalitatis) bij zich had, waaruit bleek dat genoemde Orso een wettig erkend man (homo legalis) was, en

dat hetgeen hij bij zich had niet valsch (d. w. z. echt christenbloed) was. Ondervraagd zijnde, voegde hij er bij dat de brieven die Orso bij zich droeg, deze woorden in het Hebreeuwsch bevatten: Aan allen zij bekend gemaakt dat hetgeen Orso bij zich draagt echt is. Op de onderteekening van de echtheid van den brief stond, behalve andere woorden ook dit: Mozes van Hol (Hal?) van Saksen, voornaamste leeraar der joden.

Een nieuw bewijs hoe algemeen het gebruik van christenbloed in dien tijd was, en hoe talrijk de handelaren in dat afschuwelijk artikel.

Samuël vervolgde aldus: «het bloed dat genoemde Orso bij zich had, was in een vaasje, maar hij wist niet of het van hout of van tin was, maar dat het vaasje van binnen vertind was. In dat vaasje was tot poeder gewreven bloed, en er was zooveel in als het vierde gedeelte van een fiool of mossa. En hij zeide dat genoemd vaasje toegedekt was met een soort witte was, op welk was de volgende woorden in het Hebreeuwsch waren geschreven: Mozes, voornaamste leermeester der Joden. Op dat was schreef ook Samuel met eigen hand: Samuël van Trente, welke onderteekening van hem, Samuël, beteekende, dat ook hij erkende dat het bloed was van een christenkind. Later onderging Samuel nog slechts een enkel verhoor op den 11 Juni, die in dat jaar 1475 op een Zondag viel.

In dit verhoor deelde Samuël nog twee bijzonderheden mede. De eerste (Folio LVII verso) hield in: Opdat het bloed goed zij voor datgene waartoe de joden het gebruiken, is het noodzakelijk dat het kind onder pijnigingen sterve: anders is het bloed niet goed. Bij zijn laatste verhoor zeide hij ten slotte: het is wel waar dat het meerendeel der huisvaders het bloed doen in den wijn dien zij des avonds gebruiken, maar 't is evenwel beter en Gode aangenamer dat alle leden van het gezin er van drinken.»

Daar dat gebruik van Christenbloed niet geschreven staat, maar alleen mondeling wordt overgeleverd, is het niet te verwonderen dat er hier en daar bij de verschillende joden en in verschillende landen en tijden, een klein verschil in de toepassing voorkomt, al naar gelang de uitleggingen welke de Rabbijnen en Oudsten er aan geven. Uit het proces van Damascus zullen wij dan ook zien dat het niet absoluut noodzakelijk is dat het bloed van een kind zij; ook dat van een volwassene, mits hij Christen zij, goed is of geacht wordt.

Dit tevens in antwoord op een d o o d d o e n e r van den Vertaler van het werk van Dr. Frank.

Verhoor van Angelo.

Ofschoon Angelo geen deel genomen had aan den moord van den gelukz. Simoncino, noch er bij tegenwoordig was geweest, maar wel bij de voorafgegane beraadslagingen, wist hij toch alle bijzonderheden, op eenige afwijkingen na, mede te deelen, alsof hij ze met eigen oogen had gezien; zelfs verzekerde hij — wij zullen later zien waarom hij aldus loog — dat hij er bij tegenwoordig was geweest. Hij verhaalde dan op Zaterdag 8 April (F o l i o LXX r e c t o) het volgende: «Wij stonden allen rondom het levende kind dat op een plank was; het kind was naakt en lag op den rug, terwijl zijn handen door Tobias werden vastgehouden. En hij zeide dat het kind met uitgestrekte armen lag. Volgens zijn meening was het Tobias die met een soort ijzer, maar hij wist niet welk ijzer, (w ij w e t e n d a t h e t e e n t a n g w a s), het kind in de rechter kaak verwondde, en hij weet niet of nog iemand anders het in de rechterkaak verwondde.

Angelo vergist zich hier, want niet Tobias maar Mozes bracht de eerste wonde toe, wel wist hij evenwel dat de wonde met een ijzer in de rechterkaak was toegebracht.

«En een ander der aanwezigen, hij weet niet wie, nam een aarden schotel en hield dien onder de kaak en ving het bloed op dat uit gezegde insnijding vloeide. En men verwondde het kind met een ijzer, maar welk ijzer weet hij niet, in het rechterbeen aan de buitenzijde. En een der aanwezigen hield een schotel onder die wonde en ving het bloed op. En hij weet niet of het een aarden of een tinnen schotel was. Ook wist hij niet wie het kind verwondde s u m m i t a t e v i r g e. Maar wel weet hij dat het bloed, hetwelk uit die wonde vloeide, in een anderen schotel werd opgevangen.»

't Is zonderling dat Angelo, die er niet bij tegenwoordig was geweest, al die bijzonderheden zoo goed kende. Zij moeten dus als algemeen gebruikelijk bekend zijn. Zoo wist hij ook te verhalen:

«Terwijl men deze dingen deed, hadden alle omstanders een naald met knop, waarmede zij het kind staken, het nu eens in het hoofd, dan in de armen of in de beenen of in de borst ste-

kende, en terwijl zij dit deden spraken allen in Hebreeuwsche taal de volgende woorden uit: Chen Icheressu Chof hoymena, welke woorden beteekenen: Zoo mogen onze vijanden behandeld worden.

En zoo blijkt het hier ook weer dat genoemde woorden, ofschoon zekerlijk door Angelo slecht uitgesproken, door de rechters slecht verstaan, door den kanselier slecht overgeschreven en door de volgende overschrijvers ook weer slecht weergegeven, niettemin den klank en den zin der echte Hebreeuwsche woorden hebben: Chen Iequezu of Iequezeru, Col Oyevenu of Oyebenu, zoo mogen al onze vijanden vergaan.

Ofschoon Angelo er niet bij was geweest, wist hij dus wel hoe het er ongeveer bij dergelijke moorden toegaat.

Toen hem (Folio LXXI verso) gevraagd werd waarom hij gezegd had dat hij tegenwoordig was geweest bij de marteling van het kind en dat het gestoken was en zijn vleesch verscheurd, antwoordde hij op de eerste vraag: «ik heb het gezegd uit vrees voor de pijniging. En op de tweede vraag waarvan hij wist dat het kind gestoken was, ofschoon hij er niet bij tegenwoordig was geweest, antwoordde hij: Omdat hij had hooren zeggen dat men gewoon was zoo te doen wanneer men bloed moest hebben.»

Toen men Angelo later ondervroeg over de hem bekend zijnde bloedige gebruiken der Joden, niet wat het geval van Trente betreft, maar over vele andere en over hun talmudische en cabalistische beteekenis, antwoordde hij, toen men hem vroeg (Folio LXXI recto) wat belang of beteekenis die verwonding van het kind aan de rechter kaak had:

«Het beteekende dat Mozes met eigen mond herhaalde malen tot den Faro had gezegd, dat hij het Israëlietische volk moest vrijlaten.» En ondervraagd zijnde over de beteekenis van de verwonding aan het rechterbeen, antwoordde hij: «dat deze beteekenen moest dat Farao en het Egyptische volk de Joden vervolgden, die in hun omdoling ongelukkig waren.»

En ondervraagd zijnde waarom die verwonding in virga: Antwoordde hij: «dat dit hunne besnijdenis beteekent.»

Ondervraagd zijnde waarom zij het bloed in hunne ongezuurde brooden doen? (Folio LXXI verso) antwoordde hij: «Omdat zij deze koeken eten. En het eten van deze koeken met bloed beteekent dat het lichaam en de kracht van Jesus Christus, den

God der christenen, door den dood werden vernietigd, zooals dit bloed, dat in de koeken is, door het eten werd vernietigd.»

Den 8 April ondervraagd zijnde (Folio LXVIII verso) dat hij alles naar waarheid zou verklaren, antwoordde hij: «dat in de onlangs verleden Goede Week, op Donderdag, in het huis van Samuel, in de school, waar Samuel, Israel, diens zoon, Mozes de Oude, Mohar zoon van genoemden Mozes, Tobias en hij, Angelo, bijeen waren, Samuel of Tobias, en hij weet niet juist wie van hen beiden, zeide, dat het goed zou zijn als men een of ander kind had. En toen werd onder hen beraadslaagd over de wijze om dat kind te krijgen, ten einde het bloed er van te hebben, en er werd besloten dat Tobias het kind moest vinden.

En ondervraagd zijnde (Folio LXIX recto) wat de joden met dat bloed doen? Waartoe zij het gebruiken? En om welke reden? Antwoordde hij, «dat zij het doen ter herinnering van een der tien vervloekingen (plagen) die God over de Egyptenaren zond, toen hij het joodsche volk in slavernij hield, en dat onder de andere plagen God ook het water in bloed veranderde.» En hij zeide (Folio LXIX verso) dat zij een klein gedeelte van dat bloed nemen en het in het deeg doen, waarvan zij de ongezuurde brooden maken; waarvan zij onder elkander eten op den plechtigen dag, d. w. z. op Paaschdag.» Hij zeide nog: «dat zij genoemd bloed nemen en het tot poeder brengen, welk bloed de joden bewaren, en wanneer zij hunne zonen besnijden, leggen zij van dat bloed van een christenkind op den preputium der besnedenen.

Zooals wij later zullen zien, wordt dat gebruik ook nu nog opgevolgd.

«Gevraagd zijnde (Folio LXXII recto) «Of het bloed van een niet gedood kind (b. v. b. alleen van een aderlating) dienst kan doen voor de ceremonieën der Joden? Antwoordde hij: «dat het niet dienst kan doen; opdat het bloed deugdelijk zij, is het noodzakelijk dat het kind geplaagd en gepijnigd moet worden, en dat, terwijl het gekweld en gepijnigd wordt, het bloed genomen moet worden; en dat, terwijl men aldus doet, het kind gedood moet worden; anders zou het bloed niet goed zijn.»

Nieuwsgierig zijnde hoe Angelo dat wist, vroegen de rechters hem eerst (Folio LXIX verso): «Hoe Angelo in vroeger tijden gedaan had om (tot poeder gebracht) bloed van een Christenkind te hebben om het op de voorhuid zijner zonen te doen.» Hij antwoordde dat hij zich daarover niet bekommerd had,

omdat meester Jozef, die te Riva (Riva di Trento) woont en zijn zonen besnijdt, van dat bloed heeft, en er zich van bedient als hij de besnijdenis doet.»

En zoo hebben wij weer een anderen van die meesters (Rabbijnen) leeren kennen, die toen Christenbloed bezaten en gebruikten.

«Hij zeide evenwel dat, wanneer zij geen bloed van een Christenkind kunnen hebben, zij Armenische bolus of Drakenbloed gebruiken. En hij zegt dat dit poeder verwonderlijk snel de wonde geneest en het bloeden doet ophouden.» In een ander verhoor (Folio LXXI verso) zeide hij: «zij doen van dat bloed op de wonde der besnedenen: omdat dat bloed de kracht heeft om te genezen en te stelpen, zooals hij boven gezegd heeft.»

Vervolgens ondervraagd zijnde (Folio LXXII recto) «Dat hij zou zeggen hoe hij in vroegeren tijd deed om aan bloed van een Christenkind te komen? Antwoordde hij: «dat het ongeveer vier jaar geleden kon zijn, dat hij zooveel bloed van een Christenkind kocht, als een boon groot is, voor drie pond goede munt van zekeren Isaak, wiens geslachtsnaam hij niet kent. Maar hij zeide dat hij uit Beneden-Duitschland kwam, uit het bisdom Keulen, uit een zeker land dat Naus (Neuss?) genoemd wordt. Hij was ongeveer 35 jaar, met een langen baard, van middelmatige gestalte, in 't grijs gekleed met een zwarte muts op het hoofd. En hij zeide dat hij dat bloed te koop aanbood, het bewarende in een rooden doek; en het was gestold en tot poeder gewreven bloed. En hij zeide dat hij geloofde dat die Isaac daarop naar Venetië gegaan was. En hij zeide dat hij (Isaac) op een Donderdag des avonds (te Trente) kwam, en er tot Zondag bleef en gehuisvest werd bij hem, Angelo, en altijd in zijn huis at en sliep en het was in den winter, korten tijd voor de Geboorte van den Heer der Christenen.»

Dus alweer de naam van een Jood die handelt in Christenbloed. Zooals men ziet stapelen de bewijzen zich op.

Ondervraagd zijnde waar hij woonde eer hij in Trente kwam, antwoordde hij: «dat hij te Castel Gaverdi woonde, op het grondgebied van Brescia, waar hij zeven jaar woonde bij zijn oom Enzelino Lazzari.»

Wij vragen aan den meest halsstarrigen lezer, welke pijniging zou in staat zijn geweest om Angelo te doen bekennen dat hij zeven jaar te Castel Gaverdi bij zijn oom Enzelino had gewoond,

wanneer zulks niet de zuivere waarheid was. Wie zou al die verschillende bekentenissen, bij alle beschuldigden zoo wonderbaar overeenstemmende, aan hunne lippen hebben kunnen ontpersen, wanneer zij niet de zuivere, onlogenbare waarheid bevatten? Wat blijft er nu nog over van het argument dat de joden van Trente zich slechts schuldig hebben bekend, daartoe door de pijnbank gedwongen? Immers niets. Doch hooren wij verder de bekentenissen.

Ondervraagd zijnde (Folio LXXII verso) hoe Enzelino het aanlegde om van dat bloed te bekomen, antwoordde hij: «Dat hij niet anders wist dan dat, toen hij het eerste jaar bij Enzelino woonde, een zekere jood Rizardo, die in Brescia woonde, aan Enzelino schreef dat hij het bloed had gekocht en dat hij er hem van zou zenden.... en dat Enzelino hem later zeide dat hij van die zaak voorzien was. En gedurende de zeven jaren die Angelo bij genoemden Enzelino verbleef, maakten zij elk jaar op den vooravond van hun Paschen ongezuurde brooden en in het deeg deden zij een weinig van dat bloed, en dat Enzelino, als hoofd van het gezin, het er in deed, omdat het zoo de gewoonte is dat de huisvaders het christenbloed in de ongezuurde brooden doen.»

Van Angelo leerden wij dus weer twee handelaars in bloed kennen, Isaac en Rizardo; bovendien vernemen wij van hem dat het gebruik van bloed niet alleen in Trente en in Duitschland, maar te Brescia, Riva, Castel Gaverdi, zoowel als te Monza en elders algemeen was.

Hier eindigt het verhoor van Angelo.

Verhoor van den Joodschen geneesheer Tobias die het kind stal.

De *C. C.* doet haar verslag over de verhooren van Tobias van de volgende niet onbelangrijke bijzonderheden voorafgaan.

Van de drie Joodsche huisgezinnen die in 1475 hun vaste woonplaats hadden toen de marteldood van den G. Simoncino voorviel, waren drie hoofden of vaders van huisgezinnen, Samuël, Angelo en Tobias. De beide eersten, wier getuigenissen wij reeds gehoord hebben, oefenden hier het gewone Joodsche bedrijf van geldschieters tegen woekerwinst uit. De derde, wiens bekentenissen wij nu zullen behandelen, was geneesheer of liever heelmeester, daar hij artis chirurgiae peritus genoemd

wordt in de geschiedenis in handschrift nagelaten in het bisschoppelijk archief van Trente door den schrijver van den Prins-bisschop van Trente, Johannis IV Hinderbach, dezelfde onder wiens bisschoppelijke regeering de marteldood van den G. Simoncino, het proces en de straf der moordenaars plaats had. Wij weten niet of zich van deze geschiedenis in handschrift en van de bijbehoorende documenten die allen authentiek waren, zich nog eenige schrifturen te Trente bevinden, dan wel of alles naar de keizerlijke huisbibliotheek van Weenen werd overgebracht. Maar al deze documenten zijn bijna alle geciteerd en medegedeeld, hetzij in extenso, hetzij in uittreksels in twee zeer zeldzame en zeer belangrijke werken van den geleerden P. Bernardo Bonelli van Cavalo, van de hervormde minderbroeders, gedeeltelijk in zijn Dissertazione apologetica (tegen Wagenseil en Bosnagio) over den marteldood van den G. Simoncino, Trente 1747; gedeeltelijk in zijne Monumenta ecclesiae tridentinae: Voluminis tertii, pars altera, waar zich van blz. 421 tot 463 zich bevindt Collectanea in Judaeos B. Simonis interfectores. Bonelli deelt dan op blz. 156 van zijn Dissertazione mede dat Bisschop Hinderbach in zijn handschriftelijke geschiedenis van het geheele feit, het volgende verhaalt: «Samuel en Angelo hielden naar Joodsch gebruik een leenbank en schenen op vrij rechtschapen voet onder de Christenen te leven. Tobias echter, bedreven in de heelkunde, was zeer bekend onder de Christenen.» En zoo groot was de vertrouwelijke omgang van de inwoners van Trente met deze Joden, en voornamelijk met den heelmeester Tobias, dat, zooals de geschiedschrijver der Franciscanen, in zijne apologetische dissertatie aanhaalt, de Gelukzalige Bernardino da Feltro, de inwoners openlijk van den kansel er in 1474 een verwijt van maakte, hen bedreigende, ja zelfs voorspellende, dat het jaar niet zou voorbijgaan zonder dat God de booze werken der Joden in Trente zou onthullen. Vandaar dan ook dat men, zoodra het kind tegen Paschen van 1475 verdwenen was, terstond de Joden begon te verdenken. Deze (de Joden) werden in den beginne verdedigd door den Prins-Bisschop, overigens een zeer rechtschapen en onomkoopbaar man, zooals men later zal zien, maar toen geneigd om de Joden voor onschuldig te houden aan die misdaad, zoodanig zelfs, dat hij den G. Bernardino berispte, die hem verzekerd had dat de Joden zekerlijk de moordenaars van het kind waren.

Maar deze (Bernardino) antwoordde hem bescheidenlijk, dat wanneer het brood in den bek van den hond gestopt dezen niet deed zwijgen, men spoedig den waren schuldige zou ontdekken. En deze werd ontdekt, niettegenstaande het vele geld dat, zooals men ter zijner plaatse zal zien, door de joden den Bisschop werd aangeboden. En ook aan anderen, die zich lieten omkoopen. Maar Bisschop Hinderbach niet, aan wiens onomkoopbaarheid, rechtvaardigheid en standvastigheid men de zegepraal van de waarheid in dit proces te danken had. Vertrouwende op deze hunne groote familiariteit en bijna bescherming die zij onder de Christenen genoten, en voornamelijk Tobias, kozen de Joden dezen uit om den slag te doen. En hij deed het met zeer groote sluwheid en verfijnde kunst, zooals hij zelf uitvoerig in het proces vermeldt. Voor ons komt het er voor het oogenblik slechts op aan om uit zijne bekentenissen en die der voorafgaande getuigen, datgene te nemen wat kan dienen om twee, tot dusverre duistere punten in deze zaak van joodschen kindermoord te bewijzen en toe te lichten; n. l. in de eerste plaats de noodzakelijkheid van christenbloed in vele godsdienstige gebruiken van de moderne Synagoge; en in de tweede plaats, de ware beweegreden weshalve de joden gelooven aan de noodzakelijkheid van het gebruik van christenbloed in vele van hunne nog tegenwoordige godsdienstige plechtigheden. Want aan het feit van den kindermoord, voornamelijk aan dien van den G. Simoncino, altijd en zelfs in den laatsten tijd door de Joden bedreven, kan alleen hij twijfelen die zich nooit met dit onderwerp heeft bezig gehouden.

Dit kleine complimentje is ook aan het adres van Mr. Aalberse, van Dr. Frank en den geleerden (!), onpartijdigen (!!) en niet naschrijvenden (!!!) Vertaler van diens werk.

Wat nu het eerste punt, over de noodzakelijkheid waarin de Joden verkeeren om, vooral voor het godsdienstig vieren van het Paaschfeest, om bloed te hebben, verhaalt Tobias (Folio LXXXII recto) «dat: in de Goede Week op Dinsdag, hij met Angelo in het huis van Samuel zijnde, deze zeide dat zij, de joden, veel vleesch en zeer goede visch voor de aanstaande feesten gereed hadden gemaakt. En Angelo voegde er bij dat zulks waar was, maar dat er een ding ontbrak om een goed feest te kunnen maken; en dat het nu tijd zou zijn om datgene te hebben wat ontbrak, doelende op het bloed van het Christenkind. En Samuël

vroeg wat dat voor iets was wat ontbrak. En Angelo, rondziende, zeide dat het nu de tijd niet was om het te zeggen. En hij zeide dit omdat er andere huisgenooten en kooplieden waren, van welken hij vreesde dat zij het zouden begrijpen, er bij voegende: morgen zullen wij vergaderen.»

Maar eer zij den volgenden dag bijeen kwamen, poogden zij reeds op dienzelfden Dinsdag hun slag te doen slaan door een jood die op zijn doorreis in Trente was; zooals Tobias dan nader vertelde, zeggende: «De waarheid is dat op Dinsdag Angelo, Mozes, Samuel en hij, Tobias, een joodschen koopman Lazzaro, die toen in het huis van Samuel vertoefde, in de Synagoge riepen. En Samuel bood hem honderd dukaten aan, als hij een kind wilde vinden. Maar Lazzaro antwoordde dat hij zich niet aan zulk groot gevaar wilde blootstellen, omdat hij zeker wist dat wanneer men de zaak te weten kwam, hij door de Christenen zou vermoord worden. En daarop vertrok Lazzaro denzelfden dag uit Trente en hij weet niet waarheen hij gegaan is.»

Zijn vrees was zoo groot, dat hij denzelfden dag verdween. En daar de mislukte poging van Dinsdag tot niet anders leidde dan tot de vlucht van Lazzaro, kwamen zij Woensdag bij elkander.

«Tegen het 22e uur (2 uur voor zonsondergang) bij elkander zijnde (Folio LXXIX recto), n.l. Samuel, Israël, diens zoon, Mozes, Mohar, diens zoon Bonaventura, Angelo en hij, Tobias, zeide Samuel: Morgen is het de dag van ons Paschen: het zou een zeer goede zaak zijn als wij het bloed van een christenkind hadden.» En daarop werd besloten dat Tobias dat bloed zou bezorgen, zonder hetwelk de joden geen goed feest konden hebben.»

Deze of gene zal er zich soms over verwonderen dat de Joden, die in zulke goede termen met de burgers en zelfs met den Prins-Bisschop waren, alles op het spel hebben willen zetten door den moord die, strikt genomen, niet noodig was, want zij moesten zeker nog wel poeder van bloed hebben dat zij jaren te voren van den jood uit Saksen gekocht hadden en, wanneer zij daarvan niet meer hadden, konden zij er zich bijtijds van voorzien bij dien jood van Riva di Trento, waarvan boven sprake is geweest. En zoo konden zij goed feest vieren, hun wet opvolgen en hun ziel heiligen door het fijngewreven bloed, zonder dat het noodig was zich aan zulke groote gevaren en zelfs aan den dood bloot te stelle

om versch bloed te hebben. Maar de verwondering zal ophouden wanneer wij van Tobias zullen hooren wat niemand ons tot dusverre had doen weten: dat de joden in het jubeljaar versch bloed moeten hebben en dat het jaar 1475 voor de joden juist een jubeljaar was.

«Tobias zeide (Folio LXXXI recto) dat de joden altijd versch bloed van een christenkind namen, zooals hij boven zeide, in elk Jovel, welk Hebreeuwsch woord Jubilé (jubel) beteekent; en daar dat jaar een jubeljaar was, besloten zij dat zij tot elken prijs een kind moesten hebben.»

Dit versche bloed alleen is noodig voor het jubeljaar. Maar tot poeder gebracht dient het in de volgende jaren tot het eerst komende jubeljaar.

«En Tobias zeide dat zij dat (versche) bloed van het christen kind nemen, het doen stollen en het vervolgens drogen, en daarvan maken zij poeder, welk poeder zij dan in de verschillende jaren (tot het naaste jubeljaar) in het deeg doen van de ongezuurde brooden, die zij op den vooravond van hun Paschen maken; welke brooden zij dan op hun Paaschfeest eten.»

«Tobias vervolgde dan (Folio LXXXII verso en volgende) zijne onthullingen aldus:

«Mozes de Oude was degene die den raad gaf dat het kind (met naalden) gestoken moest worden, maar hij zeide niet waarom; alleen dat het een zeer goede en passende zaak zou zijn het kind te steken.

Mozes de Oude kende, als grijsaard, inderdaad beter alle ware en oude overleveringen der moderne talmudische Synagoge, zooals wij uit zijn verhoor zullen zien; en derhalve wist hij dat de ware en wettige ritus eischte dat het christenbloed van een gemartelt, gepijnigd, gekweld en onder de pijnigingen gestorven kind moest opgevangen worden, zooals hij later zelf zal mededeelen.

Verder ondervraagd zijnde (Folio LXXXIII recto) of de joden zich ook nog voor andere doeleinden dan de Paaschbrooden, van christenbloed bedienen? Antwoordde hij: «dat men er zich ook nog op een andere wijze van bedient; n l. op den avond van Paschen en ook den volgenden avond, plaatst de huisvader zich aan tafel en alle anderen zijn om de tafel, en hij zet voor zich een beker vol wijn, en alle omstanders hebben eveneens een glas vol wijn voor zich. En daarop zetten zij midden op de tafel een

bekken of vaas, waarin zij drie ongezuurde brooden of koeken leggen, waardoor bloed van een christenkind is gemengd, en deze koeken leggen zij den een op den ander. En in dit bekken leggen zij ook eieren, vleesch en van alles wat zij bij dat avondmaal willen eten. En wanneer alles zoo gereed is, neemt de vader van het gezin goed fijngewreven bloed van een christenkind en doet dat in zijn glas; daarna steekt hij den wijsvinger van de rechterhand in het glas, en doopt of bevochtigt genoemden vinger daarin, en met dezen, aldus in den wijn natgemaakten vinger, besproeit hij alles wat op tafel staat, zeggende: deze woorden in 't Hebreeuwsch: Dan Iszardea Chymim horoff doverHyn, Porech, Arbo, Hoffoch maschus pohoros, welke woorden beteekenen: Bloed, kikvorschen, vlooien, hongersnood, verdelging van Personen, Melaatschheid, storm, veel duistermissen, zware ziekte, welke woorden door den huisvader gezegd worden in herinnering aan die tien plagen welke God over Farao en het gansche Egyptische volk zond. En vervolgens voegt hij er deze woorden aan toe: Aldus bidden wij God dat hij eveneens deze tien plagen zende tegen de volken die vijanden zijn van het joodsche geloof, waarmede hij voornamelijk de Christenen bedoelt. Daarna neemt hij de eerste koek die in de vaas is en geeft er een stukje van aan elk der aanwezigen, en zoo doet hij met de tweede en de derde; en daarna neemt hij den beker vol wijn, waarin bloed van een christenkind is opgelost, en drinkt hem uit; en alle anderen nemen hunne glazen en drinken. Daarna gebruiken zij het avondmaal. Wanneer het maal geëindigd is, zegt de huisvader deze woorden: Sfoch, chaba, moschohol, hagoym, (aldus mogen alle goimmi of heidenen, of christenen vernietigd worden). En zoo doet men ook den volgenden avond.»

Ondervraagd zijnde (Folio LXXXV recto) sedert hoeveel jaren hij aan het hoofd van het gezin in Trente stond? Antwoordde hij: «sedert ongeveer dertien jaar, en dat hij zich nooit van gemeld bloed had bediend en er nooit van had hooren spreken als in deze laatste dagen.» Toen hij dezen groven leugen gezegd had en de Podesta hem met de pijnbank bedreigde, riep hij eensklaps uit en zonder dat men de pijnbank behoefde te gebruiken, dat hij de waarheid zou zeggen. Hij vertelde dan «dat het vier of vijf jaren geleden was dat hij, Tobias, zooveel bloed

van een christenkind kocht als een kleine noot, voor den prijs van een Rijnlandschen gulden. En dat hij het van een koopman kocht die, naar hij meende, Abraham de Jood werd genoemd. En dit bloed kocht hij op aanraden van Samuël, want, twijfelende of het wel bloed van een Christenkind was, raadpleegde hij Samuël, en deze, het bloed gezien hebbende, zeide dat het wel bloed van een Christenkind was »

En Tobias zeide «dat genoemde Abraham dat bloed in een soort rood leer had en dat het gestold en in stukjes was en in het geheel ter grootte van een ei.» Hij voegde er bij «dat hij dat bloed aan Samuel ter hand stelde, omdat hij in zijn huis geen oven had zooals Samuel, om het brood en de koeken te bakken. In vorige jaren n.l. voor dat die koopman Abraham door Trente kwam, bediende hij zich van de ongezuurde brooden die Samuel hem gaf. Bij het geven daarvan zeide deze: Deze koeken zijn gemaakt zooals het moet zijn. Maar hij begreep wel wat deze woorden wilden zeggen, d.w.z. dat er in deze brooden christenbloed was. Hij weet verder niet waar die Abraham naar toe is gegaan; hij meent naar Feltro of Bassano.»

Van die rondtrekkende joodsche kooplieden in christenbloed moeten er toen verscheidene zijn geweest, zooals wij reeds gezien hebben en nu ook nog zien zullen. Want ondervraagd zijnde (Folio LXXXV recto) «dat hij onomwonden zou zeggen waar en hoe de Christenkinderen in vroeger tijden vermoord werden om hun bloed te bekomen: antwoordde Tobias dat in den tijd toen keizer Sigismund te Venetië was, ongeveer zes of zeven jaar geleden, bevond hij, Tobias, zich te Venetië. En men zeide onder de joden dat er toen een groote joodsche koopman van het eiland Candia was, die een groote hoeveelheid bloed van een christenkind te koop bij zich had. En hij had ook eene groote hoeveelheid suiker meegebracht. Hij had verder door een zekeren Josef Forles, die na den doorluchtigen Keizer te Venetië was gekomen, hooren zeggen, dat deze van het bloed van dien koopman wilde koopen. Hij (Tobias) had er evenwel niet van gekocht, maar hij zegt wel te gelooven dat al de andere joden er van kochten. Er waren toen in Venetië een groote menigte joden na den Doorluchtigen keizer Sigismond gekomen om koopwaren te koopen en geen tol er voor te betalen, omdat zij die koopwaren later met de (bagage) karren van den Keizer verzonden, zeggende dat het de goederen waren van genoemden Heer Keizer.»

Men ziet hieruit dat die groote menigte joden, die toen in Venetië waren gekomen n a d e n Keizer, werkelijk tot diens hof of gevolg behoorden. Anders is het niet te verklaren hoe zij hunne koopwaren in zijn karren konden vervoeren en zeggen dat het zijne goederen waren, waarvan geen tol betaald werd. Inderdaad was de invloed der joden, dank zij hun geld, niettegenstaande het groot geschreeuw, (ook van christenen, over de kwellingen ten opzichte der joden gepleegd) toen zeer talrijk aan de hoven, zelfs aan de meeste christelijke en meest katholieke. «Hij (Tobias) zeide verder, dat hij nooit met dien koopman van Candia had gesproken, en niet nauwkeurig diens naam en woonplaats kent, behalve dat men hem d e n s u i k e r j o o d (e l i n d e o d e l Z u c c a r o) noemde, en dat hij hem zou kennen als hij hem weder zag. Het was een man van ongeveer vier en veertig à vijftig jaren, met zwarte en lange haren en baard, naar grieksche wijze gekleed in een lang zwart tot de voeten reikend kleed en met een zwarten kap (o f k a p r o e n) op het hoofd. Met hem onderhandelde ook Hossar, een jood van Venetië, die de jood met den Baard (e l z u d i o d e l l a b a r b a) werd genoemd, die van Keulen afkomstig en bij allen bekend is.»

Onze lezers zien hieruit hoe algemeen onder alle joden der XV eeuw (en dus ook van vroeger en later) het gebruik van Christenbloed was. Inderdaad voorzag die gansche menigte joden, die toen in het gevolg van keizer Sigismond (die in den beginne den joden ook een weinig gunstig, voor hen in het proces van Trente gestemd was, maar later er van teruggekomen is) naar Venetië was gekomen, zich bij dien koopman van Candia van christenbloed, zooals Tobias mededeelt. En, dat de joden op het grondgebied van Venetië zich een tijdlang vrij en ongehinderd aan hun bloedig Paaschfeest konden overgeven, ziet men terstond na den moord op den G. Simoncino, want toen aan de Republiek de inlichtingen, die uit het proces voortvloeiden, waren gegeven, en na gedaan onderzoek en opsporingen, kwamen er verschillende kindermoorden, door joden op het grondgebied van de Republiek gepleegd, aan den dag, waarop de joden dan ook voor eeuwig verbannen werden, zooals ter zijner plaatse zal verhaald worden. En dat de joden in dien tijd, en van vroeger en later, veelvuldig kindermoord pleegden is zoo bekend en zeker, dat het slechts in twijfel kan getrokken worden door hen die onbekend zijn met de Ware Geschiedenis.

IV.

Bekentenis van Mozes den Oude.

Van al de Joden van Trente, die medeplichtig waren aan den moord van den G. Simoncino, en wier bekentenissen opgeteekend staan in dat gedeelte van het proces, dat in het Archief van het Vaticaan wordt bewaard, hebben wij nog Mozes den Oude te hooren. Want ofschoon het proces van het Vaticaan na het verhoor van genoemden Mozes nog bovendien dat van diens zoon Mohar bevat, waarmede het eindigt, meenen wij toch dit niet te moeten mededeelen daar het van weinig belang voor ons onderwerp is, ofschoon ook dit, al bevat het niets nieuws, toch door zijn eensluidende bekentenissen de waarheid der voorgaande bevestigt. Hier moeten wij in herinnering brengen, wat wij reeds vroeger aanstipten, dat er nog twee, tot dusverre onbekende authentieke en origineele exemplaren bewaard worden betreffende den wreeden marteldood van den Gelukz. Simoncino, van welke het volledigste en geheele proces altijd in het bisschoppelijk archief van Trente bewaard werd, tot aan, meenen wij, de oorlogen van Napoleon, wanneer het moet overgebracht zijn naar de keizerlijke Bibliotheek te Weenen. Daar men dit proces te Rome op bevel van paus Sixtus IV moest onderzoeken, maakte men alleen een authentiek afschrift van het voornaamste gedeelte, bevattende alleen de verhooren, die wij hebben medegedeeld en nog verder zullen mededeelen. Dit afschrift werd te Rome bezorgd door den beroemden en zeer geleerden Fra Battista dei Giudici, van de orde der Predikheeren, uit Finale in Ligurië, eertijds bisschop van Ventimiglia, later van Amalfi en eindelijk van Patras in partibus infidelium, en van wien Ughetti spreekt in de lijst der Bisschoppen Albin timiliensi, onder nommer 22 op blaz. 307 van het 3e deel van zijn Storia Sacra, Venetië 1718. En dat is het Vaticaansche proces, van hetwelk wij ons tot dusverre bediend hebben, ons voorbehoudende gebruik te zullen maken van het meer volledige, wanneer en naar gelang het door ons onderwerp gevorderd wordt, het breedvoerige en getrouw uittreksel volgende dat de doorluchtige P. Benedetto du Cavalese ons er van heeft verschaft in zijn Dissertazione apologetica en in zijne Monumenti della Chiesa di Trento; welk werk door hem werd uitgegeven

toen hij nog in Trente was en het geheele bisschoppelijk Archief tot zijn vrije beschikking had.

Daar wij nu aan het verhoor van Mozes komen, moeten wij voor alles weten, dat hij den Oude (Mozes antiquus) werd genoemd, hetzij omdat hij tachtig jaar oud en reeds bijna afgeleefd was, hetzij als een soort eeretitel, omdat hij door zijn lange ondervinding zeer ervaren was in alle overleveringen van den rabbijnschen ritus. Wij weten inderdaad reeds van Tobias dat het «Mozes de Oude» was, op wiens raad het kind (met naalden) moest gestoken worden; niet zeggende waarom, maar alleen «dat zulks een zeer goede en passende zaak zou zijn.»

En wij zullen weldra ook zien, dat hem de eer werd gegeven om de eerste kneep met de tang in de rechter kaak en het rechter been van het kind te doen. Hij woonde nog slechts tien jaar in Trente, waarheen hij, zooals bijna alle joden van Trente, uit Duitschland was gekomen, waar hij in Sbircemberg (Wittemberg of Wurtemberg?) uit een zekeren Samuel geboren was. Hij was de gast van zijn neef Samuel, in wiens huis ook de school of de synagage was, die, naar het schijnt, door Mozes bestierd werd en waar ook de barbaarsche moord plaats had. En wijl hij daar geen eigen huishouden had, werd hij niet voor hoofd of vader van een gezin gehouden, ofschoon hij een zoon had, Mohar, met wiens verhoor, zooals wij zeiden, dat gedeelte van het proces eindigt, hetwelk zich in het Vaticaansch Archief bevindt.

De schijnbare onbevangenheid waarmede de oude Mozes zich onkundig toonde van al datgene wat juist hij voornamelijk had bewerkt, was inderdaad bewonderenswaardig. Want ondervraagd zijnde (Folio LXXXV dat eigenlijk LXXXXV recto moet zijn) dat hij zou zeggen hoe het kind gevonden werd en wie er bij tegenwoordig waren, zwoer hij, dat God hem nooit zou helpen, wanneer hij en alle andere joden niet onschuldig waren aan den dood van dat kind, zeggende dat men niet moest gelooven dat hij of eenige andere jood het gedaan had, daar er in de tien geboden van Mozes door God aan de joden geboden was, dat zij niemand mogen dooden en geen bloed mogen eten. En daarom snijden de joden de dieren, die zij willen eten, den hals af, opdat het bloed er beter zou uitvloeien, en zouten zij het vleesch opdat het bloed beter zou gedroogd worden. En hij zeide dat het ongeveer vijf en dertig jaren geleden kan zijn dat hij hoorde ver-

tellen dat op het gebied van Marano een Christen, die een vijand der joden was, een kind genomen en in het huis van een hunner gebracht had en hem later beschuldigde, maar dat hij later had moeten bekennen dat hij het in het huis der joden had gebracht.» Een weinig te voren had hij gezegd (Folio LXXXXIV verso) «dat hij niets weet en zich niets herinnert, omdat hij oud is, in zijn kamer blijft en niet op den gaande en komende let. Eindelijk op Zaterdag 10 Juni bekende hij na vele bedreigingen, maar zonder dat men de pijnbank behoefde aan te wenden, alles zooals nu volgt:

«Dat op Maandag, de voor-avond van hun Paschen, hij, Mozes, Samuel, Angelo en Tobias zich in de Synagoge bevindende, onder elkander bespraken om op alle manieren een Christenkind te hebben, teneinde het te dooden en het bloed er uit te tappen. En zoo bevalen zij Tobias en droegen hem op, dat hij het kind zou bezorgen, belovende dat zij hem daarvoor zouden beloonen.» Deze beloften dat zij hem goed zouden doen (zouden beloonen) als hij op zich nam het kind te vinden, wordt ook woordelijk door Samuel in zijn verhoor weergegeven. Hij verhaalt daar (Folio L recto) dat: op Woensdag werd Tobias opgedragen het met zekeren Lazaro uit Duitschland, die door Trente reisde en in het huis van Tobias verbleef en eveneens met zekeren David, eveneens van Duitschland, beiden joden en kooplieden, en die in het huis van Samuel woonden, te beproeven of zij dien last op zich wilden nemen. Maar zij antwoordden, dat zij er zich niet mee wilden belasten, omdat zij naar de kuststreek van het gebied van Brescia wilden gaan om er citroenen te koopen en die naar Duitschland te brengen.... Toen bood Tobias zich aan omdat hij zeer vertrouwd was met de burgers van Trente, en zeer bij hen gezien omdat hij de geneesheer van velen hunner was. En daarom vreesde hij niet om op dien Witten Donderdag door de stad te gaan na het luiden der klokken, na welken tijd het aan de joden verboden was uit hunne huizen te komen en door de stad te doolen. Nadat deze opdracht was overeengekomen, zeide Tobias: ziet eens, datgene wat ik u beloof te doen is een groote en gevaarlijke zaak; en ik zou niet willen dat gij, nadat ik de zaak gedaan heb, mij zoudt betalen met te zeggen: wij danken je wel. Waarop Samuel en de anderen hem antwoordden, dat Tobias de opdracht gerust kon volbrengen en dat zij hem van nu af reeds beloofden dat zij hem wel zouden doen (d. w. z. beloonen).»

Keeren wij nu naar het verhoor van Mozes terug. Deze vervolgde aldus zijn bekentenissen: «het kind in het huis van Samuel dragende, ging hij, Mozes, in de kamer die voor de Synagoge is, welke zich in het huis van Samuel bevindt. Deze deed hem, Mozes, op een soort bank zitten, en toen nam Samuel het kind, dat daar was, en gaf het hem, Mozes, op de knieën. En daarop nam hij een ijzeren tang en trok daarmede een weinig vleesch aan de rechterzijde boven de kaak van het kind. En zoo deed vervolgens Samuel en, naar hij meent, ook Tobias. En daar er bloed uit de kaak vloeide, nam een der aanwezigen een tinnen schotel, waarin hij het opving. En daarop trok hij met dezelfde tang een weinig vleesch uit het rechterbeen van het kind aan de buitenzijde. En hetzelfde deed ook Samuel..... Daarop staken alle aanwezige joden met de naalden, die zij in de handen hadden, genoemd kind. En hij stak het drie of vier maal. En daarop een mes nemende, pupugit dictum puerum in summitate virge met het mes met zwart heft en met het mes voor het vleesch (bestemd) en niet met het mes voor de melk (bestemd). En hij zeide dat hij gewoon is twee messen in een scheede bij zich te dragen, van het eene bedient hij zich voor vleesch, van het andere voor melkspijzen.

«Mozes en Samuel, op gemelde bank zittende, namen vervolgens het kind en plaatsten het in hun midden, het recht op de voeten houdende. En hij, Mozes, rechts van het kind zittende, hield deszelfs rechterarm uitgerekt, en zoo deed ook Samuel die links zat. En terwijl het zoo stond in de gedaante van iemand die aan het kruis is gehecht, staken alle aanwezige joden het met de naalden die zij in de handen hielden; en eenigen hunner zeiden de volgende woorden in het Hebreeuwsch n.l. (sic) tratto, nisi, assarto, senidecarto cho, iesse, attoloy le fuoscho folis timo ch iesso, welke woorden beteekenen (sic.) gij wordt gemarteld zoo als Jesus, de vermeende God der Christenen: Moge het alzoo aan al onze vijanden gebeuren; daarmede de Christenen bedoelende. En de anderen antwoordden: Amen. En terwijl men dit deed stierf het kind. Hij voegde er bij dat zij het in deze martelingen gedurende een half uur of weinig meer hielden. En hij herinnert zich, dat, toen hij met de tang het vleesch uit de kaak wilde rukken, en het niet kon omdat hij oud en vervallen is, Tobias hem hielp. En dat Samuel een soort doek om den hals van het

kind deed, waarmede hij, Mozes, en Samuel het den hals insnoerden. En dat de aanwezig zijnde en medehelpers aan die dingen waren Samuel, diens zoon Israël; Mohar; zoon van hem, Mozes; Bonaventura de zoon van Mohar; Vitale, Bonaventura de kok, Tobias en hij, Mozes. En dat Angelo niet bij de dooding tegenwoordig was, maar wel bij de vergadering waar men handelde over het vangen of krijgen van het kind.

Dezelfde bekentenissen waren ook reeds door Samuel gedaan en bijna letterlijk door Mozes herhaald, zoodat men hier zeker wel met geen opgemaakt sprookje te doen heeft.

«Ondervraagd zijnde waarom zij het kind vermoordden en op die wijze? Antwoordde hij dat zij het op die wijze vermoordden in herinnering van den God der Christenen, Jesus, die ook zoo behandeld werd, en om hem te hoonen en te bespotten; en ook doen zij het om zijn bloed te hebben.»

«Ondervraagd zijnde waartoe zij zich van dat bloed bedienen? Antwoordde hij, dat zij er zich tot het volgend doel van bedienen: omdat op den dag van hun Paschen, voor het avondmaal, iedere joodsche familievader een weinig christenbloed neemt en het in een beker vol wijn doet, welken beker hij op tafel zet. En rondom de tafel staan alle leden van het gezin En de vader steekt zijn vinger in het glas en met den natten vinger besprenkelt hij de tafel, waarbij hij eenige Hebreeuwsche woorden zegt (herhalende wat ook reeds de anderen bekend hebben en het dus onnoodig is hier te herhalen). Zeer belangrijk is het evenwel om te vermelden wat nu volgt; namelijk: dat het (Folio LXXXXVII verso) bloed van een christenkind van het hoogste belang is voor de familievaders. En wanneer er een arme jood is, die het niet hebben kan, dan is het voor hem een verontschuldiging. En die jood wordt het meest onder hen geprezen en voor de beste gehouden, die zich het veelvuldigst van het bloed van een christenkind bedient. (Et ille Judeus magis laudatur apud ipsos et in fide iudaica melior habetur qui plus utitur di sanguine pueri christiani).»

De ijverigste en vroomste joden zijn dus de gevaarlijkste, zooals Mozes het hier doet uitkomen.

«Ondervraagd zijnde hoe zulks waar kan zijn (n.l. dat christenbloed voor de joden noodzakelijk is), omdat er vóór het lijden van Jesus Christus geen Christenen waren, en de joden zich dus ook niet van christenbloed konden bedienen? Antwoordde hij:

dat zulks waar is. Maar dat toen, volgens de wet van Mozes, aan de joden bevolen was dat elke huisvader op den Paaschdag het bloed van een mannelijk lam zonder vlekken zou nemen en dat zij van dat bloed op hunne deurposten moesten smeeren. Dat gebruik is tegenwoordig opgeheven, en in plaats daarvan bedienen de joden zich van het bloed van een Christenkind, dat zij drinken, zooals boven gezegd is.»

Ondervraagd zijnde of ander menschelijk bloed (d.w.z. van een niet christen) ook goed is voor het gebruik onder de joden, en of het bloed liever van een man dan van een vrouw, of wel van een jongen liever dan van een ouden persoon verlangd wordt? Antwoordde hij: dat het bloed van een mannelijk en niet van een vrouwelijk christenkind moet zijn en dat het niet ouder dan zeven jaar mag zijn.»

«Ondervraagd zijnde of dat bloed van een mannelijk christenkind van minder dan zeven jaren, door een aderlating of door een andere snijding in het vleesch ook voor hunne ceremonieën deugde, Antwoordde hij van niet, en dat het noodzakelijk is dat, terwijl men het bloed uit het kind tapt, dit moet gepijnigd en gekweld worden, en dat het moet sterven onder de pijnigingen en de kwellingen; anders deugt het bloed niet. En dit doen zij en zeggen zij dat noodzakelijk is als een zeer slechte herinnering aan Jesus Christus den God der Christenen, die opgeheven en die een man en geen vrouw was en die op schandelijke en smadelijke wijze op het kruis en in pijnigingen stierf.

Dit verklaart ons wel voldoende den moord der Christenen in 't algemeen uit haat tegen Christus; maar het is niet voldoende om te verklaren waarom de onder martelingen gedoode christen een kind moet zijn en niet een volwassen persoon, of onverschillig de een of de ander. Noch minder verklaart het waarom de joden, na aldus aan hun haat tegen Christus lucht te hebben gegeven door zulk een barbaarschen moord, het bloed bewaren, het drinken en eten en er de tafel mee zegenen, en er van leggen op hun besneden kinderen en anders nog, zooals wij zullen zien, meenende dat dit bloed, op verschillende wijzen door hen aangewend, dienstig is voor het geestelijk welzijn van hunne ziel en die van hunne kinderen. De bespotting van Christus is dus niet de eenige en niet de voornaamste reden van deze kindermoorden voor de bloedige gebruiken der joden. Er moet dus een andere en meer verborgene zijn, d. w. z. de reeds vermelde, die de waarschijnlijke

en meest duidelijke verklaring levert van al deze gebruiken en riten.

Mozes werd vervolgens ondervraagd: «Waar de Joden deze dingen beschreven hebben en wie al die riten voor hen instelde? Dezelfde vraag werd, zooals onze lezers zich zullen herinneren, ook Samuel gesteld, en deze antwoordde in substantie hetzelfde als Mozes: n.l. «dat men dat bij hen, Joden, niet geschreven vindt; maar dat zulks onder hunne geleerden en kenners van de wet wordt gezegd,» dat wil zeggen door mondelinge overlevering. 't Is dus geheel nutteloos van dezen bloedigen ritus eenig bewijs te zoeken in hun gedrukten of geschreven Talmud, noch in de andere talmudische of rabbijnsche boeken. In deze vindt men alleen de grondbeginselen waaruit men den allerwreedsten haat tegen de Christenen haalt, die bijna den geheelen godsdienst, het geweten en de praktijk der Joden uitmaakt, overtuigd als zij zijn, dat zij de eenige meesters der wereld zijn, die hun als erfdeel, door de wet beloofd, is achtergelaten. En daarom maken zij er zich geen gewetenszaak van, maar meenen zij ook in geweten verplicht te zijn het hunne door alle middelen terug te nemen, en zooveel zij kunnen hunne vijanden goim, d. w. z. heidenen tegenwoordig de christenen, zooveel mogelijk te benadeelen, omdat deze de vijanden van God zijn en de onrechtmatige bezitters van al hetgeen nog niet in hun handen is gekomen. Maar uit dezen anti christelijken haat der Joden kan men evenwel nog niets halen wat verklaren kan hoe en waarom de Joden meenen dat het bloed van een Christen, juist omdat hij Christen is en onschuldig, bepaald noodzakelijk is voor het geestelijk heil hunner zielen: zoozeer zelfs, dat die jood onder hen voor de heiligste wordt gehouden die het meest Christenbloed gebruikt. Dit is inderdaad iets wat in geen enkel talmudisch boek geschreven staat en dat juist daarom en omdat het waarschijnlijk ook nu nog in gebruik is (daar het noodzakelijk en volgens den ritus is) verdient in een helder licht te worden geplaatst dat er tot dusverre aan ontbrak.

Ondervraagd zijnde of volgens hunne wet bevolen is dat allen bij de pijniging en de bloedontrekking der christenkinderen kunnen tegenwoordig zijn? Antwoordde Mozes van neen, maar volgens den raad der geleerde joden zegt men «dat vrouwen en zij die niet ouder dan 13 jaar zijn, niet bij de dooding mogen tegenwoordig zijn en het ook niet mogen weten; omdat de vrouwen

en de jongere dan 13 jaar lichtzinnig en wuft zijn en het geheim niet kunnen bewaren.»

Dit geheim van het gebruik van christenbloed staat dus niet alleen niet geschreven in den Talmud of eenig ander rabbijnsch boek, maar het is ook aan de vrouwen en de jonge joden verboden er bij tegenwoordig te zijn, omdat de zaak geheim moet worden gehouden onder de voorzichtigen en de wijzen, die alleen het geheim weten te bewaren. En het is waarlijk verwonderlijk dat dit inderdaad geheim is gebleven, zelfs in de tegenwoordige tijden van waar licht, en dat men er thans nauwelijks over durft schrijven en spreken, als zijnde een zaak die men bepaald niet mag noemen, zelfs niet ter onderrichting der Christenen. Over de talrijke kunstgrepen die aangewend worden om op elke wijze de openbaarmaking van dit groote joodsche geheim te verbergen, zullen wij ter gelegener plaatse zeer zonderlinge bijzonderheden mededeelen.

Verder ondervraagd zijnde (Folio LXXXVIII recto) hoe hij in vroegere tijden gedaan had om van dat bloed te bekomen? antwoordde Mozes: «dat hij in de laatste tien jaren zich er niet om bekommerde, omdat hij gedurende dien tijd ten huize van Samuël (zijn neef) woonde en geen huisvader was. Want het zijn alleen de huisvaders die het hebben moeten en die er zich van bedienen. En hij zeide dat hij voor die tien jaren, in de stad Trier wonende, ongeveer dertig jaar geleden en daar een gezin had, hij een weinig bloed van een christenkind had van een zekeren jood Isaac, genaamd Rahpoch, uit een stad in Elsas. En dat het ongeveer veertig jaar geleden is toen hij in Sbertenberg (Wittenberg of Wurtemberg?), woonde van dat bloed had gekregen van sommige joden die daar woonden, maar wier namen hij zich niet herinnert. En dat ongeveer vijftig jaar geleden, toen hij in de stad Mainz woonde, hij gemeld bloed had van zekeren jood genaamd Sveschint van Keulen: van welk bloed hij gebruik maakte en at, zooals boven gezegd is.»

Deze aanwijzingen kunnen klaarblijkelijk alleen door de waarheid afgeperst worden; daar niemand in staat is ze in den mond te leggen en het verhaal op te dringen van zoo goed aangewezen feiten en die bijna een halve eeuw voor zij verhaald werden waren voorgevallen. En zoo ziet men steeds meer en meer hoe algemeen toen in de ghetto's, en voornamelijk in die van Duitschland, het barbaarsche en goddelooze gebruik van christenbloed

verspreid was, en hoezeer men gerechtigd is te gelooven, dat ook in andere landen het godsdienstig gebruik algemeen was, zoowel voor als na de zestiende eeuw. En na dit proces van Trente, dat in die eeuw groot opzien baarde (evenwel minder dan het had moeten doen, en dat om redenen die wij later zullen verklaren) schijnt het dat de Joden, vooral in Italië, beter bewaakt zijnde en in natuurlijk te begrijpen vrees gebracht, zich bijna niet anders meer dan van fijn gewreven bloed bedienden bij manier van armenische bolus of drakenbloed, beide in kleur op fijngewreven bloed gelijkende. In het Oosten evenwel, dat meer geschikt is voor dergelijke misdaden, omdat de politie daar minder goed en minder onomkoopbaar is, konden zij gemakkelijker en voortdurend versch bloed hebben, zooals blijkt uit onlangs gevoerde processen.

«Ten slotte ondervraagd zijnde, hoe hij (in die verschillende steden) wist dat zulks werkelijk bloed van een christenkind was? Antwoordde hij dat de voornoemde personen, van welke hij het kocht, getuigschriften hadden door hunne overheden gemaakt, waaruit bleek dat de dragers van die brieven geloofwaardige personen waren en dat hetgeen zij bij zich droegen echt bloed van een christenkind was»

Juist hetgeen ook Samuel mededeelde, zooals wij boven gezien hebben. Hiermede eindigde het verhoor van Mozes den Oude, en hiermede eindigt ook, voor zoover het voor ons belang kan hebben, het proces van het Vaticaan. Want het verhoor dat nu volgt van Folio CIII tot CVI verso, van Mohar den zoon van Mozes, voegt, zooals wij reeds zeiden, niets nieuws bij hetgeen wij gezegd hebben ; het bevestigt alleen de waarachtigheid van de vorige bekentenissen.

Wij zullen nu laten volgen hetgeen Dr. Frank in zijn gemeld werk over dezen lamentabelen moord zegt. Ziehier het geheele stuk.

1475.

22. Trente.

Het ernstigste geval, dat als bewijs voor het feitelijke bestaan van den joodschen ritueelen moord gaarne wordt aangehaald, is de dood van den knaap Simon uit Trente. Om hierover een juist oordeel te vormen, wil ik den lezer eene reeks daadzaken aanhalen, die volgens de bronnen en akten vaststaan.

In de week voor Paschen van 1475 zeide de monnik Bernardinus

van Feltre, in eene predikatie welke hij te Trente tegen de Joden hield: „En met deze goddelooze Joden staat gijlieden op vriendschappelijken voet? Gij zegt dat zij, ofschoon buiten het ware geloof staande, toch goede menschen zijn; maar ik zeg u, dat dit Paaschfeest des Heeren niet voorbij zal gaan, zonder dat zij ulieden een slaand bewijs van hun zoogenaamd goed hart geven!"

Zeer opvallend, misschien ook zeer natuurlijk, ging deze voorspelling in vervulling. Op Witten Donderdag, den 23sten Maart verdween Simon, het zoontje van den leerlooier Andreas, een knaapje van twee jaar en vier maanden. Bernardus wees aanstonds de Joden aan als de ontwijfelbare moordenaars van het verdwenen kind, en in hunne huizen werd een nauwkeurig onderzoek ingesteld, doch voorloopig zonder gevolg.

Voor de beoordeeling der vraag, of er hier sprake kan zijn van een ritueelen moord, is het niet ondienstig, op het volgende te wijzen: Het Joodsche Paaschfeest (Passah) viel in 1475 op Witten Donderdag (23 Maart) en begon dus met den vooravond op 22 Maart. Juist voor dezen avond, Sederavond geheeten, is het godsdienstig gebruik voorgeschreven van de ongezuurde brooden, *Mazza* geheeten (waarin dan christenbloed zou moeten zijn gebakken) en van de vier bekers wijn, waarin christenbloed zou moeten vermengd wezen. Daar Simon op 22 Maart nog ten huize zijner ouders was, en pas 23 Maart vermist werd, konden de Joden onmogelijk reeds op den Sederavond zijn bloed gebruiken.

Op Paasch-Zaterdag, dus twee dagen na het verdwijnen van het kind, ontdekte de joodsche dienaar in het huis van den Jood Samuel een kinderlijkje, en de Israelieten haastten zich, van deze vondst den bisschop van Trente, Hinderbach, in kennis te stellen. Tengevolge dezer aangifte die van de Joden zelf was uitgegaan, werden vooreerst eenige aanzienlijke, rijke Joden alsmede Samuel, gevangen genomen, doch vervolgens de geheele Jodengemeente, ook de vrouwen en kinderen.

Het lijk ziende, riep bisschop Hinderbach uit: „Alleen een vijand van het christengeloof kan deze misdaad begaan hebben!" En hij bezwoer, deze goddeloosheid te straffen. Aanstonds beval hij een streng onderzoek, waarmee de stadsprefect, Johann de Salis, werd belast.

Toen de Joden in verhoor werden genomen en bij het lijk gebracht waren, begonnen, zooals bij al dergelijke verhooren placht te geschieden, de wonden opnieuw te bloeden; en daar dit — gelijk het in de akten woordelijk staat — altijd gebeurt, zoodra een moordenaar bij zijn slachtoffer komt, gold dit als een doorslaand bewijs dat de Joden de moordenaars waren. Een ander bewijs of grond tot verdenking werd niet gevonden. Wel echter zat

er toenmaals in de gevangenis te Trente een misdadiger, een zekere Johan van Feltre, vroeger Jood, later Christen geworden, die op vrijheid en straffeloosheid mocht rekenen, als hij tegen zijne vroegere geloofsgenooten getuigenis aflegde; en hij kon de beschuldiging bevestigen van het gebruik van christenbloed door de Joden.

Bij hun verhoor lieten de Joden de verdenking van den kindermoord vallen op een zekeren Zanesus, van geboorte een Zwitser, en die daarom in Trente steeds »Swizzer« werd genoemd. Deze zou den moord gepleegd en het lijk hebben gedragen in het huis van Samuel, uit haat tegen dezen laatste wiens buurman hij was, en wien hij vijandschap had gezworen om een proces, door hem tegen Samuel verloren. Doch op deze verdenking werd geen acht geslagen, misschien wel omdat er vooreerst geene verdere redenen tot suspicie aangegeven waren.

Vijftien dagen lang werden de Joden gefolterd, totdat zij de verlangde bekentenissen hadden afgelegd. Hierin stemmen allen die vóór of tegen de Joden geschreven hebben, overeen, dat slechts de pijnbank (tortuur) hun de bekentenis kon afpersen; zonder pijnbank zouden ze nooit iets bekend hebben. En op welke wijze die pijnbank met hare vreeselijke martelingen werd toegepast, leert ons een verdedigingsschrift, ten gunste der Joden gericht tot Paus Sixtus IV, hetwelk wordt bewaard in het Insbrücker archief en waarvan een afschrift berust in het Bernardijnenklooster te Trente. Daar staat: »Vol gloeiende haat en toorn tegen de Joden foltert men hen, en wijl zij niets bekennen, worden de meest verscheidene, de afschuwelijkste martelingen vernieuwd en verdubbeld, voornamelijk vuur, zwavel, kokend heete eieren onder de armen gelegd, zoodat eerst een hunner onder de folteringen bezweek, en een ander thans op gelijke wijze omkwam, En het was hun liever, hun leven in ééns te verliezen, dan dagelijks met de verschrikkelijkste en meest verschillende folteringen gemarteld te worden. Als men de processakten leest, en alle redenen van verdenking, die ofschoon valsch en verdicht, tegen hen werden aangevoerd, moet men bekennen, dat zelfs indien deze de waarheid behelsden, ze door de verdubbelde, drie- ja viervoudige tortuur zijn weerlegd. Want wie is zoo onbuigzaam, dat hij vijftien dagen lang onder zulke martelingen zoo kunnen blijven ontkennen, gelijk toch de Joden hebben gedaan? Vijftien dagen lang werden zij gemarteld; met opzet is dit in de akten niet vermeld, opdat de wreedheid der tortuur niet aan het licht zou komen.«

Al is echter ook in de processtukken niet alles opgenomen wat de Joden moesten verduren, dan is toch ook het daarin wel vermelde reeds meer dan voldoende om het hart te doen sidderen

van afgrijzen, en te vervullen van medelijden met de arme slachtoffers en van afschuw voor hunne rechters en beulsknechten. Men kan het bijna niet voor mogelijk houden, dat iemand zijn medemensch op zoo gruwelijke wijze kan kwellen.

Den 21 Juni 1475 werd Samuel verbrand. Paus Sixtus IV was met de wijze waarop het proces gevoerd was, volstrekt niet tevreden. In eene breve van 10 October 1475 verbiedt hij ten strengste op straf van excommunicatie, den knaap Simon openlijk als martelaar te vereeren, zeggende: „Tot heden is nog volstrekt niets zeker, noch door ons oordeel bekrachtigd of bevestigd omtrent een knaap Simon, die naar men zegt, door de Joden zou gedood zijn.“ Hiermee heeft de Paus onomwonden verkondigd, dat hij den geheelen loop van het proces veroordeelde, en in het bijzonder aan de bekentenissen der Joden niet het geringste gewicht hechtte.

Onder deze bekentenissen is er maar eene die eene bijzondere vermelding waard schijnt. Het jaar 1475 was een christelijk jubeljaar, dat door Paus Sixtus IV op plechtige wijze was aangekondigd. Dit jaar nu moesten de Joden er dubbel belang bij hebben, een kind te dooden, daar zij volgens hunne eigen bekentenis, onder de folteringen afgelegd, in elk jubeljaar versch christenbloed moesten hebben. Nu bestond er ook in den joodschen godsdienst een jubeljaar, doch de geschiedenis zegt, dat de Joden reeds sedert 587 vóór Christus, na de verwoesting van Salomon's tempel, het jubeljaar of Hall-jaar niet meer gevierd hebben. Of wij nu die bekentenis, door de pijnbank afgeperst, willen gebruiken als een bewijs dat de Joden het *christelijk*, dan wel het *joodsche* jubeljaar met het genieten van versch christenbloed moesten vieren, komt op hetzelfde neer: in beide gevallen is het even monsterachtige dwaasheid.

In zijne voormelde breve van 10 October 1475 had de Paus tevens bekend gemaakt, dat hij het proces betreffende den dood van Simon opnieuw zou laten beginnen en wel door zijn eigen legaat; deze was de bisschop van Giudici van Ventimiglia. Hij leidde nu het onderzoek eerst in Trente en toen in Roveredo.

Onder welke invloeden het eerste proces begonnen en gevoerd was, kan men hieruit zien: dat bisschop Giudici, ofschoon den titel voerend van pauselijk legaat, aanstonds in Trente het mikpunt werd van lasterpraat, bedreigingen en vervolgingen van verschillenden aard. Het ging zelfs zoo ver, dat hij het raadzaam achtte, onder voorwendsel van geschokte gezondheid zich uit Trente naar Roveredo terug te trekken, en van hieruit de onderzoekingen verder te leiden. Onder de lasterpraatjes ontbrak ook natuurlijk weer dit niet, dat de legaat, zijn assessor en zijn notarius met joodsch geld waren omgekocht.

Dit nieuwe proces kwam tot de volgende uitkomsten; de Joden zijn onschuldig aan den dood van den knaap Simon; slechts door de wreedaardigste martelingen waren zij tot hunne bekentenissen gebracht. Angelinus, een Trentsch burger, treedt als getuige op tegen den reeds genoemden Zwitser Zanesus, die van den moord op Simon wordt beschuldigd; Zanesus bekent ook den moord. Alle Trentsche notarissen (schrijvers) van den bisschop Hinderbach zijn schriftvervalschers en bedriegers, die hunne geschreven stukken trouweloos hebben opgesteld. De meeste der in Trente voorgekomen wonderen zijn verdichtsels; trouwens, al waren ze werkelijk gebeurd, dan nog kon de Zwitser evengoed de moordenaar zijn, gelijk een zich bij de akten bevindende toelichting zegt.

De Paus was niet de eenige die ontevreden was over het eerste proces onder leiding van bisschop Hinderbach; ook rechtskundige mannen hebben over het gebeurde in Trente hunne afkeuring niet onder stoelen en banken gestoken. De doge van Venetië, Pietro Mocenigo, en de Raad van dezelfde Republiek hadden, om de zaak op de plaats zelf en door eigen waarneming te bestudeeren, twee rechtsgeleerden van Padua naar Trente gezonden; en dezen hadden, wegens hunne vrijmoedige taal over de zonderlinge manier waarop dit rechtsgeding onder Hinderbach werd geleid, zware mishandelingen moeten verduren van het opgehitste gepeupel. Op grond van hunne mededeelingen zond de doge den 22 April 1475, in overleg met den Raad, een schrijven aan den podesta (stadhouder) van Padua, waarin hij o.m zegt: „Wij gelooven stellig, dat dit gerucht omtrent de vermoording van den knaap Simon een verdichtsel en een kunstgreep is: met welk doel, dat mogen anderen zien en verklaren.“

Door den uitslag van het tweede proces, onder leiding van den pauselijken legaat Giudici, bevond de bisschop van Trente, Hinderbach, zich in een moeilijk parket. Om zich daaruit te redden, was het voor hem van het grootste belang, te bewijzen dat ten minste op hem persoonlijk geen schuld rustte bij de leiding van zijn proces. De Paus liet nu ook in die richting dit proces onderzoeken door eenige daarvoor bestemde kardinalen; en dit had tot resultaat, dat de uitspraak kwam: het proces was regelmatig, richtig naar den vorm, gevoerd. Doch eerst den 20 Juni 1478, op zijn ziekbed liggend, bevestigde Paus Sixtus IV op dringend verzoek deze uitspraak door zijne onderteekening In de desbetreffende oorkonde wordt bijzonder de nadruk er op gevestigd, dat weliswaar de Christen Zanesus in 1476 bij het tweede proces had bekend, de moordenaar van Simon te zijn, doch dat bisschop Hinderbach zulks in 1475 nog niet had kunnen weten.

Door de bisschoppen van Feltre en Cathara liet Sixtus IV een onderzoek instellen naar de wonderen, die op het graf van Simon zouden gebeurd zijn. Op hun advies weigerde de Paus, Simon op de lijst der Heiligen te plaatsen, door zijne oorkonde van 1 Januari 1480. De vereering als een heilige martelaar moest eene heele eeuw lang achterwege blijven, totdat eindelijk Paus Gregorius XIII in 1584 veroorloofde, Simon op te nemen in de lijst der heilige martelaren; Paus Sixtus V stond in zijn breve van 8 Juni 1588 toe, op aanzoek van de geestelijkheid van Trente, dat de dood van den zaligen Simon in het diocesaan brevier van Trente verhaald, en zijn naam in het Misoffer werd vermeld. In het bedoelde verzoekschrift der Trentsche geestelijkheid wordt wel gezegd, dat Simon tot bespotting van Christus door de Joden is gedood, doch van een *ritueelen* moord zeggen zij niets. En in de genoemde breve spreekt de Paus *er met geen enkel woord van, dat Simon door de Joden is gedood*, veel minder dus, dat er een ritueele moord zou gepleegd zijn.

De Joden van Trente in hun tijd waren vast overtuigd, dat zij zelfs na opstelling der akten van het eerste proces hadden moeten vrijgesproken worden, en dat ook Paus Sixtus IV hen op grond dezer akten vrijspreken zou; zij wendden zich derhalve tot een priester, Paul Ser. de Novaria, met het verzoek, in het bisschoppelijk paleis een afschrift te maken van de procesakten, om dit te kunnen zenden aan den Paus, den keizer en andere vorsten. De Joden wenschten dus een getrouw afschrift der echte stukken, wijl zij wisten dat deze slechts te hunnen gunste konden pleiten, en wijl zij voorzien hadden, dat de bisschop van Trente niet de oorspronkelijke documenten, doch behoorlijk pasklaar gemaakte stukken naar Rome zou zenden; op dit laatste zinspeelt wellicht het stellige gezegde van den pauselijken legaat, dat alle Trentsche schrijvers van den bisschop schriftvervalschers en bedriegers waren. De genoemde priester werd ontdekt bij het afschrijven der origineele stukken en tegen hem werd nu een proces aanhangig gemaakt Wat deed hij om de pijnbank te ontgaan? In een onbewaakt oogenblik nam hij zijn pennemes, sneed zich de tong af en wierp die in een privaat.

Dat de Apostolische Stoel ook na deze processen nog steeds vasthield aan zijne traditioneele meening omtrent den ritueelen moord of bloedbeschuldiging, kunnen wij het beste zien uit de bulle van Paus Paulus III van 12 Mei 1540, waarin hij de geheele bloedbeschuldiging brandmerkt als een uitvloeisel van haat en nijd, en van verblinde hebzucht, om zich met een zekeren glimp van rechtvaardigheid het geld en goed der Joden te kunnen toeeigenen, terwijl hij verder de herhaling dezer verfoeilijke beschuldiging onder

bedreiging der strengste kerkelijke straffen verbiedt voor altijd, »met de kracht van bestendige geldigheid« (van dit verbod).

Onder deze omstandigheden en daadzaken, gelijk ik ze volgens de echte bronnen en stukken heb voorgesteld, houd ik het met Paus Innocentius IV, vast overtuigd, dat de Joden in Trente onder de afschuwelijke folteringen dingen bekend hebben, die hun niet door schuldbewustzijn werden ingegeven. En ik ben het eens met Giudici, den bisschop van Ventimiglia, den pauselijken legaat, die de Joden heeft vrijgesproken van den moord op Simon. Zijn er aan het graf van Simon werkelijk wonderen geschied, dan kunnen die ook evengoed zijn gebeurd als de christen Zwitser Zanesus de moordenaar was.

Wij vragen elken verstandigen lezer af, of men in een zestal bladzijden, waarin geen enkel bewijs wordt aangevoerd, geen enkelen erkenden christelijken schrijver eenig gezag aan het geschrevene schenkt, zulk een uitgebreid en langdurig proces kon dood doen; ontkenningen, louter ontkenning. Maar uit welke bron komen die ontkenningen? De schrijver zegt het niet, maar, zooals wij reeds eerder aanstipten, geeft hij aan het eind van zijn boek een lijstje van eenige schrijvers uit wier werken hij geput heeft en, te oordeelen naar de namen, zijn die meeste schrijvers joden, dus geen vertrouwbare getuigen in deze zaak.

«Maar» zal misschien een of andere lezer opmerken, «Dr. Frank zegt dat het proces vervalscht is, dat Paus Sixtus IV het proces door zijn eigen legaat, bisschop Giudici van Ventimigia liet herzien, dat deze bisschop Giudici het mikpunt was van allerlei lasteringen en beleedigingen, en eindelijk dat dit proces heeft uitgemaakt dat de Joden onschuldig waren aan den moord op den kleinen Simon; dat daarvan beschuldigd werd een Zwitser, met name Zanesus, die den moord later zou bekend hebben, dat de uit Trente voorgekomen wonderen verdichtsels zijn en dat de Trentsche notarissen (schrijvers) van den bisschop Hinderbach schriftvervalschers en bedriegers zijn, die hun geschreven stukken trouweloos hebben opgesteld enz. enz. enz.

Waarlijk zware beschuldigingen; maar nog eens: waar haalt Dr. Frank dat alles vandaan? Wie zijn zijn zegslieden, uit welke bronnen heeft hij geput? Moeten wij hem op zijn woord gelooven? Met allen eerbied voor den stand en de positie van den Schrijver, zijn wij daartoe niet zoo grif bereid.

Om één ding te noemen. Wanneer in de proces-akten niet van die ongehoorde folteringen is opgeteekend, hoe is Dr. Frank

of zijn zegsman (Lieden) die dan te weten gekomen? Wij hebben juist uit de processtukken gezien dat veel bekentenissen gedaan werden zonder dat tot de tortuur was overgegaan.

Maar ja en neen is een zware strijd. Wij hebben wel duidelijk alle bronnen aangegeven waaruit wij geput hebben, nl. uit het geheim Archief van het Vaticaan, waarop paus Beneditus XIV in zijn werk De beatificatione zinspeelt, maar, zegt Dr. Frank, dat proces is vervalscht.

Welnu, dan zullen wij andere bewijzen aanvoeren, waarmede wij weldra een aanvang zullen maken.

Alvorens willen wij hier nog een stuk mededeelen gedagteekend van het jaar 1725, afkomstig van het Kapittel van Trente Sede viacante, d. w. z. toen de bisschoppelijke stoel van Trente ledig was en het Kapittel tijdelijk optrad voor den bisschop, ook als wereldlijk Heer van Trente. De *C. C.* ontving een (gelegaliseerde) copie van dat stuk nadat zij reeds eenige artikelen over den ritueelen moord van Trente had openbaar gemaakt, als bevestiging van hetgeen daarover geschreven was.

Ziehier dit stuk.

«Op orde en bevel van het Allerdoorluchtigst en Eerbiedwaardig kapittel.

«Overwegende de voorzieningen die in 't verleden genomen waren tegen de Joodsche Natie, overal zoo schadelijk en voornamelijk in deze Stad en Prinsdom van Trente door de gedenkwaardige en zonderlinge barbaarschheden bedreven tegen den roemrijken Martelaar en onschuldigen H. Simoncino, weshalve zij (de Joodsche Natie) voor eeuwig verbannen werd uit gezegde Stad en Prinsdom Trente, daar het haar alleen veroorloofd was enkel en alleen door te trekken, met de verplichting om zeker teeken, haar voorgeschreven, nu eens op het hoofd, dan weer op de borst openlijk ten toon te dragen, opdat de doortrekkende Joden ten allen tijden door iedereen zouden worden ontdekt en erkend; maar daar zich sedert eenigen tijd hierin (in het dragen van dat teeken) eenig misbruik en wanorde heeft ingeslopen; overwegende dat de boosheid van hen zoo groot was geworden dat zij op verschillende manieren genoemd hun voorgeschreven teeken verborgen, en dus in 't geheim en onbekend ongestraft doortrokken:

Willende derhalve het Allerdoorluchtigst en Allereerbiedwaardigst Kapittel bovengenoemde misbruiken te keer gaan en het voorbeeld navolgende wat eertijds werd in acht genomen tot meerdere

eer en glorie van genoemd onschuldig kind S. Simoncino en willende instemming betuigen met andere Proclamaties en Voorzieningen in deze materie uitgevaardigd en door het tegenwoordige Edikt en deze Proclamatie vernietigende en herroepende alle Vrijbrieven en Paspoorten welke voor dezen aan wien ook van deze Joodsche Natie verleend, verbant ten eeuwige dage diezelfde natie van elk geslacht niet alleen uit deze stad en dit district, maar ook uit Città di Riva, uit de kasteelen, burgten, dorpen, steden en rechtsgebied van het wereldlijk gebied van dit Bisdom en Prinsdom Trente, ten ernstigste bevelende en gebiedende, dat in het toekomende geen enkele Jood, van welken stand en conditie hij zijn moge, onder eenig voorwendsel of uitvlucht ook, kan of mag verblijf houden of ophouden in deze stad of in Riva, evenmin in de kasteelen, dorpen, burgten (of vlekken) steden en district van dit wereldlijk bisschoppelijk gebied van Trente, hen alleen en uitsluitend toestaande het doortrekken, waarbij zij evenwel, teneinde hen te kunnen onderscheiden van andere personen van verschillende Nationaliteit, van het oogenblik van het binnenkomen tot aan het verlaten van de grenzen van genoemd wereldlijk gebied d.w.z. te Matarello, Val Sorda, Romagnano, Bus de Vella, Pergine en Ponte de Lavis, in plaats van het gele teeken, dat anders op de borst aan den rechterkant wordt gedragen, zij in het vervolg, zooals dat vroeger gedaan werd, den bol van den hoed, van buiten geheel geel van kleur, zullen dragen, of wel geheel bedekt met een band of een anderen doek van dezelfde gele kleur, terwijl zij hem altijd op het hoofd moeten dragen, zichtbaar voor iedereen, en dat zoowel op het land als in de stad, en de genoemde plaatsen, te land zoowel als te water, zoowel te voet als te paard of in een rijtuig met zitplaatsen, dat zij open moeten houden en niet gesloten. In het overige gedeelte van gemeld wereldlijk bisschoppelijk gebied van Trente, buiten de aangewezen grenzen gelegen, is het voldoende dat zij op den rechterkant van hun kleed het gewone teeken van gele of oranjekleur dragen, aan de buitenzijde en goed zichtbaar en van de grootte van een Thaler, zooals het in het verledene was voorgeschreven, opdat zij in dien vorm gezien en erkend worden, op straffe van 100 Thalers voor den Fiscus en elk geval van overtreden, van welke (100 Thaler) het derde gedeelte zal toegekend worden aan de Kapel van gezegden H. Simoncino, een derde aan den fiscus en het laatste derde aan den Aanklager; en bij gebrek van geld onder lichame-

lijke tuchtiging volgens goedvinden van hetzelfde Doorluchtige en Eerbiedwaardige Kapittel; verklarende dat niemand zal verontschuldigd worden wegens onbekendheid, en wanneer hij niet op heeterdaad werd betrapt, zal men ex Officio overgaan tot de aanklacht en overlevering aan het onderzoek, terwijl men zelfs geloof zal slaan aan een enkelen getuige van erkende trouw (geloofwaardig), opdat er geen uitzondering besta. En derhalve zal deze proclamatie aangeplakt worden op de gewone plaatsen, terwijl zij ongeschonden in hun geheel moeten blijven, zooals boven is gezegd en overeenkomstig de vroegere Proclamaties in deze materie openbaar gemaakt; en alzoo wordt bevolen en gelast op deze en op elke andere betere wijze.

Dat. Tridenti ex Arce Bone Consilie die 10 Septembris 1725.

JOANNES BAPTISTA ANTONIUO DE ALBERTI, *Cancel.*
BERNARDINUS MANCI, *Secretarius.*

Te Trente, PIER GIAMBATTISTA PARONE, *Drukker van het Kapittel.*

«Ik verklaar dat de tegenwoordige copie van de voorafgaande Proclamatie tegen de Joden, volkomen overeenstemt met het origineel, in dit Kapitulair Archief bewaard in de Teca 50a onder het No. 161, onder de Acten van het Eerb. Kapittel van Trente sede vacante, en overeenkomstig teeken ik enz.

Trente, 25 December 1881.

P. GIUS. STEFENALI.

Wij zien uit deze proclamatie dat het Kapittel van Trente 250 jaren na den moord op den G. Simoncino, nog een decreet van verbanning tegen de Joden uitvaardigt, als vervolg op vroegere soortgelijke decreten.

Wij zien daaruit dat genoemd Kapittel in 1725 nog vasthield aan den moord in 1475 op het kind Simon bedreven, dat genoemd kind als H. of gelukzalig vereerd werd en een eigen kapel had.

Zou dat Kapittel dan niets geweten hebben van dat vervalschen van het proces, noch geweten hebben dat de Zwitser Zanesus de moordenaar was? Dat zal toch wel geen redelijk mensch aannemen.

Nog iets: In mijn bezit is een 12° boekje in perkament gebonden en tot titel dragende; «FASTI MARIANI cum divorum Elogijs in Singulos Anni dies distributis. Sermo Electori Maximiliano. Utriusque Boiariae Duci,

nuper consecrati. Editio II. Antverpiae. Apud Joan. Cnobbaert MDC XXXIII.

Het boekje bevat voor elken dag van het jaar een beknopt leven van een heilige. Op den datum van 24 Maart vind ik daar vermeld: S. SIMON TRIDENTIN: M(artirus). (H. Simon van Trente, Martelaar).

In den tekst wordt vermeld dat het kind, 29 maanden oud door de Joden met tangen geknepen, met naalden gestoken en onder pijniging gedood werd. Als daders worden de namen genoemd van Mozes, Samuel en Tobias «heilige namen, heet het, maar verachtelijke mannen». Ruim 150 jaren na den moord wordt dus ook in dat werkje de schuld op de Joden geworpen en het kind heilig en martelaar genoemd.

Ook nu nog, na meer dan vier eeuwen, wordt de G. Simoncino te Trente vereerd. Henri Desportes deelt in zijn werk «Le mystère du sang chez les juifs de tous les temps»[1]) den volgenden brief mede dien hij van den secretaris van het Bisdom Trente mocht ontvangen.

«Mijnheer de Professor.»

In antwoord op uw brief van 26 Februari l.l. zend ik u hierbij de inlichtingen betreffende den moord door de joden den 23 Maart (Woensdag in de Goede Week) van het jaar 1475, om 23 uur volgens de Italiaansche dagverdeeling op het kind Simon Unverdorben, ongeveer twee jaar oud, bedreven.

1o. De tot op dezen tijd volgehouden overlevering zegt, dat hij door de joden vermoord werd uit haat tegen Christus en diens godsdienst.

«2o. De Kerk van den H. Petrus is een der drie parochiekerken onzer stad. Het lichaam van den heilige wordt bewaard in een kapel, die ongeveer een eeuw na den marteldood van het kind aan den zuidkant van de kerk gebouwd is. Later werd zij in den Dertigjarigen Oorlog gerestaureerd door Mathias Galasso van het Oostenrijksche leger. Drie jaar geleden hebben er nieuwe restauraties plaats gehad.

«3e. De relikwiën van den heilige worden zorgvuldig bewaard. Behalve het lichaam in deszelfs grafurne, bewaart men in zeven relikwiesehrijnen, het offermes, het glas waaruit de joden het bloed dronken, het bekken waarin het bloed werd opgevangen, het kleedje van den kleinen heilige, twee doozen gevuld met zijn bloed. In de parochie van den H. Petrus bestaan twee kapellen,

1. Paris, 1889, Albert Savine, éditeur.

een op de plaats waar hij geboren werd (paleis Bostolazzi, via del Fossato), de andere op de plaats waar hij gemarteld werd; deze laatste was de oude Synagoge (paleis Salvadosi, via Lunga).

«4e. De H. Simon wordt beschouwd als de tweede patroon van het diocees en de stad. Jaarlijks wordt zijn feest gevierd op den vierden Zondag na Paschen.

«5e Verscheidene werken werden over dezen marteldood openbaar gemaakt en onze geschied- en kroniekschrijvers spreken er zeer breedvoerig over.

Pirro Pincio. Croniche di Trente.

Alberti. Annales.

Bonnelli-Monumenta Ecclesiae Tridentinae.

Mariani.

Opusculum Calphurnii et Zovenzonii de beato puero Simone Martyre, ed, 1481 —In beatum Simone met Epigrama, ed 1482.

De Ponte. Super inquisitione contra Judaeos in processu Beati Simonis.

«Deze werken zijn zeer zeldzaam en men vindt ze slechts in de Bibliotheken, die ze aan niemand uitleenen.

«Het proces tegen de Joden werd goedgekeurd door paus Sixtus IV in de Bul van de XII Kal. Julii 1478.

«In de hoop naar mijn beste vermogen aan uwe nasporingen voldaan te hebben, bied ik u, mijnheer, mijn beste groeten aan.

«Trente, 16 Maart 1889.

«Jos. Rigoki,

«*Secretaris.*»

Hoe rijmt zich dat alles met de beweringen van Dr. Frank? Deze Dr. Frank, nota bene nog wel een Katholiek priester, zegt dat de wonderen, op het graf van den Gelukz. Simoncino gebeurd, wanneer zij waar zijn, evengoed hadden kunnen gebeuren wanneer het kind door den Zwitser Zanesus vermoord ware geworden (!) «Waarom liet God die wonderen toe bij het graf van den G. Simoncino? Omdat dit onschuldig kind ter dood werd gebracht uit haat tegen Christus en dus met alle recht een martelaar kan genoemd worden; wat niet het geval zou zijn wanneer het door den Zwitser om een of andere reden ware gedood. Wij hebben bovendien op blz. 11 reeds gezien dat Paus Gregorius XIII den G. Simoncino heeft doen inschrijven in het Martirologium Romanum (Martelaarsboek der Roomsche Kerk) en dat Paus Sixtus V. een der meest bekende pausen der Midden-eeuwen voor

het diocees Trente het feest van den G. Simoncino op 24 Maart toestond met officie en Messa propria. Ons dunkt dat deze handelingen der Pausen reeds allen twijfel omtrent den aard en de beweegredenen van den moord van den kleinen Simon moeten wegnemen. In plaats van deze erkenning der pausen, gelooven Dr. Frank, de Vertaler van zijn werk en de paranimfus ervan liever aan ontkenningen van joden en joodgezinde schrijvers. Wij kunnen hun over deze voorkeur geen compliment maken.

V.

Aan de hand van de *C. C.* hebben wij reeds bewezen dat de moord van den G. Simoncino van Trente wel degelijk en onweerlegbaar door de joden bedreven was uit ritueele doeleinden (omdat het bloed van een Christenkind nuttig is voor het heil hunner (der joden) zielen, zooals alle beschuldigden bekenden en erkenden), en namen wij over hetgeen Dr. Frank in zijn bovenaangehaald werk tegen deze beschuldiging van ritueelen moord aanvoerde. Ter staving van onze bewering gaven wij ook mededeeling van een edict door het kapittel van Trente in 1725 tegen de joden uitgevaardigd; gaven wij de vertaling van een brief den 16 Maart 1889 door den secretaris van het Bisdom Trente aan den heer Henri Desportes geschreven, waaruit blijkt, dat te Trente drie kapellen ter eere van den kleinen martelaar bestaan, dat zijne reliquieën daar nog bewaard en vereerd worden en jaarlijks de viering van zijn feest plaats heeft. Verder wezen wij er op dat paus Sixtus V. een officie met Missa propria van den G. Simoncino instelde en dat paus Gregorius XIII zijn naam in de Martelaarsboeken der Roomsche Kerk deed inschrijven.

Ons dunkt, dat deze bewijzen reeds voldoende zijn om het onzinnig beweren van Dr. Frank te weerleggen, evenwel zullen wij verder gaan en doen zien hoe de waarachtigheid der feiten door vier authentieke processen elk onafhankelijk van het andere, daghelder bewezen wordt. Wij zullen daaruit tevens zien welke middelen de joden aangewend hebben om die processen ten hunne voordeele te doen keeren. Deze kennis zal ons van veel nut zijn wanneer wij later over het Proces van Damascus en dat van Tisza Eszlar zullen spreken. Men zal dan zien dat, evenals de ritueele moord tot op onze dagen is blijven bestaan onder bijna geheel dezelfde omstandigheden, zoo ook de listen en kunstgrepen

der Joden om die feiten te loochenen, te verbergen, ten hunne voordeele te doen keeren, geheel en al dezelfde zijn. Gaan wij dan nu over tot onze nadere bewijzen.

De «Civiltà Cattolica» zegt dan (Jaar. 1882, dl. X. blz. 727 en volg.):

„Deze geschiedenis (n.l. *van deze kunstgrepen, valstrikken en bedriegerijen om de rechters op het dwaalspoor te brengen*) heeft, voor zoo ver wij weten, tot dusverre niemand de moeite gedaan om aan 't licht te brengen uit overvloedige en niet minder belangrijke authentieke documenten uit dien tijd, die eertijds en tot het einde der vorige eeuw te Trente werden bewaard, en later naar de keizerlijke Bibliotheek te Weenen werden overgebracht, maar toch in hun voornaamste gedeelten allen openbaar werden gemaakt door den eerw. pater Benedetto Bonelli van Cavalese, gedeeltelijk in zijne *Dissertazione apologetica*, gedeeltelijk in de *Collectanea in Judaeos B. Simonis interemptores*, welke zich bevinden in het *pars altera voluminis tertii* der *Monumenta ecclesiae tridentinae;* beide zeer zeldzame werken, zooals al de werken zijn waarin de boosheden der joden onthuld worden.“

Wanneer wij in het vervolg aanhalingen doen, bedoelen wij met de letter D. de Dissertazione en met C. de Collectanea, terwijl wij aan de D het nommer van de bladzijde en aan de C dat van de opeenvolgende documenten zullen toevoegen.

Toen dan op Dinsdag in de Goede Week op 21 Maart 1475 voor het eerst onder de Joden van Trente de gruwelijke moord was beraamd, die in den avond van den 23sten werd voltrokken, werd den 24 daarop, op Goeden Vrijdag, door den uitstekenden rechtsgeleerde Giovanni (Johannes) de Salis of Sala, burger van Brescia en Pretor van Trente, met medehulp van andere uitstekende doctoren (in de rechtswetenschap) het onderzoek en het proces begonnen op bevel van Giovanni IV. Hinderbach, bisschop en Heer van Trente, een zeer standvastig en onomkoopbaar man, zooals men later zal zien, maar die tot dusverre de beschermer van de Joden van Trente was geweest. (D 93), meer dan het den gelukzaligen Bernardinus van Feltre aangenaam was, dewelke dat jaar juist in Trente de Vastenpredikaties had gehouden.

Dr. Frank spreekt van „de(n) monnik Bernardinus van Feltre“ een weinig eerbiedige uitdrukking tegenover een man die door de K. Kerk gelukzalig is verklaard. Deze en andere soortgelijke uitdruk-

kingen wijzen er op dat Dr. Frank alleen te rade is gegaan bij Joodsche of Joodschgezinde schrijvers, zeker niet bij Katholieken, die aan den Gelukzalige zeker zijn hoogen titel niet zouden ontzegd hebben.

Volgens gewoonte tegen de al te groote vertrouwelijkheid der Christenen met de Joden sprekende en vooral tegen die onder hen welke de geneeskunde uitoefenen, had hij (n.l. de G. Bernardinus) voorspeld, dat de inwoners van Trente spoedig zouden ondervinden en te hunne kosten, welke vruchten men van dergelijke handelwijze plukt. Zoodra dan ook het kind Simon verdwenen was en men later vernam dat het met groote sluwheid juist door den geneesheer Tobias geroofd was en men terstond de joden verdacht, wilde de Bisschop in den beginne niet aan hun schuld gelooven, maar de G. Bernardino, die den Bisschop opzocht, zeide hem, dat, wanneer het goud de geesten niet benevelde, men spoedig zou gevonden hebben dat de joden de schuldigen waren. Maar de Joden, vertrouwende op de bescherming van den Bisschop en Vorst, begonnen dezen met allerlei kunstgrepen en aanbiedingen lastig te vallen; maar zij konden zelfs geen gehoor bij hem erlangen; daar hij wilde dat alles den weg van het gerecht zou volgen. Hij liet niettemin eenige christenen, die door de joden belasterd waren, kerkeren. Onder dezen was er een, Giovanni Sweizer, die, ook nadat hij zijn alibi bewezen had, in boeien werd gehouden, maar die zijn bevrijding, behalve aan zijn klaar bewezen onschuld, ook aan een groot wonder van den G. Simoncino te danken had, die, na door hem te zijn aangeroepen in tegenwoordigheid van andere personen eensklaps zijn boeien deed afvallen en zijn kluisters breken. En in het algemeen, wie de oorspronkelijke documenten leest, wordt overtuigd dat, zonder de ongeloofelijke standvastigheid en de grootst mogelijke onomkoopbaarheid van Bisschop Hinderbach en van den H. Roomschen Stoel van den eenen kant en van den anderen kant de veelvuldige en verbazingwekkende mirakelen, die God terstond liet bewerken (meer dan tweehonderd in weinige dagen en alle bewezen door formeele processen door de van Rome gezonden pauselijke Commissarissen gedaan, welke mirakelen vooral aan velen de oogen openden en anderen den mond sloten), zouden de joden ook ditmaal niet alleen heelhuids er uitgekomen zijn, maar zouden in hun plaats eenige onschuldige Christenen terecht gesteld zijn.

Daar het proces den 24 Maart 1475 begonnen was, en reeds

den 23 Juli van hetzelfde jaar verscheidene der Joden, onder welken Tobias, Israël, Mohar en Mozes, allen van den moord overtuigd zijnde, terecht gesteld waren, begonnen zoowel bij den Bisschop als bij de Consuls (magistraten) van Trente van verschillende kanten brieven in te komen (C 22 en verder) die hen waarschuwden, dat de joden hemel en aarde en zelfs den Acheron (de hel) in beweging brachten, zelfs bij de vorsten, den Paus en den Keizer, fabelachtige sommen uitgevende en belovende om hun onschuld te bewijzen. En zie, juist op den 23 Juli (C 26) kwam bij den Bisschop een eerste brief van Sixtus IV die hem beval elk verder proces en terechtstelling uit te stellen tot aan de komst van zijn Commissaris, en vervolgens den 3 Augustus (C 27) een tweede, waarin de Paus uitdrukkelijk zeide «dat velen, zelfs vorsten de «zaak afkeurden, ofschoon Hij haar voor rechtvaardig hield; «maar dat Hij naar Trente als zijn Commissaris had gezonden «den Bisschop van Ventimiglia, een geleerd man, die het feit «zou onderzoeken.» Maar de Bisschop van Trente, die als Vorst en wereldlijk Heer in naam des Keizers de processen voerde en recht sprak in eigen staat, (niettegenstaande de intriges der joden) alle volmacht van keizer Frederik en van den hertog Sigismond, gouverneur van Tirol, had bekomen, ging als te voren met de processen door, die later te Rome werden goedgekeurd. Inmiddels was de Commissaris, dien de joden voor hun zaak hadden weten te winnen, aangekomen; maar na eenige dagen te Trente te hebben vertoefd, trok hij zich naar Roveredo terug, op het grondgebied van Venetië, waar hij zich vrijer gevoelde. Na daar sommige Christenen van Trente tot zich te hebben doen komen en hun processen te hebben aangedaan als zijnde schuldig aan den moord (van al hetgeen lange en formeele processen zijn), na vele rapporten naar Rome te hebben opgezonden voor de Joden en tegen de Christenen, na zelfs een proces begonnen te hebben tegen De Salis en de andere rechters van Trente, na excommunicaties te hebben uitgevaardigd en veel andere dingen gedaan te hebben, die hij passend meende te zijn (want het kan zijn, dat hij, door de sluwheid van anderen om den tuin geleid, in zijn doen ter goeder trouw was), begaf hij zich voor een wijle naar Verona, zekeren Anzelino of Angelino (die later te Rome als onschuldig werd erkend) in boeien met zich sleepende, wijl hij hem beschuldigde een der werkelijke moordenaars van den G. Simon te zijn. Maar te Verono bevond de Commissaris zich in groote verlegen-

heid, daar de stad veel eerbied voor Simoncino betuigde, die, door de mirakelen welke op zijn graf gebeurde, door het volk reeds gelukzalig werd genoemd. Door de welwillendheid van den heer Bibliothecaris, commandeur Ettore Novelli, kregen wij in handen codex 11—6—Q van de Angelica te Rome, waarin zich een bundeltje gedichten bevindt, die toen de ronde door Italië deden, tusschen lo Spettabile Girolamo Campagnola van Padua en lo Spettabile Giorgio Sommariva van Verona (gedichten of samenspraken tusschen den achtenswaardigen Hironymus Campagnola van Padua en den achtenswaardigen Georgius Sommariva van Verona), die zeer satiriek tegen genoemden Commissaris zijn. De volgende terzina van Campagnola schijnt juist betrekking te hebben op dezen Azelino. Hij zegt: Triumphate Hebrei: da poi che la moneta — Fa che le colpe e le peccati vostri — Son volti in capo del nome cristiano. (Juicht Joden, daar het geld maakt dat uw schuld en uw zonden geworpen worden op den christelijken naam). Het volk was ook zeer verbitterd op den Commissaris, zooals de documenten verhalen en Sommariva zong: Non dico dei fanciulli la dieta (ossià la folla) — Surta con pietre in veronesi chiostri — Contro il legato. (Ik spreek niet van de verzamelingen van kinderen of van de menigte, die met steenen de kloosters te Verona bestormt tegen den Legaat of Commissaris.) Daar liet hij ook den christen Anzelino uit den kerker los, dien hij had voorgegeven schuldig te zijn aan den moord door de joden bedreven. Maar hij werd opnieuw gevangen genomen door den Podesta, die van de Republiek Venetië bevel had gekregen om den pauselijken Commissaris in alles te helpen, die kort daarop te Rome was met zijn schuldige in boeien.

Inmiddels zette Hinderbach in Trente het proces tegen veel joden en jodinnen voort, wier namen niet voorkomen in de copie van het proces welke in het archief van het Vaticaan wordt bewaard. En zoo bekende den kindermoord: den 3 November 1475, Sara, vrouw van den reeds terechtgestelden Tobias, en Bella, vrouw van den eveneens reeds terechtgestelden Mohar, die, na christinnen te zijn geworden, in vrijheid werden gesteld. En den 10 Maart 1475 werd het proces gevoerd tegen Bona, dochter van Salomon van Verona en zuster van Angelo, die eveneens alles bekende, en met haar Anna, dochter van Abraham, vrouw van den reeds terechtgestelden Israël den zoon van Samuel, die zich ook bekeerde en in

vrijheid werd gesteld. Bella, Anna en Sara bovengenoemd, (na behalve den moord op den G. Simon en verschillende andere kindermoorden bekend te hebben die in vorige jaren waren bedreven, benevens andere zeer misdadige dingen) beleden, na den 27 Januari 1477 in de kerk van den H. Petrus voor het graf van den G. Simoncino gedoopt te zijn, al weenende, voor een groote menigte volks hun misdaad. Het verdient zeer opgemerkt te worden, dat deze joodsche vrouwen den 6 Februari van hetzelfde jaar de volmacht introkken die zij gegeven hadden aan hun procureurs in het proces dat nog te Rome aanhangig was, verklarende dat zij schuldig waren en dat de terechtgestelde joden rechtvaardig gestraft waren, trots hetgeen de Commissaris mocht zeggen. Dit alles kon men lezen in de documenten van de Collectanea. Onder de joodsche vrouwen van Trente (die zich medeplichtig en schuldig erkenden, zoowel aan dezen moord op den G. Simoncino, als aan een menigte andere booze daden ten nadeele der Christenen, in vroegere jaren zoowel te Trente als elders bedreven) is Brunetta, de vrouw van den reeds terechtgestelden Samuel, het meest waard in de geschiedenis en dichtkunst vermeld te worden, daar zij (D. 156 en volg) alleen, niet slechts onder de vrouwen, maar ook onder de mannen in dit proces betrokken, nooit het minste bekende, weerstand biedende zelfs aan de buitengewone foltering. Toen men haar later met rust liet, en zij niets te vreezen had, toen eerst openbaarde zij, als een ware heldin, uit eigen beweging alles wat gebeurd was, en na het H. Doopsel te hebben gevraagd, ontving zij, om haar onwrikbare standvastigheid en heldhaftige bekentenis, van den Bisschop den naam Caterina.

Terwijl de Bisschop nu zijn eigen weg vervolgde en altijd door nieuwe bewijzen voor hun schuld bijeenbracht, bedachten en smeedden de Joden tegen hem zulke zwarte streken, dat zij nauwelijks geloof zouden verdienen, wanneer zij niet gerechtelijk bewezen waren in authentieke processen en documenten die, God zij dank, nu nog bewaard worden. De minste dezer kunstgrepen en die, daar er van Joden sprake is, ternauwernood vermelding verdient, is het voorbrengen ten hunne gunste van een edict van Frederik III, van 1470, en van twee Bullen van Paus Gregorius IX uit 1236 en van Innocentius IV uit 1247. Wat nu betreft het keizerlijk Edict, zoo blijkt dit valsch te zijn of nietig, daar dezelfde Frederik vier jaar later goedkeurde wat de Bisschop van Trente tegen zijn voorgewend edict deed, daar hij verbood dat

de zaak der Joden voor een andere rechtbank dan de zijne zou behandeld worden. De beide Bullen, verder, behalve dat zij niet anders zeggen dan dat men de Joden niet mag vervolgen noch hen belasteren, worden ook door velen voor valsch gehouden en door de Joden uitgedacht, ofschoon zij opgeteekend zijn door Rainaldi, den voortzetter van het werk van Baronius. Immers dezelfde beroemde Panvino, auditeur van de zaken del Sacro Palazzo (de pauselijke rechtbank), door Paus Sixtus IV met dit proces van Trente belast, zegt uitdrukkelijk in zijn consultatie (D 35) dat: «Non obstant privilegia Gregorii ed Innocentii: tum quia non faciunt fidem, nec authentica, nec sine suspicione falsi; tum quia etiam ad litteram intellecta non sunt servanda de jure; tum etiam quia Concilium vienneuse talia rescripta aperte improbat: tum etiam quia sane intellecta excludunt solum fraudulentem calumniam.... Patet non fuisse intentionem concedentium talia privilegia nisi excludere columniasas vexationes.» (D. w. z. de privilegies van Gregorius en Innocentius verzetten zich hier niet tegen; eensdeels omdat zij geen geloof verdienen, niet authentiek en niet zonder vermoeden van valschheid zijn, deels omdat zij, ook letterlijk verstaan, niet de jure kunnen dienen, deels ook omdat het Concilie van Vienne zulke voorschriften openlijk afkeurt, deels ook wijl zij, verstandig opgevat, alleen bedriegelijken laster niet toelaten .... 't Is duidelijk dat het niet de bedoeling was zulke voorrechten toe te staan, tenzij om lasterlijke plagerijen uit te sluiten (te verbieden).

't Is daarom nuttig (zegt de *C. C.*) te herhalen, dat de christelijke schrijvers nooit omzichtig genoeg kunnen zijn met van sectarissen of joden als goede munt documenten aan te nemen, die door hen ten hunne gunste of ten onzen nadeele worden aangehaald. Negentig maal op de honderd zal men bevinden dat deze joodsche of sectarische munt gesnoeid, van slecht allooi en zelfs valsch is.

Dr. Frank, zijn Vertaler en paranimfus mogen deze waarschuwing wel ter harte nemen, want ook in hun werk worden de Bullen van paus Gregorius IX en van paus Innocentius IV ten gunste der joden en als argument tegen den ritueelen moord aangevoerd. Men ziet uit bovenstaande wat men daarvan te denken heeft.

Behalve deze hun gewone en veel gebruikte kunstgrepen (C. 88 : en elders, en D. 59—130 en elders) hadden verschillende rijke joden van Novara, Modena, Brescia, Venetië, Bassano, Rovereto en elders (waaronder vooral een zekere Crassino of Grassino geheel zijn vermogen van meer dan twaalfduizend dukaten voor deze zaak beschikbaar had gesteld), een zekeren Paolo (Paulus) priester van Novara omgekocht om het volgende niet minder fijne dan laaghartige verraad te beproeven. Hij moest naar Trente komen en zich in de gunst van den Bisschop dringen door dezen te openbaren, dat de joden hem hun plan hadden toevertrouwd om hem (den bisschop) te vergiftigen. Inmiddels zou hij zelf den bisschop vergiftigen, tegelijk met den podesta De Salis; hij moest trachten den ijzeren rooster te verwijderen, die het kanaal afsloot waarin het kind geworpen was, opdat men zou kunnen veronderstellen dat het door den stroom was heen gevoerd, en daarop naar Rome gaande, zou hij tegen den Bisschop en ten gunste van het proces van den Commissaris getuigen, verzekerende dat den Joden een klaarblijkelijk onrecht was aangedaan en dat de reeds genoemde Sweizer de ware schuldige was, tegelijk met dien Anzeolino, dien de Commissaris in ketens geklonken met zich naar Rome had gevoerd. Paulus slaagde er zonder veel moeite in om door deze openbaring in de gunst van den Bisschop te komen, die hem gedurende twee maanden in zijn secretariaat gebruikt om die authentieke copieën van de processen te maken, die aan den Paus en aan den Keizer gezonden werden (D. 130 folio 2 van het Proces). Derhalve is die copie, welke in het Archief van het Vaticaan wordt bewaard, van de hand zelve van dien Paulus van Novara.

Terwijl hij trachtte zijn laaghartige plannen te volvoeren en zijn best deed om den schenker van den Bisschop en andere personen voor zich te winnen, werd, eer Paulus iets kon ondernemen, aan den Bisschop medegedeeld, dat zijn priester Paulus meermalen was gezien, terwijl hij door en buiten Trente in leekegewaad ronddoolde. Om deze reden gevangen genomen en ondervraagd zijnde, zeide hij, vreezende dat men reeds iets van zijn geheime plannen wist, op zekeren dag toen hij weer verhoord werd, dat hij alles op schrift zou zetten als men hem alleen liet. Toen allen daarop waren weggegaan, sneed hij zich met een pennemes de punt van de tong af, die later, met het pennemes, in het secreet werd gevonden. Maar hij werd er toch niet stom door. Integendeel, goed of kwaadschiks moest hij toen meer spreken dan

te voren en alles bekennen. Onder andere zeide hij dat voornoemde jood Grassiano hem gezegd had (D 59) dat: el Podesta de Trento l'averia possu far bene a la e a li nostri sel havesse voluto (dat de Podesta van Trente veel goed zou hebben kunnen doen aan hem en de onzen als hij gewild had). Maar De Salis, onomkoopbaar als de Bisschop, had altijd het goud der joden van de hand gewezen. 't Is verder ongeloofelijk hoe groote sommen voor deze zaak werden gegeven en door velen aangenomen. En (D 130) hij wilde naar Rome gaan en daar getuigen, zooals hij met de joden overeengekomen was, ten hunne gunste en voor het proces van den Commissaris, waarin hij zou geholpen worden door Man, een jood van Pavia, en Ognibene van Venetië, die hem op schrift zouden geven al wat hij in de verhooren moest zeggen en antwoorden; en in de weinige dagen die de Commissaris in Trente doorbracht, onderhandelde hij altijd met de joden door middel van brieven, die in het geheim op de vensters werden gelegd nu eens van de Kerk van St. Nicolaas, dan op die van het H. Kruis, en (D 138) er waren in 't geheim drie joden naar Trente gekomen, n l. Giampietro, een valsche bekeerling, Salomon en Crassino, derwaarts gezonden door de joden van Italië, met de lastgeving om niets te sparen om de joden, die nog in den kerker waren, er uit te halen en dat er ook beproefd was om het lichaam van den G. Simoncino te rooven, waarvoor hem vierhonderd dukaten door den jood Crassino waren geboden. «Ondervraagd zijnde (D 147, verhoor «van den 16 September 1476 op folio 54) waarom hij, die pries«ter was, en de Mis las en vriend en vertrouweling van den «Bisschop was, dezen aldus wilde verraden en vergiftigen? Ant«woordde hij: dat hij dat wilde doen om vierhonderd dukaten «te verdienen.» Welk het uiteinde was van dezen Paulus van Novaro blijkt niet uit de documenten die wij bij de hand hebben. Waarschijnlijk stierf hij in de kerkers van Trente.

Even trouweloos en gerechtelijk even zeker bewezen was het bedrog van zekeren jood Israël, die, schilder van beroep zijnde, door Trente reisde en sedert eenige dagen de gast was van den geneesheer Tobias toen de moord plaats had. Hij werd, evenals alle andere joden van Trente, gevangen genomen. Maar (D 139) dewijl hij toen onschuldig scheen te zijn en ook Christen wilde worden, werd hij in April 1475 gedoopt onder den naam van Wolfang en in vrijheid gelaten; deels ook omdat men, de reke-

ning met de joden moetende vereffenen, die in rabbijnsch koeterwaalsch waren geschreven en de rechtbank hem noodig had als tolk. Maar van deze vrijheid maakt Israël Wolfang gebruik om in 't geheim te onderhandelen met de joden van Italië en van Duitschland ten gunste der moordenaars; maar ook om, in overleg met Paulus van Novara, naar het leven te staan van den Bisschop, van den Podesta Sala of De Salis en van den kapitein Sporo. De zaak was reeds zoover gevorderd dat (D. 146) Wolfang er reeds in geslaagd was het vergif te vinden en het bij den jood Abraham te brengen om het te onderzoeken. Deze Salomon was eerst naar Weenen bij keizer Frederik en naar Inspruch bij hertog Sigismund gegaan, om te beproeven of men door geld de zaak niet kon smoren; maar daar hij niets verkregen had, was hij naar Trente teruggekeerd om door vergif zijn doel te bereiken. Maar na het vergif onderzocht te hebben, zeide Salomon dat het niet goed was en dat hij er beter zou geven. Hij onderhandelde ook met den commissaris Ventimiglio, en in het proces dat deze in Rovereto voerde, had hij valsche getuigenis afgelegd. Dit alles bekende hij zelf in zijn verschillende verklaringen, toen hij op vermoedens den 26 October opnieuw in den kerker was gebracht. Het verdient vermelding dat (D. 147) toen hij den 21 November 1475 ondervraagd werd: «waarom hij christen was geworden en «of hij in den christelijken godsdienst geloofde? Ten antwoord «gaf dat hij christen was geworden om aan den dood te ontkomen «en dat hij niets van den christelijken godsdienst geloofde: en «dat hij voor zeker hield dat het joodsche geloof rechtmatig en «heilig was.» En wat betreft het gebruik van christenbloed, antwoordde hij: «dat hij gelooft en voor zeker houdt dat het goed «gedaan is christenkinderen te dooden en hun bloed te eten en «te drinken,» en hij voegde er uit zichzelven bij en zonder ondervraagd te zijn, «dat, wanneer hij, Wolfang op het Paaschfeest «bloed van een christenkind kon hebben, hij het gaarne zou eten «en drinken, mits hij het in 't geheim kon doen. En dat, ofschoon «hij gedoopt is, hij toch in zijn ziel van plan is als jood te leven «en te sterven.» Deze verhooren en bekentenissen bevinden zich niet in het proces van het Vaticaan, maar in dat hetwelk te Weenen wordt bewaard, en zij zijn voor het meerendeel overgeschreven in de genoemde werken van P. Bonelli. Ook van dezen Israël Wolfang weet men uit de documenten niet welk uiteinde hij heeft gehad.

En daar wij nu toch spreken over hetgeen zich in het proces van Weenen bevindt en in dat van Rome ontbreekt, zullen wij hier bijvoegen wat de jood Lazzaro zegt in zijn bekentenis van den 20 November 1475, n. l. dat terstond nadat het kind Simon gedood was: «Samuel begon spottende gebaren te maken «en terwijl hij dit deed liet hij al hoonlachende de tanden zien, «en Angelo, het lijk in 't gelaat spuwende, sloeg h t in 't ge«zicht. Tobias nam het met de linkerhand bij de haren en sloeg «het met het hoofd op de bank en met de rechterhand gaf hij «het slagen in 't gezicht en bespuwde het. Israël stak met open «mond de tong er tegen uit en maakte hoonende gebaren. Ioaf «ontblootte het en beschimpte het op onteerende wijze. Mozes, «Israël de schilder (Wolfang) en de anderen maakten eveneens «hoonende gebaren; maar hij kon niet op alles letten. Ioaf deelde in zijn verhoor mede (Ibid) dat Samuel in het oor van het kind «beet, en hij, Ioaf, deed hetzelfde.»

Veelvuldig komen in de documenten vermeldingen voor over de verbazende sommen door de joden uitgegeven en rijkelijk rondgestrooid ter hunner verdediging. Nu eens met voordeel, dan weer zonder eenig nut.

Zoo schreef (C 119—120—123) op Aschwoensdag van 1477 een der twee procureurs te Rome Guglielmo (Willem) Rothaler (van het diocees van Regensburg, keizerlijk) notaris, secretaris van den Bisschop van Trente en pastoor Medio-Coronese aan den Bisschop van Trente dat: de arbeid nu begint, maar dat hij de advocaten niet voldoende kon betalen, omdat de joden profusissime tribuunt suis procuratoribus (hunne procureurs zeer rijk bezoldigen).» En den 22 Februari meldde hij den Bisschop dat: «de Joden door bemiddeling van kooplieden «uit Milaan drie duizend dukaten te Rome deponeerden om te «verblinden enz. Maar ik hoop dat zij er niets door zullen win«nen, want de zaak gaat goed vooruit». Hierop moet de brief van den Bisschop van Trente van den 7 October 1476 (C. 100) aan Fra Michael van Milaan van de orde der Minderbroeders zinspelen, waar hij schrijft: «Ik hoop te overwinnen, niettegenstaande de joden twee muildieren met geld beladen hebben binnengebracht.» En den 6 Maart schreef Rothaler, «dat in 't alge«meen te Rome allen den bisschop gunstig gezind waren, en dat «een Kardinaal hem zeide dat «de Bisschop steeds moest voort«gaan al zou hij ook zijn mijter moeten verpanden; en dat de

«Joden graaf Girolamo (die datzelfde jaar tot Kardinaal werd benoemd), een neef van den Paus, vijfduizend dukaten wilden «schenken, die hij evenwel weigerde, de Joden uit zijne nabijheid «verjagende.»

Aan Hertog Sigismund (D 232) boden zij duizenden guldens aan. En met welken uitslag ziet men hieruit dat hij kort daarop alle joden uit Tirol verbande; ofschoon hij in den beginne den Commissaris voorsprak en hielp. Bisschop Hinderbach boden zij aan een geheel nieuw kasteel van den grond af op te bouwen. Bij den Podesta De Salis, die naar Brescia was gegaan, bood de jood Donato de Soncino zich aan en zeide hem dat hij zijn schoot zou vullen met het goud dat hij (Donato) bij zich had, en dat hij er zooveel van kon nemen als hij wilde, mits hij de joden van Trente in vrijheid stelde. Zij namen verder de beste rechtsgeleerden van Padua tot hunne advocaten en betaalden dezen rijkelijk. Hierover schreef dan ook een zijner beide procuratoren uit Rome aan den Bisschop, op 11 Februari (D. 233), dat: «De joden strooien het goud en het zilver hier rond. Maar wij strooien alleen geschreven papier rond: N o s v e r o s o l u m c a r t a s c r i p t a s e r o g a m u s.» Maar, zooals men zien zal, had toen, evenals nu, het papier der Christenen meer waarde bij den H. Stoel dan het goud der joden.

Toen vervolgens de Commissaris en de procuratoren van den Bisschop (zijnde de reeds genoemde Rothaler en Approvino degli Approvini van Trente en in zijn tijd een zeer beroemde doctor in de recht-geleerdheid) te Rome aangekomen waren, ieder met zijn (hun) proces, benoemde Sixtus IV een congregatie van zes kardinalen die de zaak moesten oordeelen en dat wel voor Monseigneur den Auditeur van het Apostolische Paleis (pauselijke rechtbank), die toen de zeer beroemde rechtsgeleerde Francesco Panvino van Padua was.

Eerst den 20 Juni 1478 werd het vonnis uitgesproken, zoodat het zeer nauwkeurig onderzoek vier jaar geduurd had, daar de grootste moeielijkheden meer veroorzaakt waren door de kunstgrepen der joden en den invloed van machtige personen dan wel door den innerlijken aard van het proces-zelf. Er werd toen in het geheel niet gehandeld over den marteldood en de gelukzaligverklaring van het kind, maar alleen over een crimineel proces, door een wettig vorst in zijn eigen land in zake van moord gevoerd. In geen anderen zin werd dan ook later de uitspraak ten

gunste van het proces van den Bisschop gedaan. Vandaar dan ook dat de Bisschop, evenals hij in zijn hoedanigheid van wettig vorst van Trente in zijn eigen gebied kon doorgaan met de processen en het onderzoek betreffende de joden wier proces nog niet geëindigd was, zelfs nadat Sixtux IV de zaak voor zijn rechtbank had beroepen (en hierin werd de Bisschop ook in 't gelijk gesteld), zoo kon hij ook, streng gesproken, weigeren dat de zaak ergens anders in beroep kwam als bij den Keizer, wiens wereldlijke macht hij erkende.

Men moet niet vergeten dat het gebeurde voorviel in het leenroerig tijdperk. De Bisschop van Trente had, als wereldlijk vorst, de investituur van den Keizer ontvangen, en was dus in tijdelijke of wereldlijke aangelegenheden alleen rekenschap schuldig aan den Keizer, die zijn leenheer was.

Maar er waren twee redenen om welke de zaak noodwendiger wijze te Rome behandeld werd. De eerste was, dat in den beginne de Bisschop en al de inwoners van Trente er niet aan twijfelden, dat, wanneer de moord bewezen was, daarom reeds en zonder iets meer de marteldood zou bewezen zijn en het kind alzoo gelukzalig zou verklaard worden, hetgeen, natuurlijk, nergens anders als te Rome kon geschieden. In de tweede plaats, welke ook de aard der zaak mocht zijn, daar hier het werk van een vorst moest beoordeeld worden die tevens Bisschop was, en haar te oordeelen tegenover zulke machtige tegenstanders en zelfs tegenover den Pauselijken Commissaris, kon men geen enkelen Rechterstoel vinden die onomkoopbaarder en competenter was dan de Heilige Stoel, zooals de uitslag dan ook bewees. In deze zaak nam geheel Europa deel en stelde er het hoogste belang in, daar de Joden in 't spel waren die toen, evenals nu, zich verbazend weerden, veel meer dan in veel belangrijker zaken de goedmoedige Christenen weten te doen. Dezen toch kunnen overal verdreven, verbannen, voor de rechtbank gesleept, gekweld, gestolen, vermoord worden, zonder dat voor hen een dagblad, een comité in de bres springt of een vinger verroerd wordt. En het is zelf nog een groote genade wanneer de gekwelde Christenen soms nog niet door zekere goede lui van onvoorzichtigheid en uitdaging beschuldigd worden, al doen zij ook niets anders dan zich op eerlijke wijze verdedigen. Wan-

neer het daarentegen joden betreft, dan schijnt het of het den oogappel van Europa geldt.

Te merkwaardig om met stilzwijgen te worden voorbijgegaan is de brief, die te Weenen bewaard moet worden en in de Collectanea op n. 182 vermeld wordt, door den beroemden Pomponius Leto (die sommigen voor een godslasteraar willen doen doorgaan omdat hij een te groote bewonderaar was van de heidensche oude letterkunde) den 14 Juli 1478 uit Rome aan Bisschop Hinderbach geschreven, waarin «hij zich met hem verheugde «over de op de joden behaalde overwinning. Hij staat er ver«wonderd over dat de joden hem (den Bisschop) niet hebben over«wonnen door al het geld dat zij hebben uitgegeven. Hij schrijft «die overwinning vooral toe aan den volijverigen Approvino, ge«steund door den ijver, de geestkracht en de standvastigheid van den «Bisschop zelven Hij eindigt met de aankondiging van verzen te willen maken op den Gelukz. Simon.» Want van toen af en reeds voor het proces, dat later gemaakt werd over zijne mirakelen, vereerden allen den Kleinen Simon van Trente als Gelukzalig en Martelaar en baden zij tot hem. Ook de beroemde Platina hield zich veel met het proces bezig en behoorde steeds onder de ijverigste vereerders van den G. Simoncino. Hier omtrent hebben wij den brief van den 16 April 1478 van Approvino aan Hinderbach, waarin hij (C. 152) «Platino prijst, die zich in deze zaak veel «moeite gaf en zich geheel en al bereid toonde ten gunste van «den heer Bisschop van Trente.» Evenals in Verona had de Commissaris ook in Rome eenige onbillijke vervolgingen uit te staan tijdens het verloop van dit proces, zooals men leest in een brief van Rothaler van 28 Maart 1477 aan Hinderbach (D. 232) waar men leest dat: «terwijl de Joden hem in zijn huis gingen raadge«ven, zij er met steenworpen uit verdreven werden. Daardoor wer«den de joden gedwongen een tuin te koopen achter het huis van «den Commissaris, ten einde vrijen toegang tot hem te hebben, «welken tuin Platina Aceldama noemt; en Platina is bezig «met een groote geschiedenis te schrijven enz.»

Nadat de zaak contradictoir tusschen beide partijen besproken en onderzocht was, gaf Sixtus IV eindelijk den 20 Juni 1478, na vier jaren, een vonnis ten gunste van den Bisschop, door een aan dezen gerichte brief, die te lang is om hier vermeld te worden, maar die men in genoemde dissertazione kan lezen, en waarin hij zegt dat het proces van Trente rechtmatig en recht-

vaardig gedaan is (rite et recto factum.). Hij beval hem verder twee dingen aan: ten eerste voor alles dat, aangezien er nog niet over de mirakelen en de gelukzaligverklaring van het kind gesproken was, hij zou zorgen voor de naleving der Kerkelijke wetten in deze. Vervolgens (wat de Pausen altijd aanbevalen en zullen aanbevelen, en zooals altijd goede Christenen deden en zullen doen), dat geen enkele privaatpersoon zou meenen dat het hem vrijstaat de joden in hun persoon of in hunne goederen te benadeelen. En zoo eindigde het proces betreffende den moord van den G. Simoncino. Dit bestaat in werkelijkheid uit drie processen: dat van den bisschop van Trente, dat van den pauselijken Commissaris en dat van Paus Sixtus IV, die ten gunste van de overwinning der waarheid uitspraak deed, welke waarheid te meer bewezen werd, hoe meer zij betwist werd door de joden en hunne helpers.

Daar er steeds nieuwe mirakelen op het graf van den G. Simoncino plaats hadden en zijn vereering zich meer en meer verspreidde, zond Sixtus IV, bij zijn Bul van 1480 (D. 204) drie kardinalen en drie Bisschoppen naar Trente ten behoeve van het proces over de mirakelen, die later door den Paus werden goedgekeurd en daardoor tevens ook de eeredienst van den G. Simoncino, die later ook door Gregorius XIII in het martyrologium romanum werd geplaatst. Deze korte aanteekeningen hierover mogen volstaan, wie er meer van wil weten kan o. a. de dissertatie van Bonelli en het werk de Canonizatione Sanctorum van Benedictus XIV nalezen. Derhalve waren er vier verschillende processen over deze gebeurtenis gemaakt, dat ook in de XV eeuw den geest, het verstand en de pennen in beslag nam van de uitstekendste toen levende rechtsgeleerden, geschiedschrijvers, dichters en letterkundigen.

Hierbij moeten wij nog opmerken dat (even als het altijd gaat wanneer men ijverig iets naspoort, men ook terzelfder tijd veel andere dingen vindt) dank zij dit eene proces van Trente er zeer zekere en vastbewezen aanwijzingen aan het licht kwamen van ontelbare andere soortgelijke moorden in diezelfde eeuw door de joden bedreven, zoowel in Duitschland als in Italië. En het kan ook niet anders zijn, daar, zooals nu bewezen is, die moorden noodzakelijk zijn voor den joodschen eeredienst, en al worden zij ook niet altijd bekend, dit niet is omdat zij niet bedreven worden, maar omdat zij niet ontdekt worden. Het zou een lang en vervelend werk zijn,

ze allen op te noemen. Wie zich de moeite zou willen geven ze op te sporen zoowel uit deze processen als uit andere gelijktijdige gedenkschriften, zou ze zeker bij honderden vinden, behalve die welke nog begraven blijven in de geschriften van de gemeentelijke archieven; van velen dezer werden ons mededeelingen gedaan door welwillende archivarissen en bibliothecarissen. Maar wij behoeven hier niet langer bij stil te staan. 't Is voldoende er op te wijzen dat alleen Israël Wolfang er verscheidene openbaarde die tijdens zijn leven bedreven waren in Hendius (Hessen), Franfort, Regensburg en elders in Duitschland; in Padua, Mestre, Serravalle en Bornio in Italië; van alle welke moorden hij de omstandigheden en de redenen verhaalde in alles overeenstemmende met die welke dien van Trente veroorzaakten en vergezelden.

Het aantal steden en dorpen in Italië zoowel als daarbuiten, waar men, evenals te Trente voor den G. Simoncino, voor andere door de joden vermoorde kinderen groote godsvrucht heeft, en waar ook mirakelen op hun graven gebeurden en waar men de Mis en het Officie heeft, door den H. Stoel goedgekeurd, is overgroot. Het is voldoende hierover de Bollandisten te raadplegen, vooral op den dag van 17 April van den Beato Rodulpho puero a Judaeis Ucciso Bernae in Elvetia (de G. Knaap Rodolf, door de joden gedood te Bern in Zwitserland).

De Bollandisten vermelden in hun Acta Sanctorum nog de volgende ritueele moorden door de Joden op kinderen gepleegd:

Willem van Norwich (1144) deel III v. Maart, blz. 590; Rodbert, te Londen (1181), Ibid. vol. III, Maart blz. 591. H. Richard van Parijs (1179) dl. III v. Maart blz. 591; H. Hugo van Lincoln (1255); Moord te Ravensburg in Wurtemburg (1429) dl. III van April, blz. 978; Walkirch in Elzas (1503) dl. II v. April 839; Moord in Tyrnau (1520 Ibid; Ibid te Szydlow (1590) Ibid dl. III v. April 839; Moord in Wilna (1592) Ibid dl. II van Juli; Moord bij Szydlow (1597) Ibid dl. III van April blz 839; in Podlachije (1598) Ibid dl. II v. April, blz. 835.

En deze zijn niet de eenigen. Ik heb tot 106 van die moorden kunnen bijeenverzamelen, waarvan hier nog eenige mogen volgen:

Kind te Gloccster gekruisigd (1160), bij Rob. du Mont Saint-Michel, *Monum. Germ. Hist* VI blz. 520; H. Hendricus van Wurtemburg (1220); Moord te Munchen (1225) Meichelberg. *Geschied. van*

Freisingen dl. II blz. 94; Moord te Norwich (1235) Matthieu de Paris, *Grande Chronique*, dl. IV blz. 94; Drie kinderen te Fulda (1236) *Kroniek van Alb.* van Strassburg; Moord te Londen (1239) Math. de Paris, *Op citat* IV blz. 433; te Norwich (1240) Ibid V 39; Kind te Northampton gekruisigd (1279); 2 kinderen te Londen (1279) Flor. v. Worcester, *Chron.* blz. 222; Ibid te Londen (1257 Cluverius, *Epitom. Histor.* bl. 541; Saragossa, kind gekruisigd (1250) Johanna Leut. De *Pseudo Messia* blz. 33. te Orsowa Thom. de Cantimbré *De Ratione Vitae* II en XXXX. Weissemburg (1260) *Annalen van Colmar; Pforzheim* (1261) Ibid; Munchen (1282) Raderus, *Bavaria Sacra* II 315; Mainz (1263) Baronius en *Annalen van Colmar;* Munchen (1285), Raderus, *Bav. Sacr.* II 315; H. Werner in Oberwesel (1286), Deze wordt o. a. vermeld in het in mijn bezit zijnde werkje *Fasti Mariani* reeds vroeger aangehaald; Bern (1287) H. Mures, *Helvetia Sancta*; Remken in Duitschland (1302) *Annales van Colmar II.* 32. Wizzens in Thuringen (1303) Histor. Landgr. van Thuringen. Praag (1305) J. Dubraive. Hist de Bohemia IXVIII; Annecy (1311) Denys de Saint Martin, *Gallia Christ.* II 723; Ueberlingen in Baden (1331) J. Vitoduran, *Chroniek* Hendrik van Munchen (1345) Raderus, *Op. Cit.* Kind te Messina gekruisigd (1347); Hagenbach in Swaben (1380) Mart. Crusius, *Annal van Swaben III.* lib. V. Zes kinderen te Regensburg (1429?) Raderus, *Bav. Sacra* III 174; Savona (1452) Alph Spina. *De bello judaeor.* Lib III. Consider 7. Gelukz. Andreas, Inn. bij Insbruck, (1462) paus Benedictus XIV.; Gelukz. Conrad, (1476) Baronius en Bartolocci, Vincenza, (1485 S. Laurentino. Benedict XIV, in de Bul. *Beatus Andreas*, Castilië (1454) Alps Spin *Op cit.* Guardia bij Toledo (1490) o. a. vermeld in prof. Hefele *kardinal Ximenes*; vrouw te Sepulveda in Oud-Castilie (1463) Calmenarès, *Hist de Sejovia*; Gel. Sebastianus van Porto-Buffalo (1480). Sapperfeld in Beieren (1540) Raderus. *Op. Cit* III 176. Enz. enz. enz.

Onze lijst vermeldt er 106, en hoevele zijn onbekend gebleven, en hoevele liggen er nog verborgen in de kronieken en documenten in Archieven enz. die nimmer zijn nagezocht. Maar dit lijstje, waarvan de feiten door geloofwaardige schrijvers zijn geboekstaafd, spreken luider dan lange betoogen het zouden kunnen doen.

Wij mogen hier ook niet verzwijgen dat de Republiek Venetië, die in het proces van den G. Simoncino zich al te angstvallig en voorzichtig en zelfs vijandig had betoond (het blijkt uit de documenten dat de joden daar toen veel te zeggen hadden) en niet wilde gelooven aan zulke boosheid der joden, zich gedwon-

gen zag om den 4 Juli 1480 op het St. Marcusplein drie joden Servadio, Jacob van Keulen en Mozes, levend te doen verbranden als zijnde schuldig aan kindermoord, op dezelfde wijze als te Trente, op Sebastianus (thans de G. Sebastianus) van Porto Buffalo in het gebied van Bergamo bedreven. Van de andere medeplichtigen hing Jacob zich in de gevangenis op, Lazzaro en anderen stierven in de gevangenis, Elias vluchtte. Hierover kan men lezen het lange en schoone verhaal van Cornelius Flaminius, Senator van Venetië, in zijn werk: de Cultu B. Simonis pueri apud Venetos Tridenti 1765; en in den Martyrium Sebastiani novelli (d. w. z. nieuwe martelaar) trucidati a perfidis iudaeis. Verder geeft de H. Agobardus, bisschop van Lyon, in zijn werken De Insolentia judaeorum en De Judaicis Superstitionibus een aantal moorden aan door de joden bedreven of beproefd (waarvan de oudste geschiedkundig bekende tot het begin der 8ste eeuw opklimmen.)

En hiermede eindigen wij het zoo beroemde proces van Trente.

De lezers kunnen nu oordeelen waar de waarheid moet gevonden worden; in de enkele bladzijden die Dr. Frank aan deze gewichtige zaak wijdt, of in de breedvoerige bespreking, met opgave van bewijsstukken enz. enz. die wij, de *C. C.* op den voet volgende, er over gaven.

Wanneer ooit een geschiedkundig feit vast en overtuigend bewezen is, dan is het wel dat van den ritueelen moord van Trente, waarbij zich een groot aantal soortgelijke feiten aansluiten.

VI.

Onthulingen van den ex-Rabbijn uit Moldavië (1803.)

Breedvoerig hebben wij het proces van Trente behandeld en uit de eensluidende verklaringen der Joden, aan dezen moord plichtig, vernomen dat, het christenbloed voor hen noodzakelijk is voor de viering hunner godsdienstige feesten. Uit die verklaringen hebben wij tevens vernomen dat die moorden in de 15e eeuw zóó algemeen waren, in Duitschland en Italië (en ook in andere landen), dat de beschuldigden er een aantal opnoemden, waarvan de geschiedenis, voor zoo verre bekend is, geen melding maakt. Wij hebben eindelijk een lijstje gegeven van eenige dier moorden, met vermelding van de bronnen waaruit men

de feiten getrokken heeft en die men nog kan nagaan en nalezen. Eindelijk hebben wij gezien dat verscheidene van die onschuldige door de joden vermoorde kinderen door de H. Kerk onder de gelukzaligen werden opgenomen, welke omstandigheid alleen reeds voldoende moest zijn om aan de waarachtigheid er van te gelooven, daar men weet met welke pijnlijke nauwkeurigheid het proces der heiligverklaringen door de Kerk gevoerd wordt. Het is ons dan ook onverklaarbaar hoe Dr. Frank, een katholiek priester, over deze omstandigheid zoo luchtig kan heengaan en mirakelen ontkent, die door de Kerk als waarachtig en echt erkend zijn. Wij veronderstellen en vertrouwen dat onze lezers wat meer waarde zullen hechten aan de uitspraken der Pausen, in zake deze heiligverklaringen of gelukzaligsprekingen.

Misschien zal deze of gene ongeloovige of al te sceptieke lezer zeggen: «nu, dat kan alles waar zijn, maar die feiten vallen alle voor in de duistere middeneeuwen; in onze dagen kan zoo iets niet voorvallen en de joden van onzen tijd zullen die afschuwelijke gebruiken niet meer volgen.»

Duistere middeneeuwen! Ja, dat is het gewone argument. Maar die middeneeuwen waren niet zoo onwetend, zoo dom, zoo domperachtig als men van zekere zijde wel gelieft te beweren. Het proces viel voor op het einde der 15e eeuw, toen de Renaissance een algemeene herleving van wetenschappen bracht, toen honderden en honderden groote mannen, schrijvers, rechtsgeleerden, dichters, geschiedschrijvers werkten en zwoegden en de wereld met onschatbare werken verrijkten; de eeuw waarin de boekdrukkunst uitgevonden, Amerika ontdekt werd.

Maar ook de 16e, de 17e en de 18e eeuw zagen ritueele moorden plegen en wij zullen nu aantoonen, door het proces van Damascus, dat ook op het einde van de eerste helft der 19e eeuw (1840) een ritueele moord te Damascus werd gepleegd, en bij de bespreking van dat proces zullen wij een menigte dergelijke feiten uit denzelfden tijd ontmoeten. Eindelijk zal de moord van Tisza Eslar (1882), en wat meer zal behandeld worden, doen zien dat het Christenbloed tot op onze dagen noodzakelijk is voor de goede viering der Joodsche godsdienstige feesten. Alvorens evenwel den moord van Damascus te bespreken, moeten wij eerst stilstaan bij de hoogst belangrijke onthullingen door een bekeerden Rabbijn over dit gebruik van Christenbloed gedaan. Wij volgen wederom de *C. C.* op den voet.

Evenals wij van het bloedige Paschen der Joden uit 1474 een nauwkeurige beschrijving hebben in het Proces van Trente, en van dat van 1840, dat wij ter zijner plaatse zullen beschrijven, uit het Proces van Damascus (welke beide processen in substantie verwonderlijk met elkander overeenstemmen), zegt de *C. C.*, zoo hebben wij een soortgelijke onthulling over dat van de 18e en het begin der 19e eeuw van een zekeren Neofitus, een Grieksche monnik, gewezen rabbijn van Moldavië. Deze moet zeker omstreeks het einde van 1765 geboren zijn, want Christen geworden zijnde in de schismatieke Grieksche Kerk op den leeftijd van 33 jaren, gaf hij in 1803 in de Moldaafsche taal een boekje in 't licht dat in het Arabisch en in 1834 ook in 't Grieksch vertaald werd [1]) onder den titel: Ondergang van den joodschen godsdienst; derde druk; door Ioannes di Giorgio, vertaler uit het Moldaafsch, 1834, Napoli di Romania (Nauplia) waarin ook hij al de geheimen van het bloedig Paschen zijner vroegere geloofsgenooten onthult. Maar niettegenstaande de drie uitgaven zouden deze onthullingen als niet gedaan zijn, dank zij de joden, die bijna al de exemplaren er van vernietigden, wanneer niet Achile Laurent een kort uittreksel er van gegeven had op blz. 378 en volg. van het tweede deel van zijn werk, getiteld: Relation historique des Affaires de Syrie depuis 1840 jusqu'au 1842: Statistique générale du Mont-Libanon et Procedure complète dirigée en 1840 contre les Juifs de Damas à la suite de la disparition du Père Thomas, publiées d'après les documents recuellis en Turquie, en Egypte et en Syrie par Achille Laurent, membre de la Société Orientale.

Dr. Frank steekt een weinig den draak met Laurent, en zijn vertaler met ons, omdat wij spraken over het doen verdwijnen door de Joden van de werken, waarin de geheimen van hun godsdienstige feesten worden onthuld. Onze lezers zullen, hopen wij, er anders over denken.

Maar, jammer genoeg, ook dit werk van Laurent, tegenwoor-

1. Van dit zeer zeldzame werkje verschoen ook een Nederlandsche vertaling, onder den titel: Het Christenbloed bij de joodsche ritueele gebruiken der moderne Synagoge. Onthullingen van den ex-rabbijn Neofitus, Grieksch Kloosterling. Leiden 1883. Dit werkje, waarover men niet meer hoort spreken, en waarvan een exemplaar in mijn bezit is, geeft alleen datgene wat betrekking heeft op het ritueel gebruik van Christenbloed bij de Joden, zooals verder uit deze artikelen zal blijken.

dig om de bovenaangegeven reden allerzeldzaamst, zou als niet geschreven te beschouwen zijn, indien niet Des Mousseaux het voornaamste er van had overgenomen in zijn werk: Le Juif, le Judaïsme et la judaisation des peuples chrétiens: Paris: Plon 1869. Dit werk, ofschoon ook zeer zeldzaam en geheel uitverkocht, is evenwel gemakkelijker te vinden dan het uiterst zeldzame werk van Laurent en het onvindbare van den gewezen Moldaafschen rabbijn.

Van het werk van Gouguenot Des Mousseaux bezit ik een exemplaar, waaraan ik misschien nog wel een en ander zal ontleenen.

't Is niet onwaarschijnlijk dat tegen het werk van Laurent dezelfde middelen werden in 't werk gesteld welke hij zegt dat tegen dat van den ex-rabbijn werden gebezigd, zeggende: «Niettegenstaande de drie uitgaven, is dit werk uiterst zeldzaam; en men gelooft dat de joden het doen verdwijnen. «En inderdaad; want ofschoon wij na veel nasporingen er slechts één exemplaar van hebben kunnen vinden (en dat is juist datgene wat hij aan zijn broeder gaf, zooals blijkt uit de bijgevoegde autograaf), kwamen wij niettemin te weten dat het bestaan van dit werk van Laurent zelfs onbekend is bij zeer kundige bewaarders van bibliotheken, die ruim voorzien zijn van alle moderne en geleerde geschiedwerken, zooals ook dat van Laurent, lid van het Oostersche gezelschap, er een is. En zulks kan niet gebeurd zijn met een, nog zoo nieuw, zoo geleerd en zoo belangwekkend boek, zonder een geheime hand die natuurlijk vijandig is aan zulke belangrijke anti-joodsche mededeelingen als daarin vervat zijn, vooral met betrekking op een joodschen moord, die reeds in 1840 zooveel opzien in het Oosten en het Westen maakte, waarmede de geheele Diplomatie van Syrië en Constantinopel zich bemoeide en die, niettegenstaande dat, nu reeds bijna vergeten is. Maar dat is geen wonder. Want meer dan met iets anders bemoeide zich met dat feit de «Alliance Israélite,» een zeer machtige maatschappij van onderlinge hulp onder de joden, gesticht en bestuurd door den onlangs overleden jood Crémieux, die in zijn dagen tegelijkertijd Groot-Meester was der Fransche Vrijmetselarij en Minister van Justitie van het Fransche volk. Door de «Alliance» gesteund en met een goed voorziene portefeuille begaf hij zich met een anderen jood, Mozes Montefiori, uit naam van alle Israëlieten naar het Oosten, waar hij er niet alleen in slaagde om van die feile magistratuur aldaar niet alleen gratie te verkrijgen voor de reeds

ter dood veroordeelde moordenaars van P. Thomas da Calingiano, maar ook de terugroeping van den Franschen Consul, die in dat proces (niettegenstaande men toen onder de regeering van Louis Philippe was) niet minder dan de andere consuls zijn plicht had gedaan, zooals wij later zullen verhalen.

Henri Desportes zegt, dat het rapport door den Franschen Consul over deze zaak naar Parijs opgezonden en dat in het nationale archief werd bewaard, daaruit verdwenen is toen Crémieux Minister van Justitie was. Is dit waar, dan bewijst zulks opnieuw dat de Joden alles verdonkeremanen wat eenig licht kan verspreiden over hun godsdienstige gebruiken.

Ter opluistering van hetgeen wij vernomen hebben uit de verhooren der joden van Trente en als klaarblijkelijk bewijs voor het nog tegenwoordig bestaand gebruik van het bloedig joodsche Paschen, zullen wij uit het aangehaalde werk van Laurent de zeer belangrijke en afdoende verklaring van den ex-rabbijn van Moldavië overnemen betreffende het bloedige Paschen van de joden uit zijn land in den loop der 19e eeuw. Hij zegt dan in het eerste hoofdstuk van zijn boekje, dat:

„Vele auteurs hebben geschreven over de joden en hunne dwalingen. Maar nergens heb ik het wreede geheim dat de joden onder elkander bewaren, vermeld gevonden. En wanneer iemand er ook al iets van aanraakt, dan was het alleen om te zeggen dat de joden Christenen vermoorden en hun bloed namen; hetgeen veel joden bekend hebben. Maar nergens heb ik vermeld gevonden wat de joden met dat bloed doen. Maar wat mij betreft, die door de genade Gods het Sacrament des Doopsels heb ontvangen, zoo zal ik, die Rabbijn was en Meester onder de joden, ik, die hun geheimen kende, ik, die ze zoo geheim heb gehouden tot op den dag van mijn Doopsel, ik zal ze nu met goede bewijzen en goede getuigenissen bekend maken om nuttig aan de Christenen te zijn.

„Voor alles dient men te weten dat dit geheim niet aan alle joden bekend is, maar alleen aan de Rabbijnen, aan de Chakhmani (schriftgeleerden) aan de geletterden en aan de Farizeen, die zij Hasseidim noemen. Deze bewaren het geheim allerzorgvuldigst.

„Deze moorden van de joden op Christenen worden om drie redenen gedaan. In de eerste plaats om den grooten haat dien zij tegen de Christenen hebben; ten tweede: om de bijgeloovigheden en tooverkunsten, die zij met dit bloed bedrijven; ten derde (*en dit is een zaak die men oplettend moet beschouwen*) voor het vermoeden hetwelk de Rabbijnen hebben, dat Jesus, de Zoon van Maria, de

Messias kan zijn. En dit doet hen gelooven, dat, wanneer zij zich met dit bloed besproeien, zij zalig zullen worden."

Precies hetzelfde wat alle joden van Trente bekenden, n.l, dat Sanguis cristianorum multum confert saluti animarum ipsorum indaeorum. En dit zou niet te verklaren zijn zonder te veronderstellen dat de joden van Trente in 1475 zoowel als die van Moldavië in 1803 (en hetzelfde zullen wij ook zien bij de joden van Damascus in 1840) aannemen, zooals zeker ook de wijze thans levende joden moeten aannemen, dat de Messias reeds gekomen is, en dat Jesus Christus de Messias is. De joden, dit vermoedende en tevens wetende dat hun eeuwig geluk en dat hunner medegeloovigen, bewerkt moet worden door het Bloed van den Messias, hebben, om zich dat heil in elk geval en veronderstelling te verzekeren, van af de tijden van den Talmud van Babilon, aan geheel het ras de noodzakelijkheid of althans de nuttigheid ingeprent van het christenbloed in hunne voornaamste ceremoniën van de Besnijdenis en hun Paschen. En wanneer nu verder en na zooveel eeuwen de joden met de hun eigene halsstarrigheid voortgaan zich te bedienen van het bloed van christenkinderen, dan bewijst dat hoe zeer dit vermoeden van de komst van den Messias moet ingeworteld zijn, terwijl zij tevens voortgaan die zoo trouweloos te ontkennen. Het heeft er allen schijn van alsof zij, op de wijze van handelslui, twee kaarten uitspelen, zeggende:

"Als de Messias reeds gekomen is zullen wij ons zalig maken door het gebruik van christenbloed. Indien hij nog niet gekomen is zullen wij onze zaligheid niet bewerken door het gelijktijdig gebruik van het christenbloed, maar door het vrome werk van christenen te vermoorden."

Dat is waarlijk een krankzinnigheid en razernij, die reeds met andere ongelukken welke de joden zullen treffen, voorspeld is door Mozes in Hoofdstuk XXVIII van den Deuteronom: Dispergette Dominus in omnes populos. In gentibus quoque illis non quiesces. Dabit enim tibi Dominus cor pavidum et dificentes oculos et animam consumptam moerore. Et remanebitis panci numero. Et eris perditus in proverbium et fabulam omnibus populis; ut palpes in meridie; onmique tempore calumniam sustineas, et opprimaris in violentia. Percutiat te Dominus amentia et caecitate et furore mentis. (De Heer

zal u verspreiden onder alle volken. Ook onder deze volken zult gij geen rust vinden. De Heer zal u een vreesachtig hart geven en verzwakkende oogen, en een ziel die door droefheid versmacht. En er zullen er van u maar weinigen overblijven. En gij zult verloren zijn tot een spreekwoord en den spot van alle volken. Gij zult op den middag rondtasten (als een blinde) Gij zult ten allen tijd smaad hebben en geweld lijden, en de Heer zal u slaan met krankzinnigheid, verblindheid en razernij.)

Want is er wel grootere verblindheid, krankzinnigheid en razernij dan niet in Jesus Christus te gelooven en toch te gelooven dat men, volgens de Cabala, het eeuwige heil kan bekomen door het bloed te eten en te drinken van een vermoorden en in martelingen gestorven Christen?

Voor dit vermoeden der joden, ook van onzen tijd, dat de Messias misschien reeds gekomen is en dat de ware Messias is Jesus Christus de zoon van Maria, geeft de ex-Rabbijn van Moldavië een goede reden, als hij op blz. 387 zegt, «dat de Rabbijnen weten dat er geschreven staat: Cicli stupitevi ed in orridite, zegt de Heer, giacchéilmiopopoloha commessi duepeccati: ha abbondonato me fonte di acqua viva per iscavarsi cisterne. (Hemelen staat verbaast en vol afschuw, want mijn volk heeft twee zonden bedreven: het heeft mij, de bron van levend water, verlaten en zich putten gegraven.) De Rabbijnen kennen deze profetie zeer goed, en zeggen:

> «Dat Caïphas Jesus als den waren Messias erkende, ofschoon hij hem uit afgunst deed kruisigen. Maar de Rabbijnen willen Jesus Christus niet voor den Messias erkennen en nemen een middenweg. Wanneer een kind besneden wordt, neemt de Khakman (Schriftgeleerde, docter) een beker wijn en mengt er een druppel Christenbloed in en een anderen druppel van het bloed van het besneden kind. Als het mengsel gereed is, doopt de docter den pink er in en dezen twee maal in den mond van het kind brengende, zegt hij: *Ik heb het u gezegd, uw leven is in uw bloed.* De reden waarom men het bloed van het besneden joodsche kind en van het vermoorde Christenkind met elkander vermengt, is, dat de joden niet weten waarom de Profeet tot tweemaal toe gezegd heeft: *Ik heb hèt u gezegd dat in uw bloed uw leven is.* Wanneer de profeet met deze woorden zinspeelt op het bloed van Christus, dat de niet gedoopte kinderen uit het voorgeborchte (der Hel) haalde, dan zal het niet gedoopte kind gered kunnen worden door het bloed van den vermoorden Christen, die het doopsel ontving en wiens bloed door de joden

vergoten werd, even als dat van Christus, te midden van folteringen. Maar wanneer de Profeet daarentegen zinspeelt op het bloed van de besnijdenis, dan zal het kind gered worden door de kracht van zijn eigen bloed.„

„Met Paschen,„ aldus vervolgt de ex-Rabbijn, „wanneer zij hun ongezuurde brooden bereiden, maken de joden een brood apart, en na goed gevloekt en tot dronkenschap toe gedronken te hebben, is elke jood, zelfs het kleinste kind, gedwongen een weinig van dat ongezuurde brood te eten, dat bereid is met het bloed van een gemartelden Christen. Dit stukje brood moet ter grootte van een olijf zijn, en wordt *ephikoimon* genoemd. Bij den dood van een jood neemt de Rabbi het wit van een ei, doet er een weing bloed van een gemartelden Christen bij, besproeit met dit mengsel de plaats waar het hart van den doode is en spreekt de woorden van Ezechiel uit: „Ik zal bloed over u uitstorten (*Ezechiel zegt hier: zuiver water, maar niet bloed; maar voor de strenggeloovige joden zijn dergelijke vervalschingen slechts vrome werken*) en gij zult gezuiverd worden, en ik zal u reinigen van al uwe smetten. Bovendien bedrijven de joden op het feest van 15 Adar (Februari dat gevierd wordt ter herinnering aan Mardocheus en van Ester, die de joden bevrijdden uit de banden van Aman, welk feest zij *Purim* noemen,) een moord in herinnering aan Aman. En wanneer zij er in slagen een Christen te dooden, maakt de Rabbijn brooden met honig, van driehoekigen vorm en doet er wat Christenbloed in, en wanneer hij vrienden onder de Christenen heeft, zendt hij er hun van ten geschenke

En hetzelfde doen ook in Italië de joden onder ons, zegt de *C.C.* En wij kennen Christenen aan welke de joden jaarlijks dit mooie geschenk zenden als teeken van goede buurschap.

„Bij dit Purimfeest schijnen alle joden razend en dol te zijn Zij trachten zich dan meester te maken van een Christenkind en houden dat opgesloten tot aan Paschen, dat kort na het *Purim* komt teneinde versch Christenbloed te hebben. Voor de ongezuurde brooden die dienst moeten doen bij het *Purim*feest, is het Christenbloed niet noodzakelijk; 't is alleen noodzakelijk dat de joden bij die gelegenheid zoeken een Christen te dooden ter herinnering aan Aman. Maar voor het Paaschfeest moeten de joden een Christen pijnigen, zooals eertijds Christus gepijnigd werd Hiervoor zoeken zij kinderen, in navolging van Christus, die onschuldig was.

„Ten einde mij te regelen naar het voorschrift van Salomon die zegt: *Non nascondete in misteri.* (Houdt de geheimen niet verborgen,) zal ik nog spreken over de reden van den driehoekigen vorm dien de joden aan de ongezuurde brooden van het *Purim*feest geven.

Deze driehoekige brooden, van honig en Christenbloed gemaakt, worden aldus bereid om den spot te drijven met de Christenen, die in de H. Drievuldigheid gelooven.»

Terwijl wij dit schrijven over het joodsche feest van Purim, dat elk jaar in alle Ghetto's gevierd wordt ter herinnering aan Mardocheus die Aman verdreef, ontvangen wij ('t is de *C. C.* die altijd aan het woord is) no 1 van de loopende maand Maart van den «Univers Israélite» van Parijs, waar wij op blz. 366 lezen:

»Wij (joden) zullen in deze dagen van het *Purim*-feest het Boek Ester lezen. Wij zien dat (*na de bestraffing van Aman*) het joodsche volk een groot aantal zijner vijanden vermoordde.» En op blz 369. »De Talmud beweert dat wij het *Purim*-feest zoo goed moeten vieren, dat geen jood meer onderscheid (*door zijn dronkenschap*) kan maken tusschen: *Gezegend zij Mardocheus* en *Gevloekt zij Aman.*

»Wat? Prediken onze wijze geleerden ons dan soms de dronkenschap? Foei! Zij noodigen ons alleen uit tot vroolijkheid bij de flesch (*entre deux vins*).

En 't is een feit dat in geheel het Oosten (en wij gelooven ook in het Westen) dat op dien dag van het Purim-feest, dat kort voor het joodsche Paschen valt, alle joden razend en dol zijn, zooals zooeven de ex-Rabbijn van Moldavië van 1803 onthulde.

Deze gaat verder aldus voort:

»Ik maak hier geheimen openbaar, die nergens, in geen enkel boek der joden geschreven staan. Vooral dit gebruik om christenkinderen te dooden en zich van hun bloed te bedienen staat nergens geschreven. De familie-vaders en de Rabbijen deelden den ritus mondeling en bij overlevering aan hunne kinderen mede, die zij onder bedreiging der grootste verwenschingen bezweren, het geheim zelfs voor hunne vrouw te bewaren, zelfs al moesten zij er de vreeselijkste straffen en de grootste gevaren door beloopen. De Heer is mijn getuige, dat ik de waarheid spreek.»

»Toen ik den leeftijd van 13 jaren had bereikt, wanneer de joden gewoon zijn op het hoofd van den knaap een hoorn te plaatsen dien zij *tiphilon* noemen, als zinnebeeld van hun kracht, zeide mijn vader mij dat ik dien hoorn op mijn hoofd zou plaatsen, en toen onthulde hij mij het bloed-misterie; mij bij alle elementen bezwerende, dat geheim nooit te onthullen, zelfs niet aan mijn broeders: terwijl hij mij verscheidene malen herhaalde: *Wanneer gij getrouwd zult zijn en hoe groot het aantal uwer zoons ook mogen zijn, zult gij dit geheim niet aan*

allen ontdekken. Gij zult het slechts aan een enkelen ontdekken; n.l. aan diengenen die zich het verstandigst betoont, die de beste verwachtingen geeft en het standvastigst is in de werken van den godsdienst. Aan dien alleen zult gij zulke mededeeling doen. Hij verbood mij nog er ooit met eenige vrouw over te spreken. Moogt gij nooit, zoo zeide hij, een onderkomen op deze aarde vinden, mijn zoon, wanneer gij ooit dit geheim ontdekt, zelfs in 't geval dat gij u tot het christendom zoudt bekeeren. Wee u zoo gij het onthult.»

En merk wel op, dat deze feiten en gebruiken, ons door den ex-Rabbijn van Moldavië onthuld, geen goedje uit de middeneeuwen is, maar betrekking hebben op de godsdienstige gebruiken der joden in de 18e en 19e eeuw en in alles, wat betreft de bloedige Pascha, overeenkomstig met die uit de 15e eeuw, ons door het proces van Trente onthuld en met die welke het proces van Damascus van 1840 ons zal doen kennen. En het is derhalve natuurlijk, dat de joden altijd getracht hebben de sporen van zulke verpletterende getuigenissen, zooals men tegenwoordig ze noemt, altijd met alle middelen en tot elken prijs uit de wereld te doen verdwijnen, door de boeken te vernietigen waarin zij voorkomen. En niet alleen door de boeken te vernietigen maar ook om door fijne kunstgrepen te beletten dat er nieuwe geschreven worden. Ten dien einde bedienen zij zich van de onnoozele christenen zelven, die zij als marionetten in den dienst der joden laten dansen, met het gewone voorwendsel van slecht begrepen christelijke liefde. Deze verlangt wel, dat men tegenover de joden geen onrechtvaardigheid pleegt en dat men hun zelfs goed doet; maar zich niet verzet tegen de burgerlijke en geschiedkundige gerechtigheid als beteugelaarster van hunne mogelijke misdaden en openbaarster der feiten, tot leering van het algemeen. En dit alleen hebben wij tot heden gedaan, en daartoe alleen gebruik gemaakt van authentieke documenten.

Wij putten daar tot heden toe alleen het noodzakelijke uit, zoowel om de waarheid ons door het proces van Trente geopenbaard te onaantastbaarder te maken, als om de meening van het vermoeden die de joden altijd over de komst van den Messias, de waarheid van het Christendom en de kracht van het Bloed van Jesus Christus hadden meer en meer waarschijnlijk te maken. Zonder dit zou men ook niet kunnen verklaren hoe de joden, trots zooveel gevaren en zooveel straffen, verstokt blijven in het dooden van christenen en zich op zooveel manieren gebruiken van hun

bloed, ten einde een daad te doen die welgevallig is aan God en heilzaam voor hunne zielen. Daar dit bovendien zulk een barbaarsch en goddeloos gebruik is, en derhalve zoo ongeloofbaar voor de onnoozele christenen, is het niet te verwonderen dat het de joden gemakkelijk is gevallen en altijd zal vallen om het na te leven.

Dit gebruik is ook gemakkelijk te vermommen voor de joden zelven, die niet in het geheim zijn ingewijd, door het poeder van steen (waaraan Paulo Medici spreekt) en andere middelen, die gelijken op gedroogd bloed, dat gemakkelijk vervoerd en bijna onzichtbaar rondgedeeld kan worden aan de verschillende rabbijnen en de vroomste en godvruchtigste familievaders der verschillende Ghetto's. Wat men ons heden uit Damiate schrijft onder dagteekening van 2 Maart van dit jaar (1882), over de nieuwe kunstgreep door de joden van die landen aangewend om te beter de jacht, die zij op christen kinderen maken, te verbergen, heeft iets van 't ongeloofelijke. «De joden (zoo schrijft ons een zeer achtenswaardig persoon) en hieronder de vroomste en godvruchtigste familievaders, rooven ook Turksche kinderen, doopen ze daarop en als ze nauwelijks gedoopt zijn vermoorden zij ze, vangen het bloed op en drijven daar hun zaakjes mee;» en hij voegt er bij, dat men op dat oogenblik een proces aanhangig maakt over een dergelijk feit dat men zegt te Port Said te zijn voorgevallen juist tusschen de dagen van 10 en 15 van de pas afgeloopen maand Februari. Wanneer zij ze geldig doopen, gaan die kleine Turkjes ten minste naar den hemel, er, bij manier van spreken, door den duivel heengebracht. Wanneer dus op zooveel manieren deze praktijk zoo gemakkelijk wordt gemaakt, die voor hen zoo noodzakelijk en verplichtend is, en wanneer zulke authentieke documenten, zoowel uit verleden eeuwen als uit die zoo nabij ons bewijzen dat het naleven ervan altijd wordt voortgezet tot op onze dagen, dan weten wij niet of de zaak nog wel aan den minsten twijfel onderhevig is.

Behalve het verhaal door Achille Laurent over den moord van Damascus gegeven in zijn vroeger vermeld, maar thans zeer zeldzaam geworden werk, heeft de *C. C.* nog een ander werk over dezelfde gebeurtenis in handen gekregen, en wel een Italiaansch, onder den titel van: Relazione istorica del P. G. B. da Mondovi, M. A. C. contenente il compendio della vita del P. Tomasoda Calangiano di Sardegna, Missionario Apostalico Cappuccino; il Processo verbale di-

retto contro gli ebrei di Damasco nell' anno 1840 in seguito della disparizione del detto Padre ed i Ebraim Amarah suo servo; le note spiegative, i pezzi giuridici e la correspondenza ufficiale e privata relativa a quaesto processo, con altri documenti storici e fatti diversi uqualmente con cernenti gli ebrei. Volume unico. Terza edizione. Marsiglia 1852. (d. w. z. geschiedkundig verhaal van Pater G. B. da Mondovi Cappucijner Apostol. miss. bevattende een kort verslag van het leven van P. Thomas van Calangiano van Sardinië, Capp. Apost. Miss.; het proces-verbaal gevoerd tegen de joden van Damascus in het jaar 1840 tengevolge van de verdwijning van genoemden Pater en van diens bediende Ebraim Amarach; de verklarende aanteekeningen, de gerechtelijke stukken en de officieele en private correspondentie dit proces betreffende, andere geschiedkundige documenten verschillende feiten eveneens de joden betreffende. Een deel, Derde druk; Marseille 1852).

Wij geven deze uitvoerige titels eensdeels omdat zij ons reeds eenigszins het karakter en de waarde der schrijvers doen kennen, anderdeels opdat men de bronnen zou kunnen aanwijzen en misschien door een gelukkig toeval; een der werken in handen krijgen. Wij zeggen, een gelukkig toeval, want ook dit werk, dat een derden druk beleefde, is bijna onvindbaar, zooals alle werken die over het bloedgeheim der joden handelen.

Al die correspondenties, gerechtelijke documenten enz. enz. bevonden zich in origineel in de archieven van het ministerie van Buitenl. Zaken te Parijs, zooals Laurent getuigt, die ze voor zijn werk heeft gebruikt. Cremieux zal, toen hij minister was, er wel voor gezorgd hebben dat ze er uit verdwenen, zooals Des Portes zegt, dat hij gedaan heeft met het werk van Laurent.

Terwijl de *C. C.* hare onthullingen deed en gevorderd was aan de zaak van Damascus, ontving zij uit Alexandrië belangrijke mededeelingen over een nieuwen ritueelen moord, bedreven op een Griekschen knaap Fornaraki, waarover wij later zullen spreken. Tevens ontving zij van denzelfden correspondent nadere bijzonderheden over het onvindbare werkje van den ex-rabbijn van Moldavië, den lateren monnik Neofitus. In die correspondentie wordt o. a. gezegd:

> „Het (boekje van den ex-rabbijn) is een boekje klein van omvang, maar groot door de belangrijkheid der joodsche mysteriën

welke het verklaart, en ook door zijn buitengewone zeldzaamheid. Want, ofschoon het tweemaal in het Grieksch werd gedrukt, uit de origineele Moldaafsche taal overgezet, zooals hij zelf schrijft en er in 1833 twee drukken van verschenen in het Italiaansch, gedrukt te Napoli di Romania, in de drukkerij van Giovanni di Giorgio, en eindelijk een vertaling uit het Italiaansch in het Arabisch in 1867, zijn de exemplaren ervan toch uiterst zeldzaam, omdat de joden ze tegen goud betalen en verbranden. Men kan dus wel zeggen dat de exemplaren welke nog gevonden worden, zeer kostbaar zijn en dat hij, die er een bezit, al ware het ook in handschrift, een schat rijk is. De schrijver is zekere Teofitus of Nafitus, een geboren jood en onder zijn volk Kakam of Geleerde, Priester en Rabbijn geworden.

Van dit boekje ontving de *C. C.* van zijn correspondent een Italiaansche vertaling, waaruit de verdere mededeelingen over het bloedgebruik geput zijn. Reeds terstond verdient vermelding hetgeen de ex-rabbijn aan 't einde van zijn werkje zegt, n. l.:

»Wanneer een of ander boek, dat over dit bloedgeheim spreekt, in handen van christenen terecht komt, dan antwoorden de joden daar nooit rechtstreeks op, maar vergenoegen zich met te zeggen: *de joden vermoorden geen christenen, en het is hun verboden bloed te eten.*

't Is evenwel duidelijk, dat deze eerste bewering niets beteekent tegen het feit en het recht: het feit nl. van zooveel moorden door joden op christenen bedreven; en het recht, d. w. z. de rabbijnsche wet die hun in zooveel godsdienstige gebruiken en op zoo verschillende wijze het gebruik van christenbloed voorschrijft. Maar op die feiten en het recht, zoo vaak bewezen, antwoorden de joden nooit anders als door niets beteekenende tegenovergestelde en beleedigende beweringen over de onwetendheid en de kwade trouw der christenen. Zoo antwoordden de «Archives israëlites,» van 15 Dec. 1881, blz. 418 aan een Engelschman die in de «Manchester Guardian» (ten opzichte van de familie Baruch in Alexandrië «moord op Evangelistos Fornaraki») zeide, dat hij getuige van dergelijk feit was geweest, dat hij feiten en datums moest aangeven. Zij (de A. I.) verondersteldden dus, dat zulks tot dan toe nog nooit gedaan was. En zoo kan men altijd van meet of aan beginnen. Want in zulke zaken ontwijken de joden elke bespreking over feiten en datums; zich tevreden stellende met rondweg te ontkennen en grof te beleedigen: zich voorbehoudende

om onderhands te werken ten einde, zoo goed zij kunnen, de feiten en datums te doen verdwijnen.

De tweede reden, dat het den joden verboden is bloed te eten is gegrond op twee valsche veronderstellingen.

De eerste is, dat de joden niet tegen de wet mogen zondigen, en de tweede, de voornaamste, fondamentale, is, dat de moderne joden van de Verstrooiing nog volgelingen zijn van de wet van Mozes. Maar met deze hebben zij tegenwoordig zooveel te doen als met de christelijke wet. Want ofschoon feitelijk het tegenwoordige joodsche volk volgens den bloede van het oude afstamt, zoo is het toch niet van den zelfden godsdienst, dien het geheel en al in den talmudischen en rabbijnschen godsdienst veranderde. Daarom wekken zij ons medelijden op, wanneer wij bijna elken dag in hunne officieele dagbladen lezen hoe zij er zich op beroemen ons de voorschriften, de leerstellingen en mannen gegeven te hebben, waarop wij ons beroemen, zonder in aanmerking te nemen dat zij van die voorschriften, van die leerlingen, van die mannen, zijn afgevallen, om een nieuwe wet te volgen, die door hunne Rabbijnen is uitgevonden. En deze heeft, zooals wij reeds zeiden, zooveel met de Mozaïsche wet uit te staan als met het Christendom, dat de aanvulling is van de Mozaïsche wet. Zoo waren Abraham, Mozes en de andere aartsvaders en heiligen van de Oude Wet werkelijk christenen en geen joden op de tegenwoordige manier. Talmudisten en rabbijnsche joden, en geen joden van de Oude Wet (d. w. z. christenen) zijn de tegenwoordige joden van de Verstrooiing; joden van bloed en van ras maar niet van godsdienst.

Wij hebben dit gansche betoog der *C. C.* weergegeven, omdat het een afdoend antwoord is op de vooropzettingen van Dr. Frank in zijn verweerschrift voor de joden.

Ten slotte, zoo gaat de *C. C.* voort, zouden wij wel eens willen dat onze meer geleerde joden van den tegenwoordigen tijd, de Rabbi, de Arbib, de Levy's de Leviti, de Vitali, de Cohen's, de Sacerdoti en zooveel andere meesters in Israël, ons eens uitlegden, als zij kunnen, wat volgens hun oude Wet beteekent die Coshere Wijn dat Coshere Brood, die Coshere Kruidenierswaren en al dat Coshere of Ritueele dat wij elken dag op de vierde bladzijde van hun Hebreeuwsche bladen lezen en hunne joodsche winkels, vooral in Duitschland. [1]) Ziehier b.v.b. eenige advertenties uit het No. van 16 Maart 1882 van de «Archives

1, En ook in onze groote steden.

Israelites»: Kruidenierswinkel ten dienste van Israëlieten voor het Paaschfeest, Madame Haas belast zich met de ongezuurde brooden. En onmiddellijk daarop: Fabriek van voedingsmiddelen; producten voor het Paaschfeest. En in het No. van 2 Maart: Coshere wijn, (ritueele) voor het Pascha. En in het No. van 8 December: Aanbevolen huis: Coshere wijnen met certificaat van den Opper-Rabbijn. Er is geen advertentiebladzijde van deze joodsche bladen die, nu eens op deze, dan op gene wijze, nu eens in 't Hebreeuwsch, dan weer in de landstaal, handelszaken en de fabrikanten aanwijst waar de joden ritueel brood en ritueelen wijn of voor het Paaschfeest wel bereid, kunnen bekomen. En om de in de joodsche gebruiken weinig ervaren lezers in de war te brengen wordt het woord Cosher op verschillende wijzen geschreven: nu eens: Casher, dan Cosher of Kasher, of Kosher en dan weer eens anders. Maar wat beteekent dan, in 's hemels naam, o joden! uw ritueele wijn, uw ritueel brood? En wat nog erger is: met een certificaat van den Opper-Rabbijn? Dat Ritueel en dat Certificaat heeft, na al wat ons tot dusverre onthuld is door de joden zelven van de XVe en van de XIXe eeuw, allen schijn wijn te zijn, bereid met poeder van baksteen of tot poeder gewreven bloed, dat niet de Oude Wet, maar de tegenwoordige, die der joden, die getrouwe nalevers van de moderne bloedige gebruiken van het talmudische Pasha voorschrijft. Want wat zou anders die ritueele (Cosher) wijn beteekenen? Moet dat soms beteekenen goede of zuivere wijn? Maar als dat zoo is, waarom moet die gecertifieerd (goedgekeurd) zijn door den Opper-Rabbijn, in plaats van door een grooten en goeden wijnkenner en fijnproever? Ot drinken de joden soms geen goeden en zuiveren wijn behalve op hun Paaschfeest? Te meer daar men dat zelfde bijvoegelijk naamwoord Cosher of Ritueel ook in de advertenties en op de joodsche winkels, vooral in Duitschland, ziet toegepast op het Paaschbrood. Een duidelijk bewijs, dat de wijn en het brood voor het Paaschfeest ook tegenwoordig op een bijzondere wijze voor de joden worden bereid. Want voor het ongezuurde brood is een bijzondere kruiderij of een certificaat volstrekt niet noodig, daar het alleen er maar op aan komt dat men er geen gist of zuurdeesem in doet; het-

geen iedereen kan doen. En het zou waarlijk zonderling zijn, dat de tegenwoordige joden, onder onze eigen oogen en vertrouwende op onze zoogenaamde onwetendheid, in de voornaamste steden van Europa in het openbaar hun met bloed bereid brood en wijn durfden verkoopen, als zoodanig gewaarborgd door getuigschriften (litterae legalitatis) van hunne Rabbijnen, zooals wij reeds in de middeneeuwen vernamen uit het Proces van Trente. Maar, dat zou zóó vreemd niet zijn als het op 't eerste gezicht wel zou schijnen. Want alleen dan zouden tegenwoordig door de joden de bloedige godsdienstgebruiken niet meer worden opgevolgd, wanneer zij voor hen òf niet verplichtend waren, òf, in hun geloof, niet noodzakelijk waren voor hun geestelijk heil. Maar dewijl deze gebruiken, zooals aangetoond is, niet alleen verplichtend zijn, maar ook in hun dom en goddeloos geloof, noodzakelijk voor hun geestelijk heil, zoo vloeit daaruit de zekere gevolgtrekking, dat elke praktiseerende jood ze noodzakelijk ook thans moet opvolgen, zich daartoe bedienende van wijn en brood die Cosher of Ritueel zijn, of toebereid met poeder van christenbloed, in alle godsdienstige plechtigheid en vooral met Paschen, wanneer de Talmudische wet uitdrukkelijk het gebruik er van beveelt.

VII

De Moord van Damascus (1840).

Tot goed begrip van het proces van Damascus en vooral om de ware ritueele en talmudische reden te vatten, die de joden in 1840 er toe dreef om niet twee Christenkinderen te vermoorden, wier bloed voor hen in zooveel ritussen noodig is, maar twee volwassenen, n.l. Pater Thomas en zijn dienaar Ebrahim Amarah, wier bloed hen bij geen enkelen ritus van dienst kon zijn, maar alleen om een brutale uiting te geven aan hun haat tegen de Christenen, moeten wij eerst en voor alles den modernen ritus van het joodsche Purim-feest kennen, dat men tegenwoordig ook elk jaar viert en wel juist in de maand Adar of Februari, in welke de moord op P. Thomas werd gepleegd. In de eerste plaats is het eenieder uit het boek Esther bekend dat, nadat Aman opgehangen en Mardocheus dezen in zijn hoog ambt opgevolgd was, de joden onmiddellijk een groot bloedbad van meer dan vijf en zeventig duizend hunner vijanden in Susa en het geheele

rijk van Assuerus aanrichtten; reddentes eis (Esther, IX, 5) quod sibi paraverunt facere. hun (deze vijanden) betaald zettende wat dezen aan hen (de joden) voornemens waren te doen. En dat juist in die maand Adar of Februari, in welke het lot gedaan was (III. 71) in urnam quae hebraice dicitur Phur, Coram Aman, quo die et mense gens iudaeorum deberet interfici, exivit mensis duodecimus qui vocatur Adar. (werd het lot, dat in het Hebreeuwsch Phur genoemd wordt, in tegenwoordigheid van Aman geworpen over den dag en de maand, wanneer het volk der joden zou gedood worden, en het (lot) kwam uit op de twaalfde maand, die Adar genoemd wordt). Daarom werd besloten dat sedert dien die dagen voor de joden altijd feestdagen zouden zijn: welke (IX. 26) genoemd worden Phurim, dat wil zeggen Loten, omdat het lot (der joden) toen veranderde. Want in die dagen kwam over de vijanden der joden het lot van moord dat hun door hunne vijanden was toegedacht. En deze feesten van het Purim of van de lotgevallen worden tegenwoordig ook door de joden door een groote en algemeene dronkenschap gevierd, hun uitdrukkelijk door den Talmud en de Rabbijnen bevolen, zooals de «Univers Israelite» ons ook meldt in zijn no. van 1 Maart 1881, door ons vroeger medegedeeld. Wie een mooie authentieke beschrijving van deze dronkenschap, die de joden alle jaren vieren, en van derzelver vrome en godvruchtige ritus wil hebben, kan die vinden in den Bakbuk of Sepher Abakbuk, een zeer onbetamelijk rabbijnsch boek, dat aan de joden de ware manier leert waarop zij hun Purimfeest moeten vieren; van welk boek zich een handschrift bevindt in de Vaticaansche Bibliotheek, zooals wij vernemen van Bartolocci op blz. 693, dl. I van zijn Bibliotheca rabbinica, waar er ook een kort uittreksel van gegeven wordt. Wij kunnen evenwel volstaan met hier weer te geven wat de ex-rabbijn Paulo Medici (18e eeuw) in Hoofdst. 26 van zijn Riti e Costumi degli Ebrei, zegt:

„De Rabbijnen, zegt hij, bevelen dat op dien avond (van het „*Purimfeest*,) elke jood zich zoodanig bedrinke, dat het verstand „er door beneveld wordt, en dat niemand meer het gebruik der „rede heeft. Zij leggen dit in den Talmud (tractaat *Neghilàh* „Hoofdst. I blz. 2) met de volgende duidelijke woorden op: de „man is verplicht om zich op het Purim zoodanig

„te bedrinken dat hij niet meer weet te onderscheiden tusschen „Vervloekt zij Aman en gezegend zij Mardocheus.“ De Rabbijnen „zeggen niet: 't is prijzenswaardig, maar 't is een „verplichting; zoodat zij allen dwingen zich dronken te drinken.“ Opmerking verdient ook wat er op volgt, n.l. op gemelde plaats van den Talmud voegen de Rabbijnen er onmiddellijk aan toe, dat twee hunner, Rabba en Rabbi Zirà, met zooveel nauwkeurigheid dit voorschrift opvolgden, dat een hunner (Rabba), door den wijn bevangen, den anderen, die ook dronken was, vermoordde. Maar Rabba wekte den volgenden dag den doode op. Het volgende jaar zeide Rabba tot Rabbi Zirà: *Laat ons het Purimmaal gaan houden en ons bedrinken.* Maar Rabbi Zirà antwoordde hem: *Het wonder gebeurt niet altijd.* Uit deze fabel leest men, zoo niet wat anders, dat het bepaald een rabbijnsche leer is, dat alle joden verplicht zijn zich op genoemd feest dronken te drinken.“

De lezers zullen hier wel hebben opgemerkt dat de ex-Rabbijn Paulo Medici met dat zoo niet wat anders meende, dat men uit deze fabel nog wat anders kan trekken dan de enkele verplichting om zich dronken te drinken. 't Is niet onmogelijk dat hij met dat andere, dat verzwegen wordt en terzelfder tijd aangeduid naar aanleiding van een moord waarbij het mirakel niet zal plaats hebben, heeft willen zinspelen, op een wijze dat hij alleen door de joden kan begrepen worden, op datgene wat de ex-Rabbijn van Moldavië ons later zou openbaren, en wat hij ons, zooals wij reeds gezegd hebben, zonder omwegen verhaalde in zijn werkje, n.l. «dat het noodzakelijk is dat de joden, bij gelegenheid van het Purim-feest, trachten een christen te vermoorden ter herinnering aan Aman.»

Wij zullen nu den veelbesproken moord in 1840 door de Joden van Damascus op P. Thomas en zijn bediende gaan bespreken, evenwel zullen wij uit de C.C. overnemen de vertaling welke dit tijdschrift van zijn correspondent te Alexandrië ontving van het werkje van den ex-Rabbijn van Moldavië, voor zoo verre deze betrekking heeft op het Purim-feest der joden.

Dit verhaal is breedvoeriger dan dat wat Ach, Laurent ervan in zijn «Affaires de Syrie» geeft, en daarom moge het hier herhaald worden. De ex-rabbijn Neofitus of Nafitus zegt dan in Hoofdstuk 3 van zijn werkje het volgende:

„Bij dit feest, dat zij *Purim* noemen, nemen alle joden de ver„plichting op zich om zooveel christenen te rooven als zij kunnen, en

„voornamelijk kinderen. In dezen nacht (van het *Purim*, dooden zij „er evenwel slechts één (*kind of volwassene*), doende alsof zij Aman „dooden. En terwijl het lichaam van den gekeelden Christen op„gehangen is, bespotten allen het, veronderstellende dat zij het Aman „doen. Van het opgevangen bloed maakt de Rabbijn zekere met ho„ning geknecde brooden van driehoekigen vorm, niet om die zelven „te gebruiken, maar om ze aan hunne vrienden onder de Christe„nen te schenken. En hierbij moet opgemerkt worden dat, daar deze „handeling (het dooden van een christen, uitgevoerd wordt door allen „die zich in de Synagoge bevinden) ook vrouwen, kinderen en an„deren die niet toegelaten worden bij het bloedige Paschen, het „niet noodig is dat zij gedaan wordt onder wreede marteling; omdat „het bloed, hetwelke zij opvangen, slechts dient om er het *Zoete „Brood* van te maken. Dit wordt uitgedeeld onder de joden der „voornaamste families, die verplicht zijn het aan de christenen te „geven, wel te verstaan als een zeer kostbaar geschenk; en dit noemen „zij het *Purimbrood.*„

Met andere woorden: daar dit bloed van een volwassene is en niet van een kind, of, zoo ook al van een kind, dit niet ritueel is gedood, d. w. z. onder gruwzame marteling, zoo deugt het niet, d. w. z. dat het niet de cabalistische kracht heeft van nuttig te zijn voor het geestelijk heil van de zielen der joden, in hun godsdienstige gebruiken. Derhalve wordt dit Zoete Brood niet door de joden gegeten maar door de Christenen: of zoo men het al eet, dan geschiedt zulks niet uit godsvrucht maar uit gulzigheid zonder eenig cabalistisch nut voor de ziel. De ex-rabbijn vervolgt verder aldus:

„Door dit bloed, dat de joden in deze en andere dagen (n. l. „*met Paschen*) vergieten, ziet men duidelijk de profetie van „Jeremias (II, 34) bewaarheid: *In alis tuis inventus est sanguis ani„marum pauperum et innocentium.* (Aan de vleugden (uwer kleederen) „bevindt zich het bloed der armen en onschuldigen.) En duidelijker „nog bij Ezechiël (XXXIII, 25): *qui in sanguinem comeditis* (Daar gij „bloed eet). Zoo waar is het dat in dien nacht van het *Purimfeest* „er in de geheele wereld geen jood gevonden wordt die niet „dronken is en zelfs gek en razend, aldus de vervloeking van den „Profeet tot waarheid makende (Deuter. XXVIII 28): *Percutiat te „Dominus amentia et coecitate et furore mentis: et palpos in miridie „secut palpare solet coecus in tenebres, et non dirigas vias tuas.*„ (De Heer „zal u slaan met krankzinnigheid en blindheid en razernij; en gij „zult op den middag rondtasten zooals een blinde rondtast in de „duisternis, en gij zult uwe wegen niet weten te vinden). En door

„deze razernij aangetast, rooven de joden in die dagen van het „*Purim* alle christenkinderen die zij kunnen machtig worden en „houden ze opgesloten tot hun Paschen, dat niet ver van het *Purim* „is (*ongeveer een maand*). En op Paschen dooden zij ze allen op de „meest barbaarsche en gruwzame wijze (zooals den G. Simon van „Trente en zooveel andere), al het bloed er van verzamelende, hetzij „voor het ongezuurde brood, hetzij voor andere (godsdienstige) „handelingen gedurende het jaar. Want zij doordrenken met dat „bloed werg of katoen, dat zij later verbranden en waarvan zij de „asch (*het beruchte poeder van baksteen of de assche waarvan Leon Modena en Paolo Medici zeggen, de eerste uit sluwheid, de tweede uit voorzichtigheid of onwetendheid, de beteekenis te hebben van den slavenarbeid waartoe de Joden in Egypte gedwongen waren*) „in goed verzegelde flesschen in de Schatkamer der Synagoge bewaren, hetzij om „het naar hunne geloofsgenooten in verre landen te zenden, hetzij „om het aan de Rabbijnen ter hand te stellen wanneer deze het „vragen voor hunne godsdienstige handelingen (*van de Besnijdenis „en anderen.*)„

Wij zullen weldra in het Proces van Damascus zien, dat het bloed van P. Thomas in flesschen werd opgevangen en aan den Kakam of Rabbijn werd ter hand gesteld.

In 1888 bracht de candidaat-Rabbijn Max Bernheim, een kleinen knaap, die hij met lekkernijen op zijn kamer had gelokt, verscheidene insnijdingen toe (een soort besnijdenis) en ving het bloed op vloeipapier op, waarschijnlijk om dit te verbranden en zoo in 't bezit te geraken van de zoo begeerde asch van christenbloed. De rechtbank wilde in die daad natuurlijk geen ritueele bloedaftapping zien, maar veroordeelde Bernheim tot drie maanden gevangenisstraf wegens verwondingen. (!) Dr. Frank ontkent natuurlijk het feit, of verdraait het.

«Maar op dit Purimfeest hebben zij het alleen noodig, «zooals ik reeds gezegd heb, om het Zoet Brood te maken; «en daarom is een gedoode (vol wassene of kind) voldoende «om Aman te verbeelden. Maar wanneer in dit Purimfees «het christenbloed nergens anders toe dient dan voor het zoet «brood, en het daarom niet noodig is dat het verzameld wordt «door marteling van den lijder, dan is dat niet het geval voor «andere gebruiken en vooral voor het ongezuurde brood. Want «hiervoor is het noodig dat het bloed onder wreede martelingen «verzameld wordt, zooals hun vaderen deden met Jesus Christus

«in Zijn H. Lijden; en daarom dooden zij hen in hun feest der «ongezuurde brooden. En thans eindig ik het Purimfeest «met te verklaren waarom het Zoet Brood een driehoekigen «vorm heeft. De joden doen dit (het valt mij zwaar al de onge-«rechtigheden van mijn volk te openbaren; maar de Wijze Man «zegt: Gij zult de geheimen niet verbergen) uit «verachting voor het mysterie der H. Drievuldigheid. En wanneer «zij het ronddeelen vloeken zij op een gruwelijke wijze tegen dit «mysterie en bidden zij God dat Hij de christenen vernedere, die «er aan gelooven.»

De hier door den ex-Rabbijn beschreven gebruiken bestonden nog in het begin der vorige eeuw (1803) toen hij zijn boekje schreef.

Wij gaan nu over tot het Proces van Damascus, en daar het ons alleen te doen is om daaruit de bewijzen te putten voor het bestaan van den ritueelen moord, zullen wij over het feit zelve kort zijn; de bijzonderheden zullen trouwens uit de verhooren genoegzaam aan het licht komen.

Pater Thomas (in de wereld Francesco Antonio) werd omstreeks het jaar 1780 te Calangiano in de provincie Gallaca op het eiland Sardinië geboren. Zijn geslachtsnaam komt in de bescheiden niet voor en is dus niet bekend. Op achttienjarigen leeftijd trad hij in de orde der Cappucijnen en vertrok den 15 Januari 1807 van Rome naar de missie van Damascus, waar hij met onbezweken ijver zoowel voor het heil der zielen als voor dat der lichamen werkte, daar hij in den beginne door zijn ouders tot apotheker was opgeleid en zoo op geneeskundig gebied veel kennis had opgedaan. Hij was o. a. zeer ervaren in de koepokinenting, waarvan hij een groote voorstander was. Hij had in geheel Damascus, zoowel onder de christenen als onder Turken en Joden den naam van een zeer bekwaam en tevens zeer liefdevol en weldoend mensch te zijn. Men kwam dan ook niet alleen uit Damascus, maar ook uit andere plaatsen zijn raad veelvuldig inwinnen; de armen, omdat zij hem altijd bereid vonden hen kosteloos te helpen, de rijken, omdat zij een groot vertrouwen in zijn karakter zoowel als in zijn kennis stelden. Cherif Pacha, die later in dit proces zal genoemd worden, liet hem zelfs toe in de vrouwenvertrekken, waar anders niemand, zelfs niet de naaste verwanten, worden toegelaten. Vooral de joden waren het voorwerp zijner bijzondere liefde. Het volk vereerde hem als een ijverig missionaris en als een heilige.

In den avond van den 5en Februari (de maand Adar der joden, waarin het Purimfeest valt) werd de Pater in de jodenwijk geroepen om een kind in te enten. Hij ging er terstond heen, maar het kind te ziek vindende om het in te enten, wilde hij naar zijn klooster terugkeeren. In de nabijheid was het huis van Dáud (David) Harari, de vroomste van de joden van Damascus en door de christenen zelven gehouden voor wat zij gewoon zijn te noemen een christelijke jood en daardoor ook zeer bevriend met Pater Thomas. Uitgenoodigd zijnde om een oogenblik het huis van zijn goeden vriend (!) in te gaan, vond hij daar twee broeders van David, een oom van hen en twee andere van de aanzienlijkste joden van Damascus. Deze wierpen zich onverhoeds op den pater, stopten hem den mond met een doek toe, bonden hem handen en voeten en brachten hem in een van de straat gelegen kamer en bewaakten hem daar tot de nacht zou aangebroken zijn en zij hunne toebereidselen gemaakt hadden. Later kwam er nog een Rabbijn of Kakam bij. Men zond om den joodschen barbier Soliman en beval hem den pater de keel af te snijden. Maar Soliman had er den moed niet toe. Toen sneed David Harari, de vroomste der joden en die het meest bij de christenen in aanzien stond, de vriend van Pater Thomas, dezen met een slagersmes de keel af. Maar zijn hand beefde, zoodat hij het werk niet ten einde kon brengen; zijn broeder Aron hielp hem toen, terwijl Soliman den pater bij diens baard hield. Het in een bekken opgevangen bloed werd in een flesch overgegoten (zooals de ex-Rabbijn Teofitus ons reeds gezegd heeft dat men pleegt te doen) en deze aan den Opper-Rabbijn gezonden. Het lijk werd daarna uitgekleed, de kleederen werden verbrand, het lijk in stukken gesneden, de beenderen in een mortier fijngestampt en alles in een riool of beerput geworpen. De christendienaar van den pater, Ebraim Amarah, ziende dat zijn meester met den nacht niet huiswaarts keerde, ging hem in de jodenwijk zoeken, waar hij wist dat de pater was gegaan. Hij werd in een huis gelokt, doordien men zeide dat de pater daar was en op dezelfde wijze door zeven joden vermoord, nadat nog drie Kakam of Rabbijnen er bij waren gekomen, alsof zij door den reuk van het bloed waren aangelokt om er elk hun deel van te hebben, teneinde het onder de aanzienlijkste joden in het Zoete Brood te verdeelen, die er hun vrienden, de Christenen, op zouden onthalen. De moordenaars van P. Thomas, heetten: David (Dàud) Arari; Aron Arari;

Isaak Arari; Jusef Legnado; Miscione Mussa Aboe Elafeh, Rabbijn; Miscione Mussa Bokor Juda, genaamd Saloniche Rabbijn; Soliman barbier. De moordenaars van den dienaar van P. Thomas heetten: Farkhi Jacob Abu Elafeh; Jusef Menahem Farkhi; Murad Elfatahl. In 't geheel 16 joden. Twee daarvan stierven tijdens het proces n.l. Jusef Arari en Jusef Legnado. Vier kregen gratie omdat zij onthullingen hadden gedaan, n.l. Mussa Abu Clefiek, die Turk geworden zijnde, Mahomed Effendi werd; Aman Farkhi, de barbier Salimon en Murad Elfatah. Tien werden door Sherif Pascha ter dood veroordeeld, n l. David, Aron en Isaak Arari; Mekir en Murad Farhki; Aron Stamboel, Isaak Picciatho, Jacob Abu Elafet, Jusef Monahem Farkhi en de Kakam of Rabbijn Miscione Mussa Bakor Juda, genaamd Saloniche.

Hoe het komt dat dit vonnis niet voltrokken is, zullen wij ter gelegener plaatse zien.

Toen het volk den dag volgende op den nacht waarop P. Thomas en zijn dienaar vermoord werden, vroeg in den morgen naar de kerk ging waar P. Thomas gewoon was de H. Mis te lezen, maar hem niet zag komen en men hem ook nergens vond, begon het achterdocht te krijgen. Men had den pater den vorigen dag op weg gezien naar de jodenwijk en later werd hij niet meer gezien, zoodat men er terstond over begon te spreken. Allengs werden de vermoedens sterker en — zooals meer gebeurd is, o. a. te Trente — wilden de joden te slim zijn. Men wist dat de pater eenige affiches zou doen aanplakken, maar op den dag van zijn verdwijnen was er nog geen aangeplakt, maar twee dagen later vond men er een aangeplakt op de deur van den barbier Soliman. Men wilde daardoor zeker het bewijs leveren dat de pater nog leefde of door een ongeluk was om 't leven gekomen. Maar 't kwam anders uit. Men wist dat de pater de affiches bij zich had toen hij uitging, de joden moesten er dus meer van weten. De barbier werd gevangen genomen en na veel tegenstribbelen begon hij eenige onthullingen te doen. De bediende van David Arari deed hetzelfde en zoo had men een uitgangspunt en werden de andere joden gevangen genomen. Het proces werd den 7 Februari, twee dagen na den moord, geïnstrueerd door den Franschen Consul den heer De Ratti Menton, door bemiddeling van diens kanselier, den heer Beaudin, door een Rapport, dat den gouverneur-generaal van Damascus werd aangeboden.

Het verhoor van de beschuldigden en de getuigen nam dan een aanvang. Murad Elphatal op Vrijdag 25 Februari door den Franschen Consul ondervraagd zijnde (blz. 31 van het tweede deel van Laurent Des affaires de Syrie) «Wat doet men met het bloed?» Antwoordde: «Het dient voor het Fattir of feest der Ongezuurde Brooden.» «Hoe weet gij zulks?» «Ik heb hun hooren zeggen dat het bloed dient voor de Ongezuurde Brooden.» Kolonel Hassan Bey vroeg daarop: «Hoe weet gij dat het bloed moet dienen voor de ongezuurde brooden, daar gij het toch niet gezien hebt?» (Want deze Elphatal had wel deelgenomen aan den moord op den dienaar, maar niet aan dien van p. Thomas) — «Zij hebben het mij gezegd.» — En op blz. 38. toen Isaac Arari verhoord werd, vroeg de Pascha hem waarom zij p. Thomas vermoord hadden? Antwoordde hij: «Wij hebben hem vermoord om zijn bloed te hebben. Na hetzelve in een flesch verzameld te hebben (juist zooals veertig jaren te voren de ex-rabbijn van Moldavië gezegd had dat men placht te doen), hebben wij de flesch te bewaren gegeven bij den Rabbijn Miscione Aboel Afied; de zaak was met een godsdienstig doel gedaan, daar het bloed noodzakelijk is voor de volbrenging onzer godsdienstige plichten.» «Waartoe dient (blz. 39) het bloed in uw godsdienst?» «Het dient voor de ongezuurde brooden.» — «Wordt het bloed aan de geloovigen uitgedeeld?» — «Niet dat het zichtbaar is. Men geeft het aan de voornaamste Rabbijnen.»

Aron Arari ondervraagd zijnde (blz. 43) «Waarom hebt gij het bloed aan den Rabbijn gegeven in plaats van het te behouden?» Antwoordde hij: «Omdat het gebruik wil dat het bloed bij de Rabbijnen bewaard wordt. David Arari ondervraagd zijnde (blz. 44): «Waarom hebt gij den pater vermoord?» Antwoordde hij: «Om het bloed, omdat wij het noodig hebben voor de viering van onzen godsdienst.» Isaac Arari gaf een gelijkluidend antwoord: «Waarom bleef het bloed niet in het huis?» — «Omdat het bloed bij de Rabbijnen moet verblijven.»

Vervolgens (blz. 44) werd de Rabbijn Miscione ondervraagd: «wie hem het bloed had gegeven?» Hij antwoordde: «De Rabbijn «Jacob el Antabi was met de familie Arari en de anderen over-«een gekomen om een flesch menschenbloed te hebben; hetgeen «de Rabbijn Jacob zelf mij zeide. De Arari beloofden dat, al «moest de zaak hun ook honderd beurzen kosten (een turksche

beurs is 50 piasters, de piaster ongeveer 11 à 12 centen), zij hem het bloed zouden bezorgen! Waartoe is het bloed «noodig?» Hij antwoordde: «Het gebruik wil dat het bloed dat «men in de ongezuurde brooden doet, niet voor het volk dient, «maar voor eenige ijverige personen. (Want dit ongezuurde brood van het Purim is niet dat van het Paaschfeest, hetwelk voor allen moet dienen; maar 't is dat wat de ex-rabbijn van Moldavië het Zoet Broodnoemt, zooals wij vroeger gezien hebben) «Wat nu de wijze van gebruik betreft, zal ik zeggen dat de «Rabbijn Jacob el Antabi alleen bij den oven is op den vooravond «van het feest der ongezuurde brooden; dáár zenden de ijverige personen (d. w. z. die aanzienlijke joden welke met het Purim de driehoeke brooden of het Zoet Brood maken om aan hunne vrienden onder de christenen te schenken) hem het meel waarvan hij het «brood maakt. Hij kneedt het zelf, zonder dat iemand weet dat «hij er bloed in doet, en daarna zendt hij het brood aan hen, die «hem het meel zonden.» — «Weet gij ook of de Rabbijn van dat «bloed naar andere plaatsen zond, of dat het alleen diende voor de joden van Damascus?» — «De Rabbijn Jacob zeide mij dat hij er van naar Bagdad moest zenden.» «Kwamen er van daar brieven om het te vragen?» — «De Rabbijn zeide mij van ja.» — «Is het waar dat de barbier Soliman den pater vasthield terwijl men hem vermoordde?» «Ik heb er zooveel rondom gezien tegelijk met Soliman. Toen zij hem vermoordden waren allen opgetogen, wijl het een godsdienstige handeling gold.» — «Was het 't plan een priester te dooden of een Christen?» — «Men wilde een christen dooden, onverschillig welken: maar pater Thomas werd gevat. Voor zij hem de keel afsneden, zeide ik hun: Laat dezen gaan, want men zal maar hem zoeken. Maar zij wilden niet naar mij hooren en doodden hem.» David Arari ondervraagd zijnde (blz. 48) antwoordde dat: «de Rabbijn Jacob zeide aan ons zevenen dat er menschenbloed noodig was voor het feest der ongezuurde brooden, en dat men p. Thomas moest laten komen.»

Op blz. 49 volgt de lange verklaring van Aboel Afieh, die Turk werd uit vrees van door de joden vermoord te zullen worden. De Pascha wilde hem in den beginne (blz. 210 en 214) niet onder zijn geloovigen opnemen, en liet hem zelfs stokslagen geven omdat hij zeide niets te kunnen openbaren alvorens Turk te zijn

geworden. Maar toen hij volhield met te verklaren dat hij niets mocht zeggen zoolang hij jood was, zette de Pascha hem een witten tulband op het hoofd en verklaarde dat hij Muzelman was en geplaatst onder de bescherming van den Sultan.

Onder meer zaken verklaarde hij daarop schriftelijk dat: «daar «ik nu mijn leven zeker ben, dank zij de bescherming van God «en Mahomed, ben ik verplicht de waarheid te zeggen. De Rab- «bijn Jacob had mij gezegd dat hij bloed noodig had om te vol- «doen aan de voorschriften van den godsdienst.... Wat het «bloed betreft, waartoe kon het den joden anders dienen als voor «de viering van het feest der ongezuurde brooden? Hoe dik- «wijls hebben de regeeringen hen niet betrapt «op dergelijke daden? Dit leest men in een hunner boeken «getiteld Sadat Adarkat, dat veel feiten van dien aard ver- «haalt. 't Is waar dat de schrijver zegt dat het lasteringen zijn.»

Den 14 Maart (pag. 53) terwijl de Kanselier van het Fransche Consulaat, de heer Beaudin tegenwoordig was, met Sherief Pacha, vroeg men in tegenwoordigheid van den Rabbijn Jacob, Mahomed Effendi, den gewezen jood Aboel Afieh, wat de Talmud en de joodsche godsdienst leeren aangaande de volken die geen joden zijn. Hij antwoordde: «Zij zeggen dat al de niet-joden dieren en «redelooze beesten zijn. Want daar Abraham twee knechts had «meegenomen toen hij Isaac slachtofferen ging, zeide hij hun: «Blijft hier met den ezel, terwijl ik en mijn zoon «verder zullen gaan». De Talmud besluit hieruit dat de niet-joden ezels zijn. — Toen de Rabbijn over deze aanhaling ondervraagd werd, zeide hij: dat dit volkomen waar was. — Toen kwamen er uit de bibliotheek van Mahomed Effendi (de gewezen jood) een aantal boeken in Hebreeuwsche taal, en hij werd ondervraagd (blz. 55) «wat de open plaatsen beteekenden die er in waren?» Hij antwoordde, «dat zij waren om ingevuld te worden met den naam van Jesus en wat Hem betreft.» Men vroeg den Rabbijn Jacob: «of het geoorloofd was dengene te «dooden die den Sabbat niet heiligt.» Hij antwoordde van ja, «als het een jood is. Maar Mahomed Effendi voegde er aan toe, «dat het ook geoorloofd is de niet-joden te dooden, want daar «zij dieren zijn, mogen zij niet rusten. En er wordt gezegd in «den Talmud, Hoofdstuk Sahanderim blz: 58 dat iedere «niet-jood, die den Zondag heiligt, gedood moet worden,»

*

Dezelfde Mohammed Effendi werd daarna (blz. 57) op de volgende wijze ondervraagd: «Gij zegt dat het bloed opgevangen «werd voor het feest der Ongezuurde Brooden. Maar 't staat vast «dat het bloed door de joden als onzuiver beschouwd wordt. Er «is dus tegenspraak. Geef ons eene voldoende verklaring.»

Hij antwoordde: «Volgens den Talmud zijn twee «soorten van bloed aangenaam aan God: het «bloed van het Paaschfeest en dat van de Be«snijdenis. — En dit bevestigde de Rabbijn Jacob. — Men ondervroeg Mohammed nader, zeggende: Uw antwoord doet ons «niet voldoende begrijpen, hoe het gebruik van menschelijk bloed «kan geoorloofd zijn.»

Hij antwoordde: «Dit is het geheim der Op«per-Rabbijnen. Zij kennen deze zaak en de «wijze om het bloed te gebruiken.»

Dit geheim der Opper-Rabbijnen is juist dat wat de ex-Rabbijnen van Moldavië ons het best van allen onthult en uitlegt, zooals men weldra nog beter zal zien. 't Is voldoende hier aan te stippen hoe de hier ondervraagde Mohammed en de andere beschuldigden in 't algemeen in dit proces over het gebruik van bloed het ware geheim van het Purim of door onwetendheid of uit sluwheid verzwegen. Zij spreken inderdaad altijd over Ongezuurde Brooden, alsof het bloed van volwassenen, zooals dat van P. Thomas en zijn dienaar, evenals dat van kinderen kon dienen voor het Paaschgebruik. Maar hunne verklaringen volstaan voor het oogenblik voor ons doel om te bewijzen dat ook deze moord op twee volwassen personen, even als zooveel andere, gedaan werd uit een godsdienstige doeleinde, hun bevolen door de tegenwoordige wet van de talmudische en rabbinische joden; welk dan ook in het bijzonder dit godsdienstig doel moge zijn, dat misschien onbekend was aan of verzwegen werd door de joden van Damascus, maar hun voldoende verklaard is door den ex-rabbijn van Moldavië.

Wat nu den dienaar van P. Thomas betreft, ook met diens bloed vulde men een flesch die aan den Rabbijn moest ter hand gesteld worden, zooals een der moordenaars, Moerad el Kabdal bekende (blz. 152) zeggende: «'t Is waar, dat Aron Stamboel het bloed in de flesch goot die hij in de hand hield (uit het bekken waarin het eerst was opgevangen.») En op blz. 155 bekent Aslan Farcki hetzelfde, zeggende: «Men wierp

den dienaar omver op een divan: ik hield hem bij den eenen voet terwijl Isaac Picciotti hem bij den anderen vasthad. Moerad Farcki sneed hem de keel af; de anderen stonden aan beide zijden. Het bloed, — ik herinner mij niet waarin het was opgevangen — werd in een witte flesch overgegoten, die ik in handen zag van Jacob Aboe el Afieh.

Toen Mehir Farki ronduit door Moerad el Tabhal beschuldigd werd van den moord op den dienaar, en hij kwam aan het verhaal van het overgieten in de flesch van het opgevangen bloed viel Mehit zijn beschuldiger eensklaps in de rede, zeggende: «Zijt gij een der ingewijden in den godsdienst? Kent gij de geheimen alsof ik u deze dingen had leeren kennen, zonder iets te verbergen?» Toen ondervroeg de Pascha Mehir Farcki, zeggende: Aan wie worden dan die geheimen toevertrouwd? Maar Mehir Farcki antwoordde: «Dien man kan men geen geheimen toevertrouwen: daarom kan hij ook niets weten van de twee moorden,» op deze wijze ontkomende aan de gevolgen van zijn onvoorzichtige uiting, die deed veronderstellen dat de moord van die twee Christenen een godsdienstig geheim was. Ofschoon betrekkelijk weinig in verhouding van hetgeen men met meer aandrang en beter gerichte vragen voor ons oogmerk uit de monden van al die Toscaansche, Oostenrijksche en Oostersche joden en Rabbijnen, de moordenaars van twee Christenen, had kunnen halen, zoo ziet men er toch duidelijk uit dat de eenige beweegreden voor de beide moorden, de behoefte was welke de joden aan Christenbloed hebben voor hun godsdienstige doeleinden.

Zeer de aandacht waardig is de ijver waarmede Sherif Pacha zich door den gewezen, Turk geworden jood, uit de Talmudische boeken al de plaatsen liet vertalen waar gesproken wordt van den haat der joden tegenover de christenen; welke vertalingen door den Rabbijn Jacob authentiek verklaard werden, getrouw te zijn opgenomen, in het proces zijn vermeld en op zich zelven reeds een aardig boekdeeltje zouden vormen. Wij zullen er slechts eenige van en die het meest aan ons doel beantwoorden, weergeven. In de eerste plaats vroeg de Pacha (blz. 38) aan Mohammed Effendi: «Wat verdient een jood die iets ten nadeele van zijn volk zegt? Mohammed antwoordde: deze verdient den dood.... En dat, wanneer een jood tegen zijn geloofsgenooten spreekt, hij dan zonder mededoogen moet gedood worden? De Talmud kent voor hem geen genade. De godsdienst

is op dit punt gegrondvest. En daarom heb ik de waarheid niet kunnen zeggen alvorens Muzelman te worden.» Over de waarheid van deze verklaring ondervraagd zijnde bevestigde de Rabbijn Jacob die, zeggende: «Wij zouden het zoo aanleggen dat deze jood om 't leven kwam, hetzij op bevel van de regeering, hetzij door onze hand, als wij het konden.» Mohammed vroeg daarop: «Goed. Maar als het burgerlijk gezag in dien dood niet toestemde?» En Jacob antwoordde: «Wij zouden naar gelang der omstandigheden al het mogelijke doen om hem te dooden; omdat zulks ons geloof is:

En op blz. 79:

„Men leest op hoofdst. 158 van de *Thoriorode* een boek van den „Rabbijn Jacob, die door de joden zeer hoog geacht wordt om de „wijsheid van zijn gevoelens in zake van godsdienst, dat het aan elken „joodschen geneesheer verboden is een vreemden zieke te genezen; *uit-„gezonderd het geval dat hij den zieke kan schaden*; in welk geval hij zich „moet laten betalen: of wel, wanneer het den joodschen geneesheer aan „ondervinding ontbreekt, hij zich in zijn kunst wil oefenen (aldus „doende de proefneming *in anima vili*).„

En het volgende voorkomende op blz. 85:

„Het boek Khalehak-Narat, Haeken Mechdiath, een der meest „gezaghebbende bij alle joden zonder onderscheid, in alles wat „den godsdienst betreft, zegt in Hoofdst. 388; dat de joodsche „aanbrenger, die oorzaak is van nadeel voor een zijner geloofsgenooten „ten gunste van een vreemde, of die hem voor de plaatselijke over-„heid beschuldigt, zoodat er voor hem een geldboete, een straf of „de dood uit kan volgen, zelf de dood verdient, al ware de aan-„geklaagde zelfs de gemeenste kerel van de wereld en had hij den „aanklager alle mogelijke kwaad gedaan; en dat hij nog den dood „verdient, al had hij ook slechts de gedachte gehad hem aan te „klagen: en dat allen verplicht zijn hem te vermoorden eer hij „zijn plan kan ten uitvoer brengen. Al degenen die het geluk „hebben hem te dooden, verkrijgen volle aflaat (*volle afiaat of jubi-„leum voor al hunne vroegere misdrijven.*) En dat wanneer iemand „er in slaagt een jood driemaal aan te klagen, zonder dat men er „in gelukt is hem te dooden, het noodig is zich in raadsvergade-„ring te vereenigen, ten einde een middel uit te denken om hem „van de wereld te doen verdwijnen. En dat alle joden van de „plaats moeten bijdragen tot de noodig geworden onkosten.

Ook deze vertaling werd door den Rabbijn Jacob goedgekeurd.

Al deze aanhalingen en vertalingen der Talmudische boeken, welke men tijdens het proces deed, hinderden den joden verschrik-

kelijk. Zij kwamen dus in raadszitting bijeen ten einde het middel te bespreken om daaraan een einde te maken. De zaak wordt verhaald (blz. 88) in een officieelen brief door den Franschen Consul, graaf de Ratti Menton den 24 April 1840 uit Damascus aan Sherif Pacha geschreven en in het proces opgenomen, waarin gezegd wordt:

Aan hetgeen ik u schreef in mijn vorigen brief, met no. 22 ge„merkt, aangaande de intriges der joden, moet ik nog toevoegen „dat een jood, door middel van een gunsteling van een der Con„suls alhier (*deze was de heer Merlato, vice-consul van Oostenrijk te „Damascus, zelve ook jood, zooals zeker bijna al zijne ambtenaren waren*), „die verzocht een onderhoud te mogen hebben met den heer Chubli, „(*lid van de rechtbank van den Pacha*) en om een bijeenkomst met „ons drieën voor een zeer belangrijke zaak. Ik stemde in het onder„houd toe ten einde het doel te kennen. Deze jood deed vier voor„stellen: 1e Dat men elke vertaling der Hebreeuwsche boeken zou „staken, omdat, zooals hij zeide, zulks eene vernedering voor de „natie moest zijn. 2e. Dat men deze vertalingen en uitleggingen der „Hebreeuwsche boeken door Muscione Aban el Afieh gedaan, niet „in de processen-verbaal zou inschrijven. 3e. Dat men bij mij zou „tusschen beide komen om van Uwe Excellentie de vrijheid van „Rafael Farcki te bekomen. 4e. Dat men maatregelen zou nemen ten „gunste der veroordeelden en voor de verandering van den dood„straf in eenige andere straf. Als men dit verkreeg bood men vijf„honderdduizend piasters aan; honderdvijftigduizend terstond bij de „goedkeuring, de andere driehonderdvijftigduizend aan het einde „der onderhandeling. De heer Chubli was meester om de som te „verdeelen onder wie het best oordeelde. Het voorstel werd van de „hand gewezen. Een welbekend christen kwam later den heer Beau„din (*Kanselier van het Fransche Consulaat*) honderdvijftigduizend „piasters aanbieden opdat hij zou zorgen, voor zoo ver mogelijk, „om van de joodsche natie de vermoedens af te keeren, die op haar „drukten, zich aanbiedende de som te vermeerderen wanneer zij „niet voldoende mocht schijnen.

„Ik heb de eer te zijn

„(was onderteekend) GRAAF DE RATTI MENTON.„

Aangaande deze informaties van den Consul deed de Pacha een geregeld proces-verbaal opmaken, dat geheel in de acten is opgenomen en dat wij onder de oogen hebben (*C C*) waaruit de ontelbare intriges en hinderpalen der joden, die tot alles bereid waren zoo het hun mocht gelukken de schuldigen te redden, duidelijk aan den dag komen.

De verdedigers der Joden tegen de beschuldiging van Ritueelen Moord.

Uit de twee beroemde processen van Trente en Damascus en al wat wij daarbij te weten kwamen, blijkt zonneklaar dat zoowel in de 15e als in de 19e eeuw bij de joden de vaste overtuiging bestond dat christenbloed noodzakelijk is bij sommige hunner ritueele handelingen en dat dit bloed voor hen onmisbaar wordt geloofd voor het heil hunner zielen. Wanneer slechts deze twee goed bewezen en onwederlegbare feiten bestonden, dan zouden deze reeds voldoende zijn om het bestaan van het ritueel gebruik van christenbloed buiten allen twijfel te stellen. Er worden vaak op minder goede bronnen feiten als geschiedkundig waar aangenomen. Maar naast deze twee staan er een groote menigte andere, die onweerlegbaar aantoonen dat in alle landen en door alle eeuwen christenen en vooral kinderen door de joden werden gedood, en al kan men van allen uit de processen niet aanwijzen dat die moorden uit ritueele doeleinden geschiedden, dan maken toch de omstandigheden waaronder zij plaats hadden, dit meer dan waarschijnlijk, ja nagenoeg zeker, althans voor de groote meerderheid ervan. De processen van Tisza-Ezlar, van Xanten, van Plovna, om slechts dezen te noemen, laten daarover geen twijfel bestaan. Wij zullen die evenwel, om niet te breedvoerig te worden, niet behandelen, zooals wel ons eerste plan was.

Wij hebben reeds meermalen doen uitkomen welke zonderlinge argumenten Dr. Frank als 't ware met de haren er bij sleepte om de joden van deze beschuldiging van ritueelen moord schoon te wasschen, en wij meenen zijne motieven genoegzaam te hebben weerlegd. Evenwel is het noodzakelijk om ook eens verder na te gaan wat de verdedigers der Joden tegen die beschuldiging hebben in te brengen.

Onder die verdedigers verstaan wij niet dezen of genen schrijver die zoetsappig en lichtgeloovig aanneemt wat de joden tot hun eigen verontschuldiging gelieven in te brengen, maar wel de ernstige mannen van gezag die, na met onbevangen geest onderzocht te hebben wat de geschiedenis van alle eeuwen en alle landen leert, op goede gronden kunnen aantoonen dat de ritueele moord niet bestaat of niet bestaan heeft.

Tot dusverre heeft men zulke mannen niet gevonden en zoo

blijft het feit van den ritueelen moord stellig, zeker en onaantastbaar staan.

Evenwel heeft het niet ontbroken en ontbreekt het ook nog niet aan pogingen om zulke getuigen op te roepen en zoo vinden wij dan ook in het werk van Dr. Frank een gansche reeks van personen, instellingen enz. enz. die allen om strijd het bestaan van den ritueelen moord ontkennen.... zonder, wel te verstaan, grondige bewijzen voor hunne beweringen te leveren.

In de eerste plaats roept men de Pausen als getuigen op. Dr. Frank haalt de namen van verscheidene hunner aan en deelt ook hunne (echte of vervalschte?) Bullen of Regesten mede, waaruit dit, voor de joden zoo gunstig, getuigschrift zou te halen zijn. Jammer genoeg is er maar één (zegge één) Bul die eenigermate in aanmerking zou kunnen komen en wel die van Paus Innocentius, den 5 Juli 1248 te Lyon aan de Bisschoppen van Duitschland en later ook aan die van Frankrijk gezonden.

Op dit kostbaar stuk beroepen en beriepen zich de joden dan ook bij voorkeur wanneer de ritueele moord hun verweten werd, zooals bij het Proces van Trente, dat van Damascus en ook bij dat van Tisza Eszlar, ofschoon wij bij de behandeling van eerstgenoemd proces er reeds op gewezen hebben dat Panvini aan de echtheid van het document twijfelt.

Nu, naar wij meenen, de talrijke Regesten van Innocentius IV thans in het licht zijn gegeven, zal het geen moeite kosten zich van de echtheid ervan te overtuigen. Maar echt of valsch, bewust stuk komt voor in de Annalen van Baronius en luidt aldus:

„Wij hebben de jammerklachten vernomen van de joden van Duitsch-
„land, dat niet weinige vorsten, zoo geestelijke als wereldlijke, en
„andere machtige personen in uwe steden en diocesen, om hen te
„berooven en hunne goederen aan zich te trekken zeer booze
„plannen tegen hen smeeden, door vele en verschillende gevallen
„voor te wenden, niet overwegende dat van hen de getuigenissen
„van het christelijk geloof voortkwamen, noch dat de H. Schrift,
„onder andere voorschriften ook zegt: Gij zult niet doodslaan; —
„en aan de Joden verbiedt om bij het Paaschfeest een moord te
„plegen, hen valschelijk beschuldigen dat zij bij diezelfde plechtig-
„heid *communiceeren met het hart van een vermoord kind* (wij cursi-
„veeren), meenende daardoor aan diezelfde wet te gehoorzamen,
„terwijl dit geheel en al strijdig is met deze wet; en voorts aan
„hun boosaardiglijk den moord van een mensch toeschrijven wan-
„neer er bij toeval ergens een lijk gevonden wordt. En dat zij om

„deze en vele andere verzinselen op wreede wijze tegen hen te werk „gaan, daar zij toch niet aangeklaagd waren, noch beleden, noch „overtuigd zijn, en hen (niettemin) in spijt van de voorrechten hun „door den Apostolischen Stoel verleend, tegen God en elke recht-„vaardigheid in, van al hunne goederen berooven, hen door honger, „gevangenschap en andere kwellingen en groote pijnigingen onder-„drukken, hun verschillende straffen opleggen en zeer dikwijls tot „een smadelijken dood veroordeelen, zoodat die joden zich onder „de heerschappij van genoemde vorsten, edelen en machtigen in nog „slechteren toestand bevindende dan waarin hunne vaderen verkeer-„den onder de Farao's van Egypte, verplicht zijn op jammerlijke „wijze, de plaatsen te verlaten die sedert onheuglijke tijden door „hen en hun voorgangers bewoond zijn, zoodat zij, hun geheele „uitroeiing vreezende, meenden zich tot de voorzichtigheid van den „Apostolischen Stoel te moeten wenden.

„Daar wij niet willen dat genoemde Joden op onrechtmatige wijze „worden geplaagd, wijl de barmhartige God hunne bekeering afwacht, „en wij op het gezag der profeten gelooven dat de overgeblevenen „zullen gered worden, zoo bevelen wij u, dat gij u tegen hen „goedgunstig en welwillend zult betoonen en dat, wanneer gij zult „bevonden hebben dat door genoemde prelaten, edelen en machtigen, „op roekelooze wijze iets tegen genoemde Joden wordt beproefd, „gij op wettige wijze elk bevel zult herroepen, en niet zult toelaten „dat zij in het vervolg onverdiend worden mishandeld betreffende „dezen soortgelijke dingen.

„Gegeven te Lyon, III van de nonen van Juli het Ve jaar (van „ons Pausschap)."

Uit dit document, hetzij dan echt of valsch, blijkt in de eerste plaats dat paus Innocentius IV, evenals zoovele zijner voorgangers en opvolgers, de Joden verdedigd hebben tegen alle onrechtmatige, en arbitraire beroovingen en mishandelingen, eene bescherming waarvoor de Joden zich wel met woorden maar nooit door daden dankbaar hebben betoond, daar zij altijd in de voorste gelederen stonden van alle vijanden van de Kerk en het Pausdom. En ten tweede, dat deze Paus hen verdedigde tegen de beschuldiging van op hun Paaschfeeet met het hart van een gedood kind te communiceeren, welk feit misschien wel een enkele keer kan voorgevallen zijn, maar waarvan de geschiedenis, voor zoovere zij bekend is, geen gewag maakt als van een algemeen gebruik. Evenwel wordt in dat pauselijk schrijven (echt of valsch) niet gesproken van het gebruik van christenbloed

bij hunne feesten en gebruiken, maar wel van een specialen vorm, van een bijzonder gebruik dat hun werd toegediend.

Maar aangenomen zelfs, dat hier ook verstaan kan worden het gebruik van christenbloed bij den joodschen ritus, dan zou zulks nog maar alleen er op wijzen, dat Innocentius IV niet bekend was met dat gebruik en het dus, omdat het zoo monsterachtig, zoo ongelooflijk was, niet kan gelooven. Immers het eerste proces, (voor zoover wij weten) waarin de gevangen genomen Joden bekend hebben dat het bloed van een vermoord kind moest dienen voor hun Paasch-offer, komt voor in het proces betreffende den moord op den H. Hugo van Lincoln (1225). [1]) Deze bijzonderheden van dit proces kunnen aan den paus onbekend zijn gebleven.

Baronius, die dit document van Innocentius IV mededeelt, heeft de door ons onderstreepte woorden uit het schrijven van paus Innocentius zeker ook niet opgevat in de beteekenis welke de Joden en hunne voorsprekers er aan willen geven, immers in zijn werk haalt hij verscheidene moorden aan door de Joden op Christenen en voornamelijk op Christenkinderen bedreven. Zoo vermeldt hij op n⁰. 12 van het 1244, crudele ipsorum (Judoeorum) in puerum christianum facinus, (wreede misdaad tegen een Christenknaap); op n⁰. 49 van 't jaar 425 verhaalt hij Judaei crucifigunt puerum christianum, (de Joden kruisigen een Christenknaap); op no. 14 van 't jaar 614: Iudaei emunt Christianos captivos et occidunt (de Joden koopen gevangen Christenen en dooden ze); op no. 8 van 't jaar 1146 verhaalt hij dat: Iudaei diversis temporbus pluros pueros Christianos crucifigunt (de Joden kruisigen in verschillende tijden verscheidene Christenkinderen); op no. 79 van 't jaar 1255 dat: Iudaei Hugonem puerum martyrio afficiunt (de Joden doen den knaap Hugo den marteldood sterven); op no. 18 van 't jaar 1273 verhaalt hij: Iudaeorum excessus graves (groote buitensporigheden der Joden); op no. 41 van 't jaar 1283: nonnulla Iudaeorum in Christianos atrocia facinora (verscheidene wreede misdaden der Joden tegen de Christenen); en op no. 25 van het jaar 1286 voegt hij er bij nog andere wreede misdaden der Joden tegen de Christenen; no. 18 van 't jaar 1287 dat: Judaei in

1. Baronius geeft voor dezen moord het jaar 1225 aan, en dan kan deze in 1248 zeker aan P. Innocentius niet bekend zijn geweest.

Germania religionis odio pueros christianos martyrio afficiunt (de Joden in Duitschland uit haat tegen den godsdienst Christenkinderen den marteldood doen sterven); op no. 64 van het jaar 1303 verhaalt hij dat Iudaei Conradum puerum necant christi odio (de Joden de knaap Conrad of Koenraad uit haat tegen Christus vermoorden); op no. 15 van het jaar 1335 dat: Iudaei christianum omnibus suppliciis quibusChristus affectus est, Pragae excarnificant, (de Joden een Christen met alle pijnigingen die Christus werden aangedaan, vermoorden); op no. 37 van het jaar 1475 verhaalt hij den moord van Trente, n.l. odio Christi, puerum Christianum Tridenti excarnificant (uit haat tegen Christus vermoorden zij een Christenkind te Trente); op no. 20 van 't jaar 1476 dat: Salomon Iudaeus Conradum puerum christianum trucidat, (de jood Salomon den christenknaap Koenraad vermoordt); en op no. 41 van het jaar 1510 dat: Iudaei septem infantulos christianos acubus laniasse fatentur in equileo, (de Joden bekennen op de pijnbank dat zij zeven kinderen met naalden verscheurd hebben). En zoo ook nog op andere plaatsen van hetzelfde werk.

Nu zal men misschien zeggen dat daar wel gesproken wordt over moorden uit haat tegen Christus, maar niet uit ritueele doeleinden. Wij geven zulks toe, maar wij weten ook dat bij al die moorden naast den haat tegen Christus ook nog een tweede beweegreden komt, die wel niet altijd maar toch meestal in de processen beleden wordt, n.l. de noodzakelijkheid om christenbloed te hebben voor hun ritueele plechtigheden, zooals uit de processen van Trente en Damascus (en ook andere) blijkt, bovendien zullen wij later zien dat Baronius ook deze tweede beweegreden aangeeft. Verondersteld, hoewel niet aangenomen, dat al die moorden gedaan werden uit haat tegen Christus, zou die enkele reden reeds niet meer dan voldoende zijn om ons vol afschuw af te wenden van een geloof dat zulk een haat predikt?

Dr. Frank haalt nog een andere bul van Innocentius IV aan het christelijk volk van Duitschland aan, waarin gezegd wordt «dat niemand hun verwijte dat zij bij hun godsdienstige plechtig-«heden menschenbloed gebruiken, daar hun immers in het Oude «Testament voorgeschreven is dat zij, om van menschenbloed nog «te zwijgen, zelfs van elk bloed zich moesten onthouden, enz.

«enz.» Wij moeten erkennen dat van deze Bul ons niets bekend is, dat wij er nergens melding van gemaakt vinden, zelfs niet van den kant der Joden, die toch zeker deze Bul wel zouden aanhalen. Wat ons evenwel sterk aan de echtheid van al deze Bullen van Innocentius doet twijfelen, is, dat men dezen Paus overal laat zeggen, dat de Joden zulke misdaden niet mogen bedrijven, wijl hun dat door het Oude Testament, n.l. door de wet van Mozes verboden is, terwijl diezelfde Paus in andere, wel degelijk authentieke Bullen, van de «trouweloosheid» der Joden spreekt en zegt dat zij de wet van Mozes niet achten maar versmaden om de overleveringen van hunne Oudsten (de Rabbijnen) te volgen. Zoo b.v.b. in de volgende van 1244: Innocentius Papa IV. Illustri Regi Franciae (Lud. IX) (Paus Innocentius IV aan den doorluchtigen koning van Frankrijk:

Impia Iudaeorum perfidia, de quorum cordibus, propter immensitatem suorum scelerem, Redemptor noster velamen non obstulit, sed in caecitate, quae contingit in parte in Israël, adhuc manere permitit, enz. (De goddelooze trouweloosheid der Joden, van wier harten onze Verlosser, wegens de onmetelijkheid hunner misdaden, den sluier niet afrukt, maar toelaat dat zij tot heden toe in de verblindheid voortleven enz.) en verder: omissis seu contemptis lege Mosaïca et Prophetas, quasdam traditiones seniorum suorum sequuntur, (na de wet van Mozes en de Profeten vergeten en verwaarloosd te hebben, zekere overleveringen hunner Oudsten volgen).

. . . . In hujusmodi namque traditionibus (quae Talmud Hebräce nuncupantur, et magnus liber est apud eos, excedens textum Biblium, in immensum, in quo sunt blasphemiae in Deum et Christum ejus ac beatam Virginem manifestae, inextricabiles fabulae, abusiones erroneae ac stultitiae inauditae) filios suos docent, ac nutriunt . . . etc. Zoodat Innocentius IV hier zelf erkent dat de Talmud het grootste boek bij hen is en den Bijbel veel overtreft, dat er godslasteringen in zijn tegen God, tegen Christus, tegen de H. Maagd; dat zij vol is met onontwarbare fabelen, valsche verdraaiingen, ongehoorde dwaasheden, die zij aan hun kinderen leeren en die zij daarin opvoeden, enz.

«Et his non contenti, faciunt christianos filiorum suorum nutrices, in contumeliam fidei Christianae, cum quibus turpia multa committunt.» (En hiermede niet tevreden, maken zij christinnen tot minnen hunner kinderen, tot hoon van het christelijk geloof, met welke (christinnen) zij veel schandelijke dingen bedrijven) enz. enz. enz.

In denzelfden geest spreken in hunne constituties ook de pausen Clemens IV (1267); Gregorius (1274); Nicolaas III (1278); Nicolaas IV (1288); Johannes XXII (1320); Honorius IV (1286); Julius III (1554); Paulus IV; Pius IV; Gregorius XIII (1584); Clemens (1593); Clemens (1704).

Dr. Frank noemt nog de Pausen Gregorius X, Martinus V, Nicolaas V, Paulus III, die allen de Joden verdedigden tegen het gebruik van menschenbloed, het vergiftigen van bronnen enz. enz., alle misdaden die den Joden worden ten laste gelegd. Dat die Pausen de Joden beschermd hebben tegen valsche aantijgingen is zeer wel mogelijk en ligt geheel op den weg der Pausen, die altijd en overal zijn opgetreden als verdedigers der onschuldig vervolgden, maar dat deze Pausen hun oordeel over het ritueel gebruik van bloed hebben uitgesproken, is niet waar. Martinus X zegt, volgens Frank, «dat hij wil treden in de voet-«stappen van zijn voorgangers Callistus, Eugenius, Alexander «Innocentius, Gregorius, Honorius, Nicolaas IV en de Joden zijn «bescherming wil verleenen,» maar wij hebben reeds gezien hoe Innocentius III, Gregorius X, Nicolaas III, Nicolaas IV, Honorius en anderen, zich uitlaten over de «goddelooze trouweloosheid der Joden», over hun Talmud, die zij boven de wet van Mozes en de Profeten stellen, enz., zoodat men zeker kan zijn dat de door Dr. Frank genoemde Pausen in hun constituties, Bullen of andere documenten, niets van dien aard gezegd hebben en dat, wanneer de Joden soortgelijke documenten voor den dag brengen, deze valsch of vervalscht zijn. De gewone redeneering is, dat in de Talmud niets van dat ritueel gebruik van bloed staat maar wij weten uit de processen van Trente, van Damascus, uit de onthullingen van bekeerde Rabbijnen, dat daarvan in geen enkel boek iets geschreven staat, maar dat dit groote geheim der Rabbijnen slechts door hen die het kennen aan dien hunner zonen wordt medegedeeld, in wien zij het meeste vertrou-

wen hebben, zoodat een beroep op den Talmud en andere rabbijnsche en talmudische boeken niets beteekent en alleen een goedgevonden uitvlucht was, dat nu evenwel geen dienst meer kan doen.

Dr. Frank geeft op blz. 129 nog een zeer praktisch middel aan de hand om de beschuldiging van den ritueelen moord voor goed te ontzenuwen; men moet namelijk het meel voor de ongezuurde brooden bestemd, scheikundig onderzoeken en dan zal men wel spoedig zien wat er van waar is. Het aanbevolen middeltje is, helaas, niet nieuw. Reeds den 2 Juli 1882 schreef de Opperrabbijn van Parijs, de heer L. Wogué, in de door hem geredigeerde «Univers Israëlite»: «Er is een zeker middel om «de beschuldiging van paaschbloed waar te maken, n.l. door het «confisqueeren van alle ongezuurde brooden en ze aan een chemisch «onderzoek te onderwerpen,» en den 1 December schreef hij in hetzelfde tijdschrift: «de Israëlitische pers van Frankrijk en daar«buiten, heeft ons denkbeeld met toejuichingen ontvangen, waar«voor wij haar zeer bedanken.» Dom was het denkbeeld niet. Integendeel, het pleit voor de bekende joodsche sluwheid. Doen de Christenen dat onderzoek niet, dan kunnen de Joden hun verwijten dat zij dat eenige onfeilbare middel om hunne beschuldiging waar te maken, niet aandurven en dus daardoor reeds blijk geven van gelogen of gelasterd te hebben Doen zij het onderzoek en vinden zij er geen bloed in, dan bewijst het wederom dat de beschuldiging valsch is en de Joden dus belasterd zijn. De Joden wisten en weten n.l. vooruit dat een chemisch onderzoek onmogelijk de aanwezigheid van zulk een kleine hoeveelheid bloed als voor de Paaschbrooden vereischt wordt, in die groote menigte Paaschbrooden kan aanwijzen. En mocht, wat bijna absoluut onmogelijk is, de aanwezigheid van bloed vermoed worden (met zekerheid aan te wijzen is het niet), dan konden zij nog altijd zeggen dat het bloed er kan ingekomen zijn door een klein wondje of wat dan ook. Wanneer de gerechtelijke scheikunde reeds zooveel moeite heeft om met zekerheid te kunnen constateeren of zekere vlekken op een kleedingstuk enz. bloed zijn, of althans menschenbloed, hoe wil dan de analyse de aanwezigheid van een weinig gedroogd bloed in de Paaschbrooden met zekerheid bewijzen.

Het middeltje was, zoo als wij zeiden, wel aardig gevonden en de Opper-Rabbijn van Parijs heeft eer van zijn uitvinding, maar pleizier heeft hij er niet van.

Zekere Isidoor Loeb vond het idee zoo prachtig, dat hij er dadelijk munt uit sloeg. «Wij (Joden) zeide hij, zijn zoo zeker «dat wij geen bloed gebruiken, dat wij nooit er aan gedacht «hebben om dat (chemisch) onderzoek te doen. Maar van nu af «aan moeten wij op dat chemisch onderzoek aandringen, zoodra «men maar weer van die beschuldiging rept.» Tot dusverre is dat chemisch onderzoek nog niet gedaan, ook niet van den kant der Joden, want zij weten heel goed dat het een truc is, waarmede men wel de domme onnadenkende menigte een rad voor de oogen kan draaien, maar waarvoor een mensch met een greintje gezond verstand medelijdend de schouders ophaalt. Dr. Frank liet er zich niettemin mee vangen, maar deze is zoo met het joodsche zuurdeesem doortrokken, dat hij alles wat de Joden debiteeren voor gangbare munt aanneemt, al is zij ook nog van zulk slecht en verdacht allooi of van alle kanten besnoeid.

De Rabbijnen van Weenen hadden in 1882 aan de Regeering een verklaring overgelegd en ook in al hunne bladen doen opnemen, «dat er in den Talmud niets gevonden wordt, wat tegen «de Christenen gericht is.» Natuurlijk wordt deze verklaring ook weer als goede en gangbare munt aangenomen en in omloop gebracht, maar wij zullen èn uit den Talmud èn uit tal van andere joodsche boeken bewijzen, dat de Rabbijnen van Weenen gelogen hebben en dat de Talmud en wat daarmee samenhangt, overal vol haat tegen de Christenen is en niet alleen aanraadt maar zelfs gebiedt om hen het grootst mogelijk leed, ja zelfs den dood aan te doen, wanneer zulks mogelijk is en ongestraft kan geschieden. Over deze leer van den Talmud spreken wij later.

Onthullingen van Rocca d'Adria.

Over deze onthullingen hebben wij reeds een en ander gezegd in onze vroegere artikelen Waarom zijn wij Anti-Semieten?, maar wij meenen er hier nogmaals op terug te moeten komen, omdat de lezer, na kennis genomen te hebben van de processen van Trente en Damascus, van de onthullingen van den ex-rabbijn van Moldavië enz. enz., nu te beter zal begrijpen welke waarde deze nieuwe onthullingen hebben ten opzichte van het onderwerp dat ons bezighoudt.

Dat deze onthullingen, bij wijze van «Memorie» werden voorgelezen op het Eucharistisch Congres van 2—6 September 1894

te Turijn gehouden, en waaraan 2 Kardinalen, 8 Aartsbisschoppen, 39 Bisschoppen en meer dan 4000 personen deelnamen, geeft er reeds een groot gezag aan, te meer daar, voor zoover wij weten, geen enkele tegenwerping werd gemaakt, nòch aangaande de onthullingen, nòch aangaande de gevolgtrekkingen. Deze Memorie werd later gedrukt en uitgegeven onder den titel: L' Eucaristia e il Rito Pasquale Ibraico moderno, en het mocht ons gelukken er een exemplaar van in ons bezit te krijgen. Alles achterwege latende wat niet direct van belang is, laten wij hier deze Memorie volgen.

«Het joodsche Paschen duurt acht dagen, gedurende welke de Joden ongezuurd brood eten, in het Hebreeuwsch mazzà. Vóór de verwoesting van den tempel of bij de Oude Wet gebruikten de Joden het Paaschlam. Maar treedt nu eens op de twee eerste avonden van het Paschen bij een joodsch gezin binnen, en gij zult in plaats van het Paaschlam, dat volstrekt niet meer gegeten wordt, een geheel nieuwen en vreemden ritus vinden, die vroeger nooit gevolgd werd. En ik heb dien niet alleen gezien, maar ik heb er ook gedurende twintig jaren getrouw aan deelgenomen.

De eerste twee avonden van het Paschen zitten de Joden aan een tafel, waarop een klein korfje staat, waarin zich bittere kruiden, het zinnebeeld van den bitteren spijs der slavernij, een kopje met azijn, ter herinnering van de tranen van Israël in Egypte, de tárosed, een in wijn gekookt vruchtenmoes, een rauwe lamsrib, ter herinnering aan het Paaschlam en drie bijzondere ongezuurde brooden, verschiilende van de gewone ongedeesemde brooden, hard, vast gebakken, zeer blank en die door het mes in het korfje vast worden gehouden.

Alvorens hij het verhaal van Agadà scèl pésah (verhaal van het Paschen) begint, neemt het hoofd van het gezin in stilte uit het korfje het middelste ongezuurde brood, en breekt en verdeelt het nauwkeurig middendoor, zooals de priester doet aan het haec commixtio. Hij legt een helft in stilte weer op haar plaats en verbergt de andere onder het tafellaken voor zich en rust er met den arm op. Deze plechtigheid wordt genoemd iaház d. w. z. deeling.

Merk wel op dat deze ongezuurde brooden niet als zoodanig in het Hebreeuwsch genoemd worden, maar den naam dragen van Scimurim het meervoud van Scimúr, «bewaring» van het

werkwoord Sciamár, «in zich bewaren, verbergen.» Bovendien worden ze aan de Joden niet als de andere rondgedeeld, maar onder bijzonder toezicht gereedgemaakt, en men geeft aan elk joodsch gezin er zooveel slechts van als voor den ritus van de twee eerste avonden noodig is, drie per avond.

Nadat het korfje toegedekt is, lezen de Joden de Agadà waarna zij de bittere kruiden met de harozed en eenige stukken van de brooden die in het korfje zijn eten. Aldus eindigt, of beter gezegd, zou de plechtigheid moeten eindigen: men neemt het mandje van de tafel en zet verschillende spijzen op, maar geen Paaschlam.

Wanneer het avondmaal geëindigd en de tafel afgedekt is, begint, alvorens het dankgebed gezongen wordt, een geheel nieuwe plechtigheid.

Er heerscht een algemeene stilte, het hoofd van 't gezin haalt, iets wat in Oude Testament onbekend was, van onder het tafellaken de halve Scimúr te voorschijn, heft haar op, maar zegent haar niet, daarop breekt hij haar en geeft er een stukje van aan alle aanzittenden, en allen nuttigen dit in stilte.

Op hetzelfde oogenblik waarop het hoofd van het joodsche gezin dit bijzondere brood opheft, breekt en aan allen een stuk geeft, nam Onze Heer Jezus Christus, op denzelfden avond en op hetzelfde oogenblik, d. w. z. voor de dankhymne eveneens een brood, hief het op, zegende het, en gaf er allen van, zeggende: Eet, dit is mijn lichaam. Deze nieuwe joodsche ceremonie, ingevoerd na de verwoesting van den tempel, is een nabootsing van het H. Sacrament: 't is de Joodsche Paasch-Communie.

Deze joodsche ceremonie heeft een vreemden naam: zij heet aficómen (van het werkwoord afác), d. w. z. versterking; sterkend middel.

Hoe kan een moeilijk te verteren stuk ongedeesemd brood na een dikwijls vroolijk avondmaal, versterken? En waarom wordt dit ongezuurd brood niet aldus genoemd, maar wel «bewaring»? En hoe is het mogelijk dat de Joden, een «bewaring» etende, zich versterken? of liever gezegd: welk kan het versterkend middel zijn dat in deze bewaring verborgen is? Gedurende meer dan twee jaren heb ik mijzelven herhaalde malen deze vraag gesteld. Ik heb den geheelen joodschen tekst van den Bijbel doorzocht, maar ik heb nooit kunnen vinden dat het ongezuurde

rood, om welke reden dan ook, S c i m ú r werd genoemd; altijd wordt er m a z z à gezegd. Nergens is eenige aanwijzing te vinden van het a f i c ó m e n, of van iets dergelijks. Niets in den Bijbel, niets in de twee t a r g u m i m, die tot den tijd van Onzen Heer opklimmen, de targúm van Onkeloo en die van Jonadàn ben Uzziel; niets in den Hebreeuwschen tekst van den H. Mattheus. Om een antwoord te vinden heb ik mijn toevlucht moeten nemen tot het rabbijnsche boek bij uitstek, tot den T a l m u d en de rabbijnsche uitleggingen.

Maar toen heb ik, met het antwoord, zooveel andere ongehoorde aanteekeningen gevonden, dat zij mij eindelijk deden begrijpen waarom men, in onze dagen, aan de jonge Joden ternauwernood het Hebreeuwsch leert lezen en men er hun nooit eene vertaling van geeft. Wanneer het nieuwe joodsche geslacht den Bijbel in den oorspronkelijken Hebreeuwschen tekst kon verstaan (omdat men hun niet alleen minachting, maar zelfs een heiligen afschuw voor elke soort van vertaling inboezemt) en wanneer zij een g gedeelte van den T a l m u d kenden, zou de wereld vol oprecht bekeerde Joden zijn.

Talmud beteekent leering, en het is de verzameling van al de joodsche gebruiken en voorschriften, door de rabbijnen bijeengebracht en aan de overblijfselen van het joodsche volk van de verwoesting van Jerusalem af gedurende het Nieuwe Verbond opgedrongen. Er zijn twee T a l m u d i m, die van Jerusalem in één deel, en die van Babylon in 12 deelen in folio. Maar, let wel op, men begon den eersten te schrijven 200 jaren na den dood van J. C., de tweede klimt nauwelijks tot 500 van onze jaartelling op.

Welnu, alleen in den Talmud, s e d e r m o g h n è d (feesten), verhandeling p e s a c h i m (Paschen) vindt men de instelling van den a f i c ó m e n, met het uitdrukkelijk bevel aan allen, groot en klein, oud en jong, o o k d i e e e n s l e c h t g e b i t h e b b e n dat zij er m i n s t e n s z o o v e e l v a n m o e t e n e t e n a l s e e n o l ij f k e r n g r o o t i s.

Het a f i c ó m e n werd dus minstens twee eeuwen na den dood van C. ingesteld; en waarom? Omdat het, in de bedoeling der rabbijnen, de Joden moest doen deelhebben aan de verdiensten van den Messias. De Joden houden vol dat de Messias niet gekomen is; zij zouden tot hun laatsten druppel bloeds voor dit geloof willen geven; welnu, het joodsche volk wordt door zijn rabbijnen bedrogen, die in den Talmud openlijk en herhaaldelijk

bekennen, eerstens dat de Messias gekomen is, en vervolgens dat de Messias gekomen is in het jaar van de geboorte van J. C., in de omstandigheden van J. C. en niet kon sterven dan op de wijze waarop J. C. is gestorven.

In den Talmud, tractaat Sanedrin uitgave van Venetië, 1520, 98, 1, zegt de hahám (rabbijn) Jeosciúang ben Levi (Josue zoon van Levi) dat hij den profeet Elias ontmoette bij den spelonk van den rabbijn Simon ben Jechai, en hem vroeg: «Zal ik het eeuwige leven binnengaan?» Elias antwoordde: «Wanneer de Heer zal komen» — «En wanneer zal Hij komen?» — En Elias zeide: «Ga hem zelf ondervragen.» — En waar is Hij? En Elias antwoordde met deze woorden die ik woordelijk weergeef: «De Messias zit aan de poorten van Rome.» — En hoe zal ik Hem herkennen? vroeg de rabbijn. — Hij is gezeten temidden van de armen, de zieken en de bedroefden. Hij ontzwachtelt en omzwachtelt hunne wonden terzelfder tijd, maar Hij bedekt en ontdekt ze de eene na de andere omdat Hij zegt: Misschien zal ik geroepen worden om Israël te verlossen en niets zal mij kunnen weerhouden.

Volgens deze eerste en minst belangrijke talmudische bekentenis is de Messias dus reeds gekomen, maar Hij openbaart zich nog niet.

In den Talmud, tractaat Berahód (zegeningen), hoofdstuk cahoré, is de bekentenis betreffende den Messias reeds veel duidelijker. Men leest daar: Rabbi Jodan zegt in den naam van Ibò, op den dag waarop de tempel verwoest is, werd de Messias geboren (woordelijk). En hetzelfde wordt herhaald door den beroemden Aben Esra in zijn verklaring van den Lofzang VIII, 5. De Messias werd geboren op den dag waarop de tempel verwoest werd. De datums zijn valsch, maar de gebeurtenis zeker: de Messias is gekomen.

In den Talmud, tractaat Sanedrin hoofdstuk hec, staat geschreven. De Messias zal niet komen alvorens de heerschappij der booze Romeinen negen maanden over Israël zal heerschen. Dit wordt bevestigd in den Berescid rabbà (verklaring van Genesis), een der

oudste en meest geachte hebreeuwsche commentaren (278 n. C). Deze drie uitspraken komen dus niet alleen overeen in het aannemen van de komst van den Messias, negen maanden na de heerschappij der Romeinen over Jerusalem, maar zij werden geboekt 200 jaren na de verwoesting van Jerusalem, de gebeurtenis moest dus noodzakelijkerwijze reeds hebben plaats gehad. De Messias was gekomen op den tijd die voorzegd was.

Van denzelfden aard is een andere zeer belangrijke bekentenis van den Talmud, tractaat Sanedrin, hoofdstuk chadiné mamanód. Men leest daar:

> „De zonen van Rabbi Chija waren aan tafel in tegenwoordigheid „van rabbi en spraken geen enkel woord. Rabbi zeide tot den knecht: „breng een weinig wijn aan die kinderen en dan zullen zij spreken. „Toen dit gedaan was opende een hunner den mond en zeide: De „Messias zal niet komen vóór er twee huizen ont„breken van de vaderen van Israël, en deze zijn, „het hoofd van de gevangenschap van Babylon „en de vorst van het land van Israël, zooals geschreven „staat bij Isaïas, VIII, 14. En hij zal u ter heiliging zijn maar een „steen des aanstoots en een struikelsteen voor de twee huizen van „Israël, en een valstrik en de ondergang voor de inwoners van „Jerusalem" — En rabbi zeide hun: Kinderen gij hebt mij een „doorn in het oog gestoken omdat de wijn er ingekomen en het „geheim uitgekomen is"

En het moest wel een wreede doorn zijn in het oog van rabbi Chija, toen hij het geheim ontdekt zag. Inderdaad, 500 jaren na de komst van J. C. werden de zonen van dezen rabbi of, om het rabbijnsche symbolisme te verlaten, werd de Talmud gedwongen te verklaren dat de Messias moest komen wanneer er twee huizen (stammen) van Israël zouden ontbreken. En J. C. werd juist geboren toen het hoofd van de gevangenschap van Babylon alle heerschappij onder de Grieken had verloren, en de vorst van het huis Israël uitgestorven was in den persoon van den laatsten der Macchabeën door de handen van Herodes Alienigena. Deze talmudische bekentenis wordt in hooge eere gehouden bij alle rabbijnen en, wat meer is, zij wordt zeer geheim gehouden.

Maar de rabbijnen hebben nog een andere zeer belangrijke bekentenis moeten doen in de verhandeling Ghanavodà zarà

(vreemde eeredienst), hoofdstuk l i f r é e è d e n, waar (woordelijk) geschreven staat:

„H e t i s e e n o v e r l e v e r i n g v a n d e A c c a d e m i e v a n „E l i a s (rabbijn Elias, een zeer rechtvaardig man die door alle „Joden voor heilig wordt gehouden en ongeveer 190 jaar voor C. „leefde): *de wereld zal zes duizend jaar duren, waarvan twee duizend „zonder Wet, twee duizend van den tijd der Wet en twee duizend van „den tijd van den Messias.*"

Volgens deze talmudische uitspraak, d i e o m s t r e e k s h e t j a a r 4 5 0 0 d e r w e r e l d w e r d t e b o e k g e s t e l d, moest de Messias in het jaar 4000 ter wereld komen, de beteekenis van de komst van den Messias is dus duidelijk.

En J. C. is werkelijk in het jaar 4000 ter wereld gekomen en de verwachting onder alle Joden was buitengewoon groot, en om dien tijd werd geen andere Messias genoemd.

Maar dat is nog niet alles. Na de komst van den Messias in het jaar 4000 te hebben gesteld, verklaart rabbi David Granz in het boek Z è m a h D a v i d (afstamming van David) op blz. 14:

„*Jezus van Nazareth* werd geboren te Bethlehem in Juda, ander- „halve mijl van Jerusalem, in het jaar 3760 van de schepping der „wereld en 42 van de regeering van keizer Augustus."

Wanneer men de verschillende tijdrekeningen, die van den Talmud en de onze vergelijkt, wijzen deze datums juist op het jaar 4000, het 30ste van de regeering van Augustus, volgen onze jaartelling.

De komst van den Messias ontkennen was voor de rabbijnen zoo onmogelijk, dat de opper-rabbijn Raschi, Zacharias XII, 10 verklarende, er toe kwam om niet één maar twee Messiassen aan te nemen. De g e d o o d e M e s s i a s (z e g t h ij) was M a s c i a h «b e n J o z è f (Messias zoon van Jozef (!) en niet M a s c i à h «b e n D a v i d (Messias zoon van David.) En daar Rabbi Salomon «meende dat deze gedoode Messias Agrippa was, tijdens den laatsten «oorlog gestor ven, verzekerde Rabbi Satadiá, e e n v e r b i t t e r d e «v ij a n d v a n J. C. e n v a n d e C h r i s t e n e n, door een god- «delijke be schikking aan de joden, dat J. C. de gekomen en gedoode Messias was. Daniel IX, 26 verklarende, waar gezegd wordt. E t p o s t- h e b d o m a d a e s e x a g i n t a d u a s o c c i d e t u r C h r i s t u s, teekent hij aan in de s e f e r h a h e m u n ó d, dat de twee woorden «o c c i d e t u r C h r i s t u s», in het hebreeuwsch met j i c a r é d M a s c i a h aangeduid zijn, en verklaart hij dat j i c a r é d niet

wil zeggen gedood worden, maar gerechtelijk ter dood brengen of door een vonnis van den rechter gedood worden na voorlezing van het vonnis. Daaruit volgt dat niet Agrippa de Messias was, maar wel J. C., maar men kan ook nog dit zeggen dat, met het oog op dezen hebreeuwschen tekst, dat, wanneer C. op het kruis ware gestorven na de geeseling en de kroning met doornen, terwijl de soldaten zijn kleederen verdeelden en het lot wierpen over zijn opperkleed, maar er geen formeel vonnis van Pilatus ware geweest, niet het opschrift op het kruis Jesus Nazarenus Rex Judaeorum, J. C. niet de Messias zou zijn. Maar J. C. is de Messias ook door deze voorspelling door Daniël in het woord jicaréd omschreven. Dit volgt uit de uitleggingen van rabbi Sahadiá.

De Rabbijnen van den Talmud belijden dus duidelijk dat de Messias is gekomen, en de instelling van het aficomen, gevoegd bij de beide hierboven uit den Talmud aangehaalde citaten erkennen duidelijk dat J. C. de Messias was. Het aficómen moest aan de Joden de voordeelen van de komst van den Messias waarborgen, door hen aan zijn verdiensten deelachtig te doen worden. Maar op welke wijze werden de rabbijnen er toegebracht om de komst van den Messias, en de noodzakelijkheid van een Communie te belijden?

Dit alles was het natuurlijk gevolg van hetgeen in Palestina na den dood van Onzen Heer voorviel. In de eerste plaats Zijne Verrijzenis die de Oudsten niet vermochten te ontkennen; het omkoopen van de soldaten van de wacht bij het graf, opdat zij het gerucht zouden verspreiden dat het lichaam geroofd was, kon wel de anderen misleiden, maar niet de bewerkers van het bedrog.

Vervolgens de openbare Hemelvaart van O. H., daarna de nederdaling van den H. Geest met de bekeering van achtduizend personen in twee dagen; dan nog de vruchteloosheid van de vervolging der eerste Christenen. Saulus, de meest verwoede der vervolgers, werd door Jesus zelven bekeerd. Wat een slag moest zulk een bericht voor het Sanhedrin zijn, en daarna de prediking van Paulus! De Vorsten, de Oudsten, de Wetgeleerden begonnen door een vreeselijken twijfel gekweld te worden.

Maar daar kwam de verschrikkelijke voorspelling van Jezus, de verwoesting van Jerusalem: «De tijd zal voor u komen, dat «uwe vijanden u met wallen zullen omringen en u rondom zullen

«insluiten en u van alle zijden zullen benauwen en u tegen den «grond zullen werpen en uwe kinderen met u, en zij zullen «den eenen steen niet op den anderen laten omdat gij den tijd «van uw heil niet gekend hebt.»

Deze vreeselijke boodschap hadden de Apostelen het gepredikt: Mattheus had er voor meer dan negentwintig jaren de herinnering van aan de joden nagelaten in zijn Evangelie: «Voorwaar ik zeg u, er zal geen steen op den anderen gelaten worden.» En nu komen de noodlottige wonderen over de stad, waarvan Flavius Josephus getuigenis geeft. Een geheel jaar bleef een vlammend zwaard over de stad zweven; de oostelijke poort van den tempel, die zóó zwaar en zóó groot was dat twintig mannen haar met moeite konden openen, opende zich van zelf. Zeven en een half jaar voor het beleg van Jerusalem, terwijl de stad vrede en overvloed had, was de stem van Jesus den bloodzinnigen, begonnen te roepen: «Stem van het oosten, stem van het westen, stem van de vier windstreken, stem tegen Jerusalem en den tempel, stem tegen de echtgenooten, stem tegen geheel het volk.»

Hoe ook op allerlei manieren mishandeld wordende, toch hield hij niet op met roepen. Voor den romeinschen stadhouder gebracht, werd zijn vleesch tot op de beenderen door geeselslagen verscheurd, maar hij stortte geen traan, smeekte niet, maar zoolang hij de kracht er toe had riep hij bij elken geeselslag, wee over Jerusalem! En dit dag en nacht gedurende bijna 12 jaren. Bovendien was de stad ter prooi aan regeeringloosheid; de priesters streden met gewapende volgelingen tegen elkander, er werd gemoord tot aan den voet van het altaar; de bandieten waren meesters van den Tempel, de uitgehongerde moeders voedden zich met het vleesch hunner zuigelingen; de gruwel van de wanhoop was ten top gestegen. Eindelijk werd Jerusalem genomen, geplunderd, verbrand, in een rookenden puinhoop veranderd.

Het was het jaar 70 van de gewone tijdrekening, het 74e na de geboorte van J. C. Sedert 41 jaren was Jesus ten hemel gevaren, Petrus had bijna sinds 30 jaren Antiochië verlaten en sedert vier jaren met den H. Paulus den marteldood geleden; sedert meer dan 30 jaren was Mattheus, na aan de joden zijn Evangelie in het Hebreeuwsch met de vreeselijke voorspelling aan de joden te hebben nagelaten, uit Judea vertrokken. Al degenen, die de vreeselijke gebeurtenis voorspeld hadden, waren

niet meer, men kon dus niet zeggen dat hunne orakels na de gebeurtenis waren gesproken.

De rabbijnen sidderen. Nooit had men soortgelijke verwoesting aanschouwd! Vroeger! 't is waar, was de tempel ook verwoest geworden, maar de groote massa van het volk was naar een ander land, Babylon overgebracht; maar nu, daarentegen, was de groote menigte van het volk niet weggevoerd, maar gekruisigd, zoodat er geen hout meer te vinden was om er kruisen van te maken! Vijf-zesden van de Joden waren dood, de rest was over de geheele wereld verspreid, op de markten van Italië werden er honderd voor een d e n a r u s verkocht, de stammen van Juda en van Benjamin waren voor altijd verstrooid; de stam van David was tot aan den laatsten loot uitgeroeid, zoodat het onmogelijk was dat er nog een Messias uit dien stam kon geboren worden. En bovenal stond daar een nieuwe godsdienst vol leven, bloeiend overwinnend, besproeid door het bloed zijner martelaren, een nieuwe godsdienst met een nieuw offer, dat de aanvulling van het oude werd genoemd, ingesteld door Hem die zich den Messias had genoemd en door het volk als zoodanig was uitgeroepen, en die zijn godheid en zijn zending bekrachtigd had door duizenden verbazingwekkende wonderen, die overtroffen werden door de nog wonderbaarder en buitengewoner wonderen, die Zijne leerlingen in Zijn naam bewerkten

Het was onmogelijk de waarheid te ontkennen: het Sanhedrin, Annas, Caïphas hadden zich vergist, Jesus Christus was de ware zoon Gods en de ware Messias. Dit gesteld zijnde, bleef aan de Rabbijnen niets anders over, dan ten slotte bekennen dat zij gedwaald hadden, dat de Messias was gekomen, dat hij te Jerusalem was ter dood gebracht in den persoon van Jesus van Nazareth; het Nieuwe Verbond erkennen, zich laten doopen, het Evangelie van J. C. prediken. Maar daarvoor moesten zij den moed hebben om zich bloot te stellen aan den toorn van het tot dus verre misleide volk, waarop de vreeselijkste aller geesels was gevallen. Zij moesten bereid zijn tot vernedering, tot oneer, tot den strijd; misschien zelfs door den marteldood den gepleegden godsmoord boeten. Tot zooveel waren de rabbijnen niet te vinden.

Wat dan te doen?

De joodsche rabbijnen wilden toen twee oogmerken bereiken. Het eerste, van het grootste belang, was aan het overblijfsel van hun natie de voordeelen verzekeren door den Messias ge-

schonken; het tweede, de toekomstige geslachten met de dwaling bekend maken, door zooveel er van te boek te stellen als noodig was om degenen in te lichten, die het overblijfsel van de ongelukkige natie moesten leiden. Het eerste meenden zij bereikt te hebben door de instelling van het aficómen, het tweede door de bekentenissen over de komst van den Messias, waarvan wij er enkelen hebben vermeld.

Het aficómen moest dus dienen om de Joden deelachtig te maken aan de verdiensten van Jesus Christus. Maar op welke wijze maakte J. C. de menschen deelachtig aan zijne verdiensten, hoe kocht hij hen van de zonde vrij? Het evangelie van den H. Mattheus, voor de joden in het Hebreeuwsch geschreven, zegt: Hic est enim sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effondetur in remissionem peccetorum.

Toen men begon den Talmud te schrijven stond de wereld sedert omstreeks tweehonderd jaren verbaasd tegenover een nieuw schouwspel.

De verwoede vervolgingen tegen de Christenen ontketend, versterkten den nieuwen godsdienst in plaats van hem te vernietigen; de stroomen bloeds, in stede van denzelven te versmoren, besproeiden hem en uit zijn boezem ontsproten duizenden vruchtbare loten. De gruwzaamste doodstraffen baatten niets: vrouwen en kinderen wierpen zich vrijwillig te midden der beulen om den marteldood hunner vaders en broeders te deelen, die het Christelijk geloof beleden.

Wat meer is, dikwijls was de meest verfijnde wreedheid der proconsuls niet bij machte om den geringsten schram te veroorzaken, noch de geringste smart op die zwakke lichamen. Het was een lange onbegrijpelijke geschiedenis van zwaarden op de bloote halzen der christenen bot geslagen, van machtelooze pijnbanken, van vlammen zonder hitte, van wilde dieren die zachtmoedig en tam als lammeren waren, van buitengewone en dagelijksche wonderen, die op de Christenen werden bewerkt. En het gemeene volk brulde dat het tooverij was, door de mysteriën der Christenen gewrocht. Men beschuldigde hen dat zij zich voedden met menschenvleesch, dat zij het bloed van een kind dronken om zich onkwetsbaar te maken. Daarom waakte men nauwlettend aan de poorten der gevangenissen, vooral op de avonden die de terechtstelling voorafgingen, gedurende het zoogenaamde vrije avondmaal, opdat zij die belast waren

om de H. Eucharistie aan de veroordeelden te brengen, niet tot dezen konden doordringen. Zeer bekend is het latijnsche spreekwoord, dat juist betrekking had op deze zaak asinus portans mysteria, (de ezel die de mysteriën draagt); de marteldood van den jeugdigen H. Tarcisius, martelaar van het H. Sacrament, was algemeen bekend en had veel gerucht gemaakt; alles knoopte zich vast aan de H. Eucharistie. Overal sprak men er over; daarvoor predikte men, daarvoor streed, leed en stierf men; daarin vond men de kracht, de hoop en boven al het eeuwig leven.

En wilt gij nu weten waarom de nabootsing van de Eucharistische Communie, door de Joden aangenomen, genoemd wordt aficomen, «versterking», en welke de versterking is bewaard (of verborgen) in die bijzondere ongezuurde brooden, welke juist bewaring worden genoemd? Open het proces van den G. Simoncino van Trente; daar zult gij vinden dat de voornaamste Joden van de Synagoge van Trente, schuldig aan den moord op den armen kleine, in den avond van den Goeden Vrijdag van het jaar 1472, bekenden het bloed verzameld te hebben om het in de ongezuurde brooden te doen. En om tot onze nieuwere tijden te komen, open de bekentenissen van den bekeerden en grieksch monnik geworden oud-rabbijn Neofitus, en gij zult er de beschrijving lezen van den ritus, door zijn eigen vader hem medegedeeld; doorblader het proces over den ritueelen moord op den capucijner pater Thomas in 1840 te Damascus gepleegd, en gij zult er de bevestiging vinden van den rabbijn Miscione: het bloed dient voor de ongezuurde brooden. Ik, voor mij, twijfelde niet in 't minst meer aan het feit, toen ik den rabbijn van Duitschland, Hildesheimer, hoorde verzekeren, dat de Joden zelfs geen stukje brood mogen doorslikken waarop, bij het eten, de bloedige indruk der eigen tanden was gebleven, terwijl ik mij zeer goed herinner, dat ik van mijn zevende tot mijn tiende jaar, viermaal peter ben geweest bij de besnijdenis mijner bloedverwanten, en dat ik een gedeelte heb gedronken van een beker wijn waarin de moel (de uitvoerder der besnijdenis) verscheidene druppels had opgevangen van het bloed dat uit de wonde was gevloeid.

Het is dus bewezen dat de Joden een paasch-communie hebben; dat deze het aficómen is, en dat dit door de rabbijnen werd ingesteld na de verwoesting van Jerusalem, om de Joden deelachtig te doen worden aan de verdiensten van Jesus Christus,

dien de rabbijnen zelven erkennen als den Messias die gekomen is.»

En hiermede besluiten wij onze reeks artikelen, waaruit zonneklaar blijkt dat de ritueele moord bestaat; dat het christenbloed gebruikt wordt bij verschillende godsdienstige plechtigheden der Joden en vooral bij het Paaschfeest, waar het in de ongezuurde brooden wordt gedaan en genuttigd in nabootsing van de Eucharistische Communie der Christenen, tot heil van de zielen der Joden en om dezen deelachtig te maken aan de verdiensten van het lijden en sterven van J. C. dien de Rabbijnen erkennen als den Messias, die gekomen is op den tijd door de profeten voorspeld. Daar de Joden niet zelven het H. Lichaam en Bloed des Heeren kunnen bekomen, nemen zij dat van een onschuldig christenkind, om zoo middellijk en als 't ware uit de tweede hand aan die verdiensten deelachtig te worden. Meer behoeven wij hier niet aan toe te voegen.